

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบั้งตี้ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โดย
ว่าที่ร้อยตรีจุมพล เอื้องเพชร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่น
บ่อนี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF PACKAGE LEARNING THOUGH BY HISTORICAL
METHOD LOCAL BONGTI FOR THE STUDENTS IN PRATHOMSUKSA 5

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (CURRICULUM AND SUPERVISION)
Department of Curriculum and Instruction
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2018
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์
	เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โดย	จุมพล เอื่องเพ็ชร
สาขาวิชา	หลักสูตรและการนิเทศ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญา มหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. อุบลวรรณ ส่งเสริม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนสิทธิ์ สิทธิสุนเนิน)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(อาจารย์ ดร. อนัน ปันอินทร์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(อาจารย์ ดร. วินัยธร วิชัยดิษฐ์)

57253309 : หลักสูตรและการนิเทศ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ชุดการเรียนรู้, การจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์, ท้องถิ่นบึงตี้

ว่าที่ร้อยตรี จุมพล เอื้องเพชร: การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และ 2) ประเมินประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 30 คน ดำเนินการทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 20 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง แบบแผนการทดลองคือ One Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ 2) แบบทดสอบผลการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ 3) แบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น 4) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย () ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าที (t-test) แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analasis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่านักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและต้องการให้มีการพัฒนาชุดการเรียนรู้ที่เน้นการแสวงหาความรู้ในท้องถิ่นบึงตี้ที่นักเรียนอาศัยอยู่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ คาดหวังให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้และมีกระบวนการในการสร้างองค์ความรู้และเกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพ การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ชุดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ 1) เรื่องบึงตื้นน้ำ 2) เรื่องชาติพันธุวัฒนธรรม 3) เรื่องสามศาสนายู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 4) เรื่องวัฒนธรรมประเพณี 5) เรื่องสถานที่สำคัญของชุมชน โดยชุดการเรียนรู้มีค่าประสิทธิภาพ 80.67/82.25

2.1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2. การเห็นคุณค่าในท้องถิ่นด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนเกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของตนเอง

2.3. ความคิดเห็นที่นักเรียนมีต่อชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

57253309 : Major (CURRICULUM AND SUPERVISION)

Keyword : PACKAGE LEARNING, LEARNING MANAGEMENT OF HISTORICAL, METHOD LOCAL

ACTING SUB LT. JUMPON AUNGPET : THE DEVELOPMENT OF PACKAGE LEARNING THROUGH BY HISTORICAL METHOD LOCAL BONGTI FOR THE STUDENTS IN PRATHOMSUKSA 5 THESIS ADVISOR : SIRIWAN VANICHWATANAVORACHAI

The purposes of this research were 1) to study the fundamental that supports the development of package learning through by Historical method local Bongti for the students in prathomsuksa 5 to meet the efficiency criterion 80/80 2) to evaluate the efficiency of learning package by Learning Management of History for 30 students of the fifth grade who are study in the first semester in academic year 2018. The duration of research implementation was 20 weeks, 1 period per week. The research design was One Group Pretest-Posttest Design.

The research instrument used are 1) The learning package on Learning Management of History with Bongti Local 2) the development of package learning through by Historical method local Bongti tests 3) evaluation form 4) mind evaluation of the development of package learning through by Historical method local Bongti form. The data are analyzed by percentage (%), mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.) t-test dependent and content analysis.

The result were as follow:

1. The students and other involved person agree with the importance of the development of package learning and want to develop the package learning what the student need to learn in their hometown and hope they will be a good personnel for create new knowledge and realize the value of local.

2. The result development of the package learning was achievement test score after using package learning was statistically higher than before using at signification of .01. The package learning consist of 5 contents were 1) All around Bongti 2) Our Ethnography 3) The three religions 4) Culture and Traditional 5) Places of Bongti. The package learning through by Historical method local Bongti found that the efficiency criterion of 80.67/82.25.

2.1 achievement test score after using package learning was statistically higher than before using at significantly at the .01 level different.

2.2 student had realized the value of local with package learning though by Historical method.

2.3 the opinion about package learning though by Historical method had average of the attitude to learn in high levels.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย ซึ่งเป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งอาจารย์ ดร.อุบลวรรณ ส่งเสริม ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน อาจารย์ ดร.อนัน ปันอินทร์ และอาจารย์ ดร.วินัยธร วิชัยดิษฐ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องและได้ให้ความรู้ในด้านวิชาการ เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรัณย์ พล วิวรรณมงคล อาจารย์ ดร.ศศิพัชร จำปา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย ซึ่งสามารถทำให้การดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งขอเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ คณะครู และนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงตี้ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ที่ให้ความร่วมมือและคอยให้กำลังใจช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอบพระคุณพี่ ๆ และน้อง ๆ หลักสูตรรุ่น 57 ในสาขาหลักสูตรและการนิเทศทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจ และคอยให้คำปรึกษา และช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา

ขอบพระคุณบิดา มารดาและบุคคลในครอบครัวที่เสียสละทั้งแรงใจ แรงทรัพย์ ตลอดจนความห่วงใยและความปรารถนาดีแก่ผู้วิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ คุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบตอบแทนพระคุณของบิดามารดา และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งหลายแก่ผู้วิจัย

จุมพล เอื้องเพ็ชร

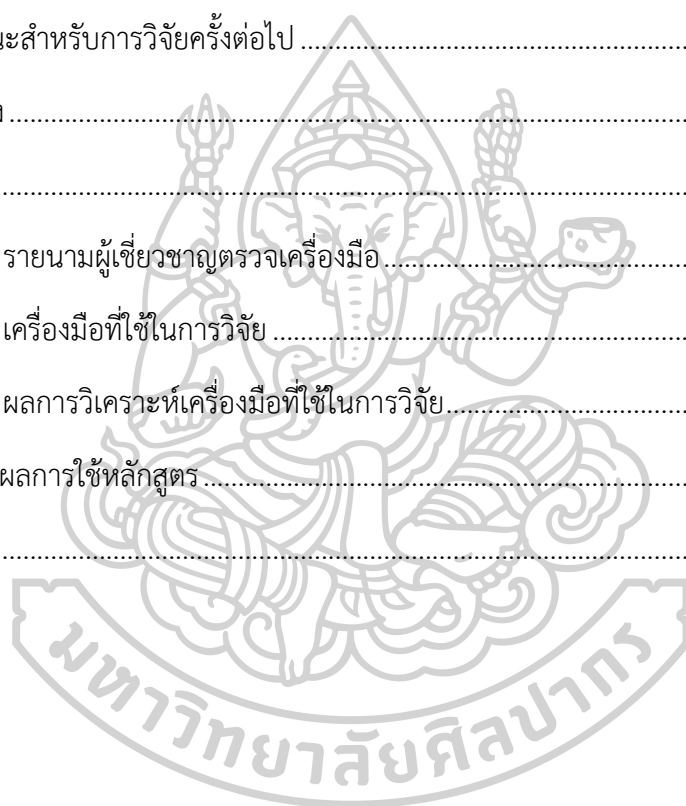
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้.....	9
องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์.....	14
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	17
ข้อคำถามของการวิจัย.....	17
สมมติฐานของการวิจัย.....	17
ขอบเขตของการวิจัย.....	18
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	19
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	21
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	22
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการ เรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	22

วิสัยทัศน์.....	22
หลักการ.....	22
จุดหมาย	23
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	24
คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	25
หลักสูตรสถานศึกษา : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม : และหลักสูตร	
สถานศึกษา : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านบึงตี้ สำนักงาน	
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3	
วิสัยทัศน์.....	28
หลักการ.....	28
จุดมุ่งหมาย	29
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	29
คุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	29
คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน.....	33
ชุดการเรียนรู้.....	35
ความหมายของชุดการเรียนรู้.....	35
หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้.....	36
ประเภทของชุดการเรียนรู้.....	41
องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้.....	44
ขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้.....	50
ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้.....	53
ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้.....	55
การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้.....	62
วิธีการทางประวัติศาสตร์.....	64

ความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์	64
ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์	66
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์	69
ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์	69
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์	70
ประวัติความเป็นมา ตำบลบึงตี้ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	75
ชื่อและความหมาย	78
วิถีและการประกอบอาชีพ	78
ชาติพันธุ์ภาษาพูดของคนบึงตี้	80
ศาสนาและวัฒนธรรม	80
วัฒนธรรมชุมชนบึงตี้	81
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	82
งานวิจัยภายในประเทศ	82
งานวิจัยต่างประเทศ	87
สรุปงานวิจัย	88
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	90
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R ₁) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาชุด การเรียนรู้.....	92
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: : R ₂) การพัฒนาและการหาประสิทธิภาพของชุดการ เรียนรู้.....	99
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : D ₁) การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้	105
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D ₂) การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้	108
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้	115

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้.....	124
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	132
สรุปผลการวิจัย	133
อภิปรายผล	134
ข้อเสนอแนะ.....	140
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้.....	140
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	141
รายการอ้างอิง.....	142
ภาคผนวก.....	148
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ.....	149
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	151
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	195
ภาคผนวก ง ผลการใช้หลักสูตร.....	211
ประวัติผู้เขียน.....	221

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์.....	30
ตารางที่ 2 โครงสร้างรายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	34
ตารางที่ 3 การสังเคราะห์ขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้.....	51
ตารางที่ 4 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย (Research) ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาชุดการเรียนรู้.....	98
ตารางที่ 5 ชุดการเรียนรู้และสาระสำคัญของชุดการเรียนรู้.....	100
ตารางที่ 6 แสดงผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบั้งตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	101
ตารางที่ 7 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	102
ตารางที่ 8 สรุปวิธีการดำเนินการขั้นการพัฒนาและการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้.....	105
ตารางที่ 9 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้.....	108
ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ข้อสอบแบบปรนัยตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด	109
ตารางที่ 11 เกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็น	112
ตารางที่ 12 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงชุดการเรียนรู้.....	113
ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	117
ตารางที่ 14 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ.....	117
ตารางที่ 15 จำนวน และร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์	120
ตารางที่ 16 ชุดการเรียนรู้.....	122
ตารางที่ 17 แสดงผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบั้งตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	123

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้.....	124
ตารางที่ 19 แสดงผลการเปรียบเทียบด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	125
ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	127
ตารางที่ 21 ผลการประเมินแบบสอบถามความต้องการชุดการเรียนรู้	196
ตารางที่ 22 ผลการประเมินแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นสำหรับครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญด้านการ .	197
ตารางที่ 23 ผลการประเมินแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน.....	198
ตารางที่ 24 ผลการประเมินค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้.....	201
ตารางที่ 25 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของชุดการเรียนรู้.....	203
ตารางที่ 26 ผลการประเมินแบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น.....	207
ตารางที่ 27 แสดงค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้จากการทดลองภาคสนาม (Field Tryout) ...	208
ตารางที่ 28 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้.....	210

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	16
ภาพที่ 2 กรอบการดำเนินงานวิจัย.....	91

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือเรื่องราวของประเทศชาติตามที่มีบันทึกไว้เป็นหลักฐาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542: 665) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่มนุษย์ได้กระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในอดีตทำให้เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ประวัติศาสตร์ตรงกับภาษาอังกฤษว่า History หมายความว่า การเรียนรู้หรือความรู้ที่ได้จากการหาความจริง (กอตซ์ลัค หลุยส์, 2525: 27) การศึกษาประวัติศาสตร์ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาแบบอย่างเหตุการณ์และศาสตร์แขนงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ที่ได้ถูกล้อมรวมกันและมีความหมายต่อการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทำให้ผู้ศึกษามีเหตุผล เกิดทักษะคิดวิเคราะห์โดยฝึกจากการตีความหลักฐาน วิพากษ์หลักฐาน โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ทำให้เป็นคนที่มีมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบคอบ รู้จักการสรุปผลและเกิดเป็นองค์ความรู้ที่หลากหลาย นอกจากนี้ การศึกษาประวัติศาสตร์ยังฝึกกระบวนการในการแสวงหาความรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการค้นหาคำตอบข้อสงสัยต่าง ๆ รู้จักขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้ และการศึกษาประวัติศาสตร์ยังช่วยพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีความเพียรพยายาม มีคุณธรรม มีทัศนคติค่านิยมที่ดี เห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมและช่วยอนุรักษ์ วัฒนธรรมให้สูญหาย (สิริวรรณ ศรีพหล, 2554: 17-18) ประวัติศาสตร์จึงเปรียบเสมือนกระจกที่ส่องให้เห็นถึงความมั่นคงความยิ่งใหญ่ของประเทศชาติที่มีพัฒนาการที่สืบสานมาจนถึงปัจจุบัน จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้เห็นได้ว่าประวัติศาสตร์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ได้บัญญัติถึงแนวการจัดการศึกษาของชาติไทย ในมาตรา 23 สรุปความว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่า ประวัติศาสตร์เป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไทยให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของตนและของประเทศชาติ ดังนั้น การศึกษาประวัติศาสตร์จึงเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญ (วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2543: 2) เพราะการศึกษาประวัติศาสตร์จะทำให้เข้าใจแก่นแท้ของวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตของชาติ ทำให้เราได้ว่ารู้ว่ามีลักษณะเฉพาะของสังคมของเราได้พัฒนาบนพื้นฐานของอะไร (ภารดี มหาขันธ์, 2553: 11) และช่วยให้เข้าใจเหตุการณ์ในปัจจุบันว่าเกิดขึ้นได้

เพราะเหตุใด มีตัวการ มีเงื่อนไขใดที่ผลักดันให้เกิดขึ้น เข้าใจถึงภูมิหลังความเป็นมาของปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้หาหนทางแก้ไขได้ หรือเรียนรู้ที่จะป้องกันสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ ประวัติศาสตร์มีเนื้อหาสาระทางสังคมศาสตร์ที่มีมโนทัศน์ (concepts) เกี่ยวกับอดีต กาลเวลา เหตุการณ์ ยุค สมัย ศักราช ปี เดือน วัน หลักฐาน การเปลี่ยนแปลง เป็นต้น ซึ่งจัดได้ว่ามีความสำคัญ เพราะเห็นได้จากการที่มีประวัติศาสตร์ถูกนำมาจัดเป็นหนึ่งในห้าสาระหลักที่ประกอบขึ้นมาเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่นักเรียนในทุกระดับชั้นจะต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์ยังมีกระบวนการที่มีคุณประโยชน์ในด้านช่วยพัฒนาทักษะการคิดในระดับสูง (higher-order thinking) ให้กับนักเรียนอีกด้วย ส่วนใหญ่นักเรียนหรือผู้ที่เคยเรียนวิชาประวัติศาสตร์จะคิดว่า ประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้เกิดความรักชาติ มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ฝึกการอ่าน รื้ออดีต และพัฒนาการของประเทศชาติของตน ฯลฯ ซึ่งคำตอบดังกล่าวนี้จำเป็นต้องตามมุมมองของการใช้ ประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือด้านใดด้านหนึ่ง แต่แท้จริงแล้วความหมายหรือความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด ของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์นั้นอยู่ที่ผู้เรียนได้ฝึกการสร้างภาพร่างของอดีตที่ไม่มีใครสามารถรับรู้ได้ ถูกต้องครบถ้วนและพยายามขจัดความเป็นอคติที่แฝงอยู่ในหลักฐานที่มีเหลืออยู่มาจนถึงปัจจุบัน โดยที่หลักฐานเหล่านั้นได้ผ่านกระบวนการสร้างผูกเรื่อง เสริม เต็ม ตัด และตัดแปลงมาแล้วแทบทั้งสิ้น ส่วนในด้านการรับรู้ความจริงในอดีตนั้นเป็นเพียงผลพลอยได้ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาประวัติศาสตร์ เท่านั้น (Nation Center for History in the Schools, 1996: 27) ปัจจุบันนี้ การเรียนการสอนวิชา ประวัติศาสตร์ของชาติซึ่งมีการปูพื้นฐานให้การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นที่มั่นคงเข้มแข็ง ควรถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับช่วยให้คนในสังคมไทยสะท้อนความคิดที่ควรสังหรณ์ใจจนถึงระดับหนึ่ง ซึ่งทำให้หวนกลับมาถามตัวเองว่า มันบ่งบอกถึงความไม่ปลอดภัยของชาติและแผ่นดินถิ่นเกิดของตน จึงทำให้ก้าวต่อไปข้างหน้าร่วมกับการหวนกลับมาสนใจค้นหาความจริงจากอดีตจนกระทั่งฉุกละหุกและ หวนกลับมาถามตัวเองว่าเกิดอะไรขึ้นกับคนในสังคมท้องถิ่นอย่างน่าเป็นห่วง (ระพี สาคริก, 2543: 2)

ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ในหมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ และในมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสาน

สาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีการเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกันเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 13) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรอบรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่ จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบน พื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้อย่างมีศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องมีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ คือ เชื่อว่าผู้เรียนมีความแตกต่างกัน เชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ตลอดเวลา (ชาติรี เกิดธรรม, 2547: 4)

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นหนึ่งในแปดกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งผู้เรียนทุกคนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องเรียนรู้ ถือได้ว่าเป็นสาระสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียน มีความเข้าใจการ ดำรงชีวิตมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุ ปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมี คุณธรรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก นอกจากนี้ยังว่าด้วยเรื่องของการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่าง หลากหลาย โดยจัดกำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ คือ สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 132)

ผลศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ พบว่ายังมีปัญหาและ อุปสรรคอยู่มาก โดยงานวิจัยของ พรกมล จันทร์ (2544: 4-7) ที่ได้ศึกษาปัญหาในการจัดการเรียน การสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยครูสังคม ศึกษาใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นน้อย ด้านปัญหาการจัดการเรียนการสอน ประวัติศาสตร์ไทย ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นมีปัญหา สอดคล้องกับ

วินัย พงศ์ศรีเพียร (2543: 3-6) ที่กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนประวัติศาสตร์ว่า วิธีการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย มุ่งเน้นเรื่องการถ่ายทอดความรู้ ที่มีอยู่มากกว่าการสร้างองค์ความรู้ ครูรับบทบาทเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาให้แก่ศิษย์ การวัดผลยังเน้นการวัดผลแบบปรนัย และเน้นการท่องจำเท่านั้น ส่วนสื่อการเรียนการสอนนั้นพบว่ายังขาดตำราและข้อมูลที่อยู่ในแบบเรียนนั้นมีข้อผิดพลาด ไม่เหมาะสมกับระดับวุฒิภาวะของนักเรียน ทำให้เกิดปัญหาที่สำคัญตามมา คือ ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ วิธีการสอนและวัดผลแบบท่องจำ ไม่ท้าทายหรือกระตุ้นให้คิด ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายในการเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2553: 92-93)

ปัจจุบันการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์เป็นเนื้อหาที่ยาก สลับซับซ้อน ต้องใช้คิดวิเคราะห์ และตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมต้องใช้เทคนิคและวิธีการ เทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียน (สุกัญญา อิ่มใจ, 2548: 2) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย นักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยแต่ครูผู้สอนจะพยายามป้อนความรู้ให้กับผู้เรียนมากเกินไป จนทำให้สมองเกิดการเหนื่อยล้า ทำให้นักเรียนเกิดความเครียด และรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการของผู้เรียนเป็นอย่างมาก (ทรงภพ เตชะตานนท์, 2551: 2) ดังจะเห็นได้จากปัญหาเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในปีการศึกษา 2559 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ คือ มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 49.71 เท่านั้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3) และจากผลการประเมินเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (NT) วิชาประวัติศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2557-2559 (3 ปีซ้อนหลัง) พบว่า ความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ ด้านเหตุผล ปีการศึกษา 2557 มีค่าเฉลี่ยรวม 47.22 ปีการศึกษา 2558 มีค่าเฉลี่ยรวม 45.30 และปีการศึกษา 2559 มีค่าเฉลี่ยรวม 40.81 ซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่มา : โรงเรียนบ้านบึงดี, สรุปผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (โรงเรียนบ้านบึงดี, 2559: 16) และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบึงดี พบว่า สาเหตุที่ความสามารถทางด้านเหตุผลมีคะแนนเฉลี่ยต่ำ เนื่องจากสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้

วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพราะนักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามยุคสมัยทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ นักเรียนขาดความเข้าใจในกระบวนการ ความสำคัญ และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง จึงนับได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ ที่ควรได้รับการแก้ไข นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากครูผู้สอนและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า การที่นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามยุคสมัยทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้เนื่องจาก 1) ครูผู้สอนนิยมสอนโดยการบรรยายหน้าชั้นเรียน 2) ขาดอุปกรณ์ สื่อการสอนที่หลากหลาย 3) นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย 4) นักเรียนขาดทักษะกระบวนการในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนพิจารณาเห็นว่าปัญหาการใช้สื่อต่าง ๆ ในการเรียนการสอน จะมีผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น จากการศึกษา ค้นคว้าและจากความคิดเห็นของนักการศึกษา นักวิชาการ และผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้มีความเหมาะสมที่จะนำมาแก้ปัญหาดังกล่าว

จากปัญหานักเรียนมีผลการเรียนรู้อยู่ในระดับไม่ถึงเกณฑ์ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ทางกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภายในโรงเรียนได้จัดประชุมครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อหาสาเหตุ และวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นที่ส่งผลให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับไม่ถึงเกณฑ์ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าสาเหตุเนื่องมาจากครูผู้สอนมีภาระงานอื่น ๆ นอกจากการสอนมาก ทำให้มีเวลาเตรียมตัวในการสอนไม่เพียงพอ ครูผู้สอนไม่ปรับเปลี่ยนวิธีสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลง ยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ไม่เน้นกระบวนการสอนที่ใช้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ค่อยใช้เทคนิคการสอนใหม่ ทำให้นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งครูผู้สอนยังไม่นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ จึงทำให้ขาดการพัฒนาสื่อการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและนอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ระหว่างเด็กเก่ง และเด็กอ่อนอีกด้วย และจากสภาพบริบทของโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนในห้องเป็นจำนวนมาก ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ทั่วถึง นอกจากนี้การขาดความกระตือรือร้นและการตื่นตัวในการเรียนรู้ของนักเรียน อันเป็นผลมาจากการขาดสื่อการเรียนรู้ที่สร้างความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น เพื่อให้การเรียนการสอนในสาระวิชาประวัติศาสตร์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เต็มไปด้วยความน่ารู้ น่าศึกษา น่าติดตาม และมีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง ครูผู้สอนจะต้องนำวิธีการสอนด้วยเทคนิคการสอนใหม่ ๆ นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นสื่อการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้ในการเรียนการสอน และกระตุ้นความสนใจของนักเรียนมีความกระตือรือร้น ตื่นตัวในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (เฉลิม มลิตา นิตเชตต์ปรีชา, 2559: 215-216)

จากปัญหาดังกล่าว สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้มีอยู่มากมายที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อ

การศึกษา สไลด์เพื่อการศึกษา ภาพถ่ายสื่อกราฟิก บทเรียนออนไลน์ ตลอดจนสื่อการสอนแบบรายบุคคล เช่น ชุดการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และชุดการสอน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หากมีสื่อในการจัดการเรียนการสอนที่ดี จะทำให้บทเรียนน่าสนใจ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกัน เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนที่ดีจะทำให้บทเรียนน่าสนใจ เพราะสื่อเป็นตัวกลางที่จะช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอน และผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของเนื้อหาของการเรียน ในการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องศึกษาลักษณะเฉพาะคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิด เพื่อเลือกให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการสื่อสารนั้น ๆ เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กิตานันท์ มลิทอง, 2548: 20) ซึ่งสอดคล้องกับ (วาสนา ชาวหา, 2548: 1) ที่กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนที่ดี สามารถสร้างความสนใจของนักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

จากการปฏิรูปการศึกษาสาระสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น เป็นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ พร้อมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการปฏิรูปการเรียนรู้จึงควรเริ่มที่สถานศึกษาทุกแห่ง ดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 2)

ดังเห็นได้จากผลการวิจัยของ (เรวัณน์ คำชาย, 2551: 2) มีความคิดเห็นว่า ครูจะต้องเป็นฝ่ายจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก โดยจะต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมมีการกระตุ้นให้เด็กเกิดกำลังใจ ให้อิสระภาพในการเรียน ครูต้องพัฒนาระบบการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา มีการนำสื่อและเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เป็นการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มากกว่ายึดเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าปัญหานักเรียนมีผลการเรียนรู้ในสาระวิชาประวัติศาสตร์ที่อยู่ในระดับไม่ถึงเกณฑ์ดังที่กล่าวมาแล้ว สามารถแก้ไขสนับสนุนให้ครูผู้สอนสร้างสื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน รวมถึงการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองตามหลักการของการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังกล่าวข้างต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะจัดการเรียนการสอนโดยการใช้ชุดการเรียนรู้ เนื่องจากเห็นว่าชุดการเรียนรู้ เป็นสื่อการสอนที่สามารถนำมาแก้ปัญหาผลการเรียนรู้ใน

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระวิชาประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมทางด้านสื่อ และเทคโนโลยีที่ได้รับความสนใจ เพราะใช้วิธีระบบเป็นหลักสำคัญ สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้สอนเกิดความมั่นใจพร้อมที่จะสอน (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2545: 66) ที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในสาระวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554: 185) นอกจากนี้ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อการสอนที่ประกอบด้วยสื่อการสอนหลายอย่าง ผู้เรียนมีโอกาที่จะได้รับประสบการณ์จากสื่อหลาย ๆ ด้าน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อ และช่วยลดภาระในการเตรียมการสอน การหาอุปกรณ์การสอน บทเรียนและแบบฝึกหัด ทั้งยังก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2551: 13) เกี่ยวกับคุณค่าที่เกิดจากชุดการเรียนรู้มีแนวคิดสอดคล้องว่า 1) ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ เพราะชุดการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนมากที่สุด 2) ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมด้วยตนเอง และเรียนได้ตามความสามารถตามความสนใจ และมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองต่อสังคม 3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 4) ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกัน 5) ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ครู ชุดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพ หรือคับข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด 6) ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของครูเนื่องจากชุดการเรียนรู้ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาได้ ดังนั้นครูที่พูดไม่เก่งก็สามารถสอนให้มีประสิทธิภาพได้ 7) ช่วยให้ครูวัดผลผู้เรียนได้ตรงตามความมุ่งหมาย 8) ช่วยลดภาระและสร้างความพร้อม และสร้างความมั่นใจให้แก่ครูเพราะชุดการเรียนรู้ผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถนำไปใช้ได้ทันที 9) ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครูผู้ชำนาญ เพราะชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองหรือต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย ช่วยสร้างเสริมการเรียนอย่างต่อเนื่อง 10) แก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุดการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เรียนเรียนตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และโอกาสเอื้ออำนวยแก่ผู้เรียน ซึ่งแตกต่างกัน

การจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์จึงควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนเองในด้านต่าง ๆ จะทำให้เกิดความเข้าใจและความหมายกับผู้เรียน ดังที่ (ยงยุทธ ชูแว่น, 2551: 194) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นว่าเป็นการศึกษาที่ใช้อุดมการณ์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อสร้างสำนึกทางประวัติศาสตร์ให้แก่ประชาชน ซึ่งจะช่วยให้พวกเขามั่นใจในตัวเอง เพราะเป็นการรื้อฟื้นเรื่องเล่าและความทรงจำต่ออดีตของคนในท้องถิ่นขึ้นมา เกิดความตระหนักและรักในท้องถิ่นของตนเองมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ อันจะนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกความผูกพันในท้องถิ่นแผ่นดินเกิด ตลอดจนได้เรียนรู้ศักยภาพของตนเอง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ดังนั้น การให้นักเรียนได้ศึกษาเรื่องใกล้ตัวในท้องถิ่น

ของตนจะทำให้นักเรียนเข้าใจในประวัติศาสตร์ และมีความหมายกับนักเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยสืบทอดความรู้ วิธีชีวิต อันเป็นการต่อลมหายใจของท้องถิ่นจากคนรุ่นก่อนสู่คนรุ่นหลังให้ได้เรียนรู้เกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น และสามารถนำไปปรับใช้ชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข

การจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ (Learning Management in history) เป็นกระบวนการในการแสวงหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเกิดจากวิธีวิจัยเอกสารและหลักฐานประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล และการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (ลาวัญญ์ วิทยายุทธมิกุล และคณะ, 2543: 7) และ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551: 160) ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) กำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษา แสวงหาคำตอบด้วยเหตุผล (ศึกษาอะไร ช่วงเวลาไหน สมัยใด และเพราะเหตุใด)

2) การค้นหาและรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งได้แก่ วัตถุโบราณ ร่องรอยถิ่นที่อยู่อาศัยหรือการดำเนินชีวิต

3) การวิเคราะห์หลักฐาน (การตรวจสอบ การประเมินความน่าเชื่อถือ การประเมินคุณค่าของหลักฐาน) การตีความหลักฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผล มีความเป็นกลาง และปราศจากอคติ

4) การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อตอบคำถามด้วยการเลือกสรรข้อเท็จจริงจากหลักฐานอย่างเคร่งครัด โดยไม่ใช้ค่านิยมของตนเองไปตัดสินพฤติกรรมของคนในอดีต โดยพยายามทำความเข้าใจความคิดของคนในยุคนั้นหรือนำตัวเข้าไปอยู่ในยุคสมัยที่ตนศึกษา

5) การนำเสนอเรื่องที่ศึกษาและอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีความต่อเนื่อง น่าสนใจ ตลอดจนมีการอ้างอิงข้อเท็จจริง เพื่อให้ได้งานทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าและมีความหมาย

จากที่กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างความน่าสนใจ และดึงดูดใจผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ดังเห็นได้จากงานวิจัยของ ปุณณภา พลเยี่ยม (2554: 90) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 83.87/82.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 เป็นไปตามที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุง

สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียน มีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังใช้ชุดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการใช้ชุดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้ นักเรียนสรุปและเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ นอกจากนี้ (ปัญญา รุ่งเรือง, 2551: 61) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลการเรียนรู้เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยใช้วิธี สอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลการเรียนรู้ หลังเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีค่าร้อยละ 80.26 นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อวิธีสอนโดย ใช้ชุดการเรียนรู้โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าชุดการเรียนรู้เป็นสื่อการเรียนการสอนทางการศึกษาที่มีความ เหมาะสมกับการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และช่วยแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ในสาระวิชาประวัติศาสตร์ อยู่ในระดับไม่ถึงเกณฑ์ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะชุดการเรียนรู้ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียน ให้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งยังเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการเรียน การสอนที่น่าสนใจ พัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจน เป็นการนำสื่อการสอนมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอีกด้วย

ด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการ เรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียน การสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระ วิชาประวัติศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยการ พัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดในการสร้างชุดการเรียนรู้ ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เน้นผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียน และสามารถสร้างองค์ความรู้จากการปฏิบัติ ซึ่งมีนักการศึกษาได้อธิบาย ดังนี้

(สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2550: 53-54) เสนอขั้นตอนการพัฒนาชุดการเรียนรู้

8 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระของชุดการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อย่างละเอียด 2) แบ่งหน่วยการเรียนรู้ออกเป็นหน่วยย่อย เพื่อสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องทั้งจุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การตัดสินไว้ด้วย 4) กำหนดความคิดรวบยอด โดยให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ และจุดประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเนื้อหาสาระ สื่อ และส่วนประกอบอื่น ๆ 5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกและผลิตสื่อการสอน 6) เลือกและผลิตสื่อการเรียนที่เหมาะสมกับแต่ละหน่วยการเรียนรู้ พร้อมทั้งจัดสื่อการสอนอย่างเป็นระบบ 7) กำหนดแบบประเมินผล พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมินอย่างละเอียด ซึ่งต้องประเมินให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้โดยใช้การสอบแบบอิงเกณฑ์ 8) ทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เป็นการนำชุดกิจกรรมไปทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ก่อนที่จะนำไปใช้จริง เช่น ทดลองใช้กับผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างของกลุ่มเป้าหมาย หรือให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมที่มีคุณภาพเหมาะสมกับผู้เรียนจากขั้นตอนข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า การผลิตชุดกิจกรรมเป็นผลผลิตของกระบวนการออกแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ประสิทธิผล หรือประสิทธิภาพที่ตั้งไว้นั่นเอง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: 2) ได้ให้เทคนิคและกระบวนการในการในการพัฒนาและสร้างชุดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง การจำแนกเนื้อหาวิชาออกไปเป็นหน่วยแยกย่อยจนไปถึงหน่วยระดับบทเรียน ซึ่งเป็นหน่วยที่ใช้สอนได้ 1 ครั้ง ชุดการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นจึงเป็นชุดการเรียนรู้ประจำหน่วย ระดับบทเรียน คือ 1 ชุดการเรียนรู้สำหรับการสอนแต่ละครั้ง โดยส่วนที่จะต้องทำในการวิเคราะห์เนื้อหา คือ 1) การกำหนดหน่วย คือ การนำหน่วยเนื้อหาบทเรียนมากำหนดให้เป็นหน่วยระดับบทเรียน ซึ่งแต่ละหน่วย จะใช้สอนได้ประมาณ 60-80 นาที (1 คาบ มัธยม อุดมศึกษา หรือ 3-4 คาบ ระดับประถมศึกษา) 2) การกำหนดหัวเรื่อง เป็นการนำแต่ละหน่วยมากำหนดเป็นหัวเรื่องย่อย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ 3) การกำหนดความคิดรวบยอด เป็นการเขียนข้อความที่เป็นสาระสำคัญของแต่ละหัวเรื่อง

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการสอน เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่า เมื่อครูเริ่มสอนโดยใช้ชุดการสอนจะต้องทำอะไรบ้างตามลำดับก่อนหลัง

ขั้นตอนที่ 3 การผลิตสื่อการสอน เป็นการผลิตสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน เป็นการประเมินคุณภาพชุดการสอน ด้วยการนำชุดการสอนไปทดลองใช้แล้วปรับปรุงให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

Cardareli (1973: 150) ได้กล่าวถึง แนวคิดทฤษฎีในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนจะได้รับการเรียนตามเอกภาพ โดยขึ้นอยู่กับความต้องการความสนใจและความสามารถของตนเอง
2. ในบทบาทของครูคือเป็นผู้วินิจฉัยวางเงื่อนไขสร้างความสนใจและให้ความสะดวกสบายแก่ผู้เรียน
3. บทบาทของนักเรียนจะเป็นผู้มีความคิดอิสระที่จะเลือกตัดสินใจยอมรับและตอบสนองสำหรับการศึกษาของตนเอง
4. บรรยากาศของห้องเรียนด้วยชุดการเรียนรู้จะต้องเปิดเผยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์การค้นคว้าสำรวจการปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามขึ้นในหลายด้าน

Kemp and Dayton (1985: 145) ได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้ 3 กลุ่มใหญ่คือ 1) กลุ่มพฤติกรรมนิยม (behaviorism) เป็นกลุ่มที่ตีความพฤติกรรมว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Responses) หลักการทฤษฎีนี้จะยกลำดับชั้นการเรียนรู้เป็นขั้นตอนย่อย ๆ และเมื่อนักเรียนเกิดการตอบสนองก็จะสามารถทราบผลได้ทันทีว่าเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าตอบสนองถูกต้องก็จะมีเสริมแรง 2) กลุ่มเกสตัลท์หรือทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (Gestalt Field or Cognitive Theory) เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ ความเข้าใจหรือความสามารถในการจัดกระทำ ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของสติปัญญาและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ 3) กลุ่มจิตวิทยาทางสังคมหรือการเรียนรู้ทางสังคม (Social Psychology or Social Learning Theory) เป็นกลุ่มที่ได้รับความสนใจมากขึ้น ทฤษฎีนี้เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคม โดยเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรงหรือผ่านการเรียนการสอนด้วยการใช้สื่อ

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำหลักการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับสภาพแวดล้อม มีการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้โดยครูคอยแนะนำให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม มีการเสริมแรงบวกที่ทำให้นักเรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก และเรียนรู้ไปทีละขั้น การจัดประสบการณ์โดยนำชุดการจัดการเรียนรู้มาสอนในคาบเรียนโดยใช้แหล่งความรู้จากสื่อ หรือ วิธีการต่าง ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ขั้นตอนต่าง ๆ ในการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้มาพัฒนานักเรียน

องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้มีหลายองค์ประกอบ ชุดการเรียนรู้แต่ละองค์ประกอบจึงมีความแตกต่างกัน แต่แต่ละองค์ประกอบพื้นฐานของชุดการเรียนรู้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545: 95-97) จำแนกองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ภายในชุดการเรียนรู้ออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้ 1) คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือผู้เรียนตามแต่ชนิดของชุดการเรียนรู้ ภายในคู่มือจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้เอาไว้อย่างละเอียด อาจจะเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้ 2) บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียน หรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่าง ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บัตรคำสั่งจะมีอยู่ในชุดการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งจะประกอบด้วย 2.1) คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา 2.2) คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินการกิจกรรม 2.3) การสรุปบทเรียน 3) เนื้อหาสาระ และ สื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่าง ๆ อาจจะเป็นประกอบด้วย บทเรียนโปรแกรม สไลด์ เทปบันทึกเสียง फिल्मสตริป แผ่นภาพโปร่งใส วัสดุกราฟิก หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง รูปภาพ เป็นต้น ผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการสอนตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้ให้ 4) แบบประเมิน นักเรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเองก่อนและหลังเรียนแบบประเมินผลที่อยู่ในชุดการสอนอาจจะเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูกจับคู่ คู่มือจากการทดลอง หรือให้ทำกิจกรรม เป็นต้น ส่วนประกอบข้างต้นนี้จะบรรจุในกล่องหรือซอง จัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกแก่การใช้ นิยมแยกออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้ 4.1) กล่อง 4.2) สื่อการสอน และบัตรบอกชนิดของสื่อการสอนเรียงตามการใช้ 4.3) บันทึกรายการสอน ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้ 4.3.1) รายละเอียดเกี่ยวกับวิชา และหน่วยการสอน 4.3.2) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เรียน 4.3.3) เวลา จำนวนชั่วโมง 4.3.4) วัตถุประสงค์ทั่วไป 4.3.5) วัตถุประสงค์เฉพาะ 4.3.6) เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ 4.3.7) กิจกรรม และสื่อการสอนประกอบวิธีการสอน 4.3.8) การประเมินผล วัตถุประสงค์ การทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

5. อุปกรณ์ประกอบอื่น

กิดานันท์ มลิทอง (2548: 39) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ คู่มือครูสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการสอนจะมีรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสอนรวมถึงการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน ส่วนคู่มือสำหรับผู้เรียน ในชุดการเรียนจะเป็นรายละเอียดเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงเนื้อหา และกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียน 1) คำสั่ง เพื่อกำหนดแนวทางในการเรียนหรือการสอน 2) เนื้อหาบทเรียน จัดอยู่ในรูปของสไลด์ फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง วัสดุกราฟิก ม้วนวีดิทัศน์ หนังสือบทเรียน บทเรียนคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ซึ่งเป็นเนื้อหาตามหลักสูตร 3) กิจกรรมการเรียน เป็นการให้ผู้เรียนทำรายงาน กิจกรรมที่กำหนดให้ หรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้วเพื่อความรู้ที่กว้างขวางขึ้น 4) แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้นเพื่อการประเมินผู้เรียน

ทศนา แคมมณี (2557: 10-12) ได้จำแนกชุดการสอนหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ในชุดการเรียนรู้ออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้ 1) ชื่อกิจกรรม ประกอบด้วย หมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรม และเนื้อหาของกิจกรรมเท่านั้น 2) คำชี้แจง เป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมและลักษณะ ของการจัดกิจกรรมเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น 3) จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้น 4) ความคิดรวบยอด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหา หรือ มโนทัศน์ของกิจกรรมนั้นส่วนนี้ควรได้รับการย้ำและการเน้นเป็นพิเศษ 5) สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูทราบว่าต้องเตรียมอะไรบ้าง 6) เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่ระบุเวลาโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นควรใช้เวลาเพียงใด 7) ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุในการจัดกิจกรรม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับหลักวิชาแล้วยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูในการดำเนินการซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

7.1) ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน 7.2) ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดประสบการณ์นำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย 7.3) ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำเสนอประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นกิจกรรมมาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและอภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางออกไปอีก 7.4) ขั้นสรุป เป็นส่วนที่ครูและผู้เรียนประมวลข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนในกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม 7.5) ขั้นฝึกปฏิบัติ เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ความรู้ที่ได้จากการเรียนในกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม 7.6) ขั้นประเมินผล เป็นส่วนที่วัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนหลังจากการฝึกปฏิบัติกิจกรรมครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้ว โดยให้ทำแบบฝึกกิจกรรมทบทวนท้ายชุดกิจกรรม

จากการศึกษาองค์ประกอบชุดการเรียนรู้อย่างย่อ ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นชุดการเรียนรู้อยู่ด้วยจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้อยู่ ดังนี้ 1) คู่มือครู ประกอบด้วยชุดการเรียนรู้อยู่ 1) บัตรต้นน้ำ 2) ขาดิพันธ์วรรณนา 3) สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 4) วัฒนธรรมประเพณี 5) สถานที่สำคัญของชุมชน แต่ละชุดมีส่วนประกอบดังนี้ ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐาน และตัวชี้วัด/แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ (ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ) เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน 2) คู่มือนักเรียน ประกอบด้วยชุดการเรียนรู้อยู่ 1) บัตรต้นน้ำ 2) ขาดิพันธ์วรรณนา 3) สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 4) วัฒนธรรมประเพณี 5) สถานที่สำคัญของชุมชน แต่ละชุดมีส่วนประกอบดังนี้ ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล 3) สื่อการสอนต่าง ๆ และวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ชุดการเรียนรู้อยู่ และเอกสารประกอบการบรรยาย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

การศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์และผลงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ได้ ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 78) ได้กล่าวถึง วิธีการทางประวัติศาสตร์ว่ามีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษา แสวงหาคำตอบ (ศึกษาอะไร ช่วงเวลาไหน สมัยใด และเพราะเหตุใด)
2. การค้นหาและรวบรวมหลักฐานประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่ใช่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่ง ได้แก่ วัตถุโบราณร่องรอยถิ่นที่อยู่อาศัยหรือการดำเนินชีวิต
3. การวิเคราะห์หลักฐาน (การตรวจสอบหลักฐาน การประเมินความน่าเชื่อถือการประเมินคุณค่าของหลักฐาน) และการตีความอย่างเป็นเหตุเป็นผลมีความเป็นกลางและปราศจากอคติ
4. การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อตอบคำถามด้วยการเลือกสรรข้อเท็จจริงจากหลักฐานอย่างเคร่งครัดโดยไม่ใช้ค่านิยมไปตัดสินพฤติกรรมของคนในอดีตโดยพยายามเข้าใจความคิดของคนในยุคนั้นหรือนำตัวเข้าไปอยู่ในยุคสมัยที่ตนศึกษา
5. การนำเสนอเรื่องที่ศึกษาและอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีความต่อเนื่องและน่าสนใจตลอดจนมีการอ้างอิงข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้งานทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าและมีความหมาย

จากลำดับขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์จะเห็นว่าเมื่อนักประวัติศาสตร์เกิดปัญหาหรือมีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเริ่มต้นด้วยการตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาทางประวัติศาสตร์ จากนั้นจึงค้นคว้าและรวบรวมหลักฐานประเภทต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์และตีความอย่างเป็นเหตุเป็นผลซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาทางประวัติศาสตร์นั้น ๆ ได้อย่างมีระเบียบแบบแผนซึ่งทั้งหมดนี้จะกลายเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอันเกิดจากการที่ผู้เรียนและผู้สอนได้มีการวางแผนและกระทำอย่างถูกวิธีทุกขั้นตอน และครบตามกระบวนการนั้นก็ย่อมที่จะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนากระบวนการคิด ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ได้ตามมา ดังที่ Burenheide (2007: 56) ได้กล่าวไว้ว่าการให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติทางประวัติศาสตร์ อาทิ การวิเคราะห์แหล่งข้อมูลที่หลากหลายในการสร้างแนวคิดของหลักฐานขั้นต้นจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการคัดเลือกเอกสารเพื่อนำมาอ่านการจัดการข้อมูล และการจัดระบบข้อมูล ซึ่งวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาการคิดทางประวัติศาสตร์ของผู้เรียนได้ทั้งสิ้น

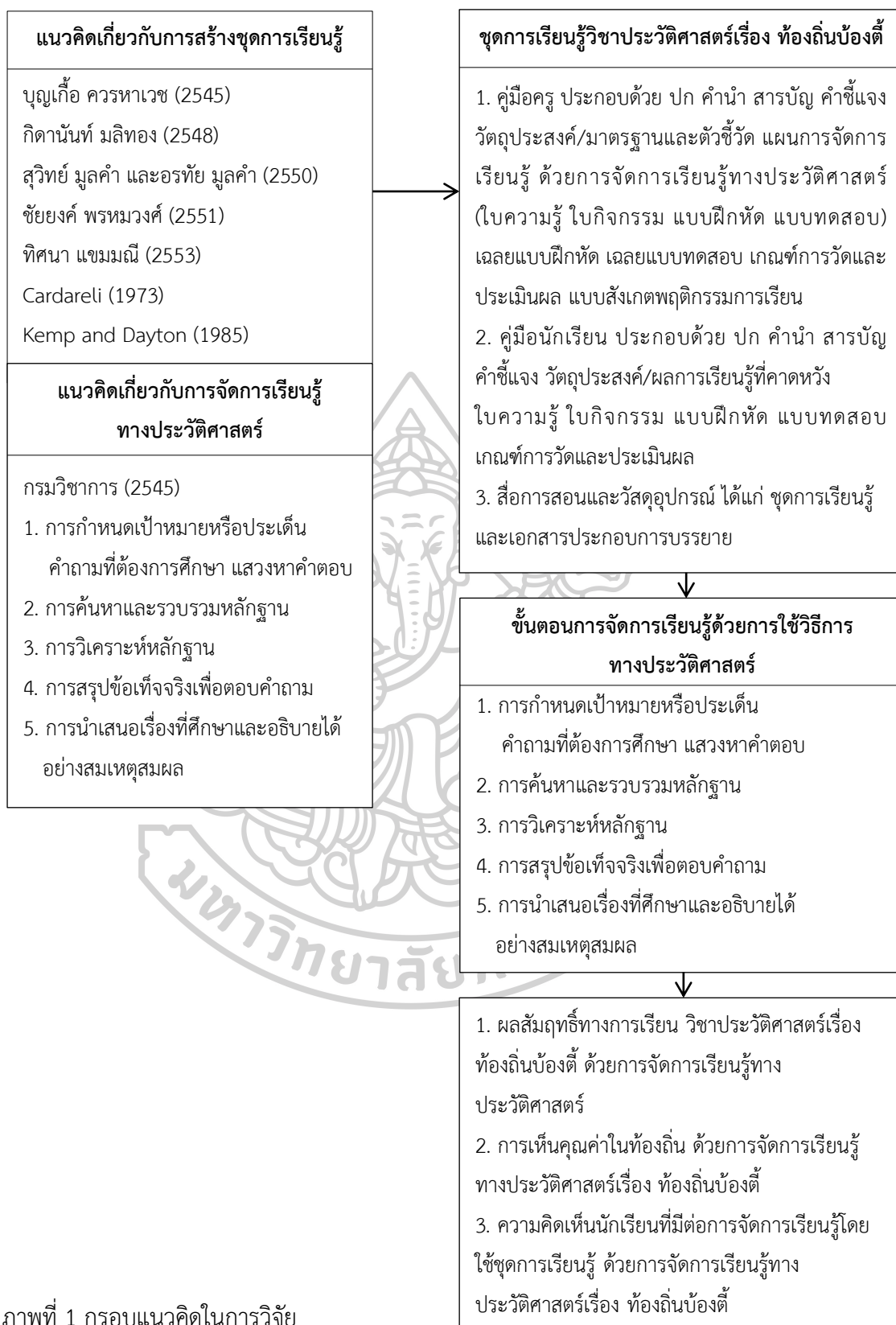
ธรรมชาติในการศึกษาประวัติศาสตร์นั้นผู้เรียนจะต้องได้รับการเรียนรู้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ด้วยการตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อนำไปสู่การสืบค้น

ข้อมูลตามประเด็นที่ได้มีการตั้งไว้รวมทั้งการศึกษาและวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ในการศึกษาประวัติศาสตร์จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การตีความและได้รับการพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ในลำดับต่อไป Husbands (1996: 54) โดยแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์นั้นมีความสัมพันธ์กับวิธีการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ

สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์ การสอนประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การคิดทางประวัติศาสตร์ มีเหตุ มีผล มีการสืบค้นข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบแบบแผน เนื่องจากแนวคิดทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียน เป็นบุคคลที่มีเหตุผล ไม่หลงเชื่อกับสิ่งต่าง ๆ ได้โดยง่าย โดยไม่มีการพิสูจน์ข้อเท็จจริง การสอนด้วยวิธีทางประวัติศาสตร์ ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การเรียนประสบความสำเร็จ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นกำหนดประเด็นปัญหา การกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษา แสวงหาคำตอบ (ศึกษาอะไร ช่วงเวลาไหน สมัยใด และเพราะเหตุใด)
2. ขั้นรวบรวมหลักฐาน การค้นหาและรวบรวมหลักฐานประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่ง ได้แก่ วัตถุโบราณร่องรอยถิ่นที่อยู่อาศัยหรือการดำเนินชีวิต
3. ขั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล การวิเคราะห์หลักฐาน (การตรวจสอบหลักฐาน การประเมินความน่าเชื่อถือการประเมินคุณค่าของหลักฐาน) และการตีความอย่างเป็นเหตุเป็นผลมีความเป็นกลางและปราศจากอคติ
4. ขั้นตีความและสังเคราะห์ การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อตอบคำถามด้วยการเลือกสรรข้อเท็จจริงจากหลักฐานอย่างเคร่งครัดโดยไม่ใช้ค่านิยมไปตัดสินพฤติกรรมของคนในอดีตโดยพยายามเข้าใจความคิดของคนในยุคนั้นหรือนำตัวเข้าไปอยู่ในยุคสมัยที่ตนศึกษา
5. ขั้นนำเสนอข้อมูล การนำเสนอเรื่องที่ศึกษาและอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีความต่อเนื่องและน่าสนใจตลอดจนมีการอ้างอิงข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้งานทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าและมีความหมาย

ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์ จากงานวิจัยของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 78) มาใช้ในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 การเห็นคุณค่าในท้องถิ่น ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.3 ความคิดเห็นที่นักเรียนมีต่อชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อคำถามของการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนบ้านบึงตี้ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หรือไม่

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องท้องถิ่นบึงตี้ ที่จัดการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนบ้านบึงตี้ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี หลังการใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้หรือไม่

3. การเห็นคุณค่าในท้องถิ่น ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นอย่างไร

4. นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับใด

สมมติฐานของการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านบึงดี อำเภอยะโยค จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 60 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านบึงดี อำเภอยะโยค จังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2.2 การเห็นคุณค่าในท้องถิ่น ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2.3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. เนื้อหา (Content)

เนื้อหาที่นำมาใช้สร้างชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่องท้องถิ่นบึงดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นำมาจากโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านบึงดี ซึ่งจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งกำหนดไว้ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ที่ ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1) เรื่องบ่อน้ำร้อน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2) เรื่องชาติพันธุ์วรรณนา หน่วยการเรียนรู้ที่ 3) เรื่องสามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หน่วยการเรียนรู้ที่ 4) เรื่องวัฒนธรรมประเพณี หน่วยการเรียนรู้ที่ 5) เรื่องสถานที่สำคัญของชุมชน

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 19 ชั่วโมง เวลาสอบ 1 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้ให้ความหมายคำศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารที่ใช้ประกอบการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คู่มือครู ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานและตัวชี้วัด แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ (ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ) เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ เกณฑ์การวัด และประเมินผล แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน 2) คู่มือนักเรียน ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล 3) สื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบการบรรยาย ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

2. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการและขั้นตอน ในการสร้างเอกสารประกอบการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาชุดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ และขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุงชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อน้ำร้อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบ่อน้ำร้อน หมายถึง เรื่องราวท้องถิ่นอันเป็นบริเวณที่มีชุมชนอยู่ร่วมกันและมีความสัมพันธ์กันทางประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นบ่อน้ำร้อน ชาติพันธุ์วรรณนา ศาสนาที่มีในชุมชน วัฒนธรรมประเพณี และสถานที่สำคัญของชุมชน จนกล่าวได้ว่าทำให้ผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีอะไรหลาย ๆ อย่างร่วมกันและคล้ายคลึงกันจนมีจิตสำนึกว่าเป็นคนถิ่นเดียวกัน การศึกษาเช่นนี้เน้นอดีตมาจนถึงปัจจุบันโดยแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมเกิดขึ้นในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ ได้อย่างไร

4. การจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ซึ่งจากการวิจัยเอกสารและหลักฐานประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลและการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มี 5 ขั้นตอน 1) กำหนดเป้าหมาย หรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษา 2) การค้นหาและรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ 3) การวิเคราะห์หลักฐาน และตีความอย่างเป็นเหตุเป็นผล 4) การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อตอบคำถาม และ 5) การนำเสนอเรื่องที่ได้มีการศึกษาอย่างสมเหตุสมผล

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. การเห็นคุณค่าในท้องถิ่น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อท้องถิ่นของตนเองในด้านความรู้ที่ได้จากการศึกษาท้องถิ่น ความรู้สึกที่มีต่อท้องถิ่นและคนในท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่นของตน ประเมินโดยแบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ หมายถึง ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นแล้วทำให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดของแต่ละชุดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ โดยประเมินจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลผลิต โดยประเมินจากคะแนนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 80

8. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในด้านต่าง ๆ คือ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านรูปแบบชุดการเรียนรู้ 3) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ด้านสื่อการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล

9. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านบึงตี้ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นจริง นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการเรียนในห้องเรียนที่มีความเกี่ยวข้อง

2. นักเรียนมีความตระหนักถึงการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นบ้องตี้ จากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. ได้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ การเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของตนเองสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและใช้ในชีวิตประจำวันได้

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบั้งตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเสนอวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551: หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2) ชุดการเรียนรู้
- 3) วิธีการทางประวัติศาสตร์
- 4) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์
- 5) ประวัติความเป็นมาตำบลบั้งตี้
- 6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้พัฒนามาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้นทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดโครงสร้างเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี ตลอดจนเกณฑ์การวัดประเมินผลให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาการตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

2. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปณิธานค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่าง สันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

3. เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

5. ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ แหล่งทรัพยากรและภูมิอากาศของประเทศ ไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่ง ต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์ สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. มีความรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะ ทางกายภาพ สังคมประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครอง และสภาพเศรษฐกิจโดย เน้นความเป็นประเทศไทย
2. มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรม คำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น
3. ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศรวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของ ท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น
4. สามารถเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศ เพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำ ความเข้าใจในภูมิภาคซีกโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตาม หลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่าง สันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาในสาระที่ 4 สาระประวัติศาสตร์ เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เนื่องจากมาตรฐานนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ สามารถทำให้ผู้เรียน มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

หลักสูตรสถานศึกษา : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม : และหลักสูตร

สถานศึกษา : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านบึงตี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

โรงเรียนบ้านบึงตี้ ได้นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชนไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นผลความคาดหวังในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีความชัดเจนและเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามความมุ่งหวังที่ได้กำหนดไว้

วิสัยทัศน์

ภายในปี พ.ศ. 2559 นักเรียนโรงเรียนบ้านบึงตี้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษามีคุณธรรมนำความรู้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

หลักการ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบึงตี้ มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นครู
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบึงตี้ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบึงตี้ กำหนดสมรรถนะ 5 ประการที่ผู้เรียนพึงมี ซึ่งกำหนดไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบึงตี้ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ เป็นคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนทุกคน ได้แก่

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง

6. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. รักความเป็นไทย

8. มีจิตสาธารณะ

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ จะมีมาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ดังนี้

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 1 มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	1. สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานที่หลากหลาย	1. ความหมายและความสำคัญของวิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ ที่เหมาะสมกับนักเรียน 2. การนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้ศึกษาเรื่องราวในท้องถิ่น เช่น ความเป็นมาของภูมินามของสถานที่ในท้องถิ่น
	2. รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามทางประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผล	1. ตัวอย่างหลักฐานที่เหมาะสมกับนักเรียนที่นำมาใช้ในการศึกษาเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย สมัยรัตนโกสินทร์ เช่น พระราชหัตถเลขาของรัชกาลที่ 4 หรือ รัชกาลที่ 5 กฎหมายสำคัญ ฯลฯ (เชื่อมโยงกับ มฐ. ส 4.3)
	3. อธิบายความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่น	2. สรุปรูปข้อมูลที่ได้จากหลักฐานทั้งความจริงและข้อเท็จจริง 3. การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเล่าเรื่อง การจัดนิทรรศการ การเขียนรายงาน

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 1 มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	1. อธิบายอิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและจีนที่มีต่อไทย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสังเขป	1. ใช้แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2. สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านของไทยโดยสังเขป 3. ตัวอย่างความเหมือนและความต่างระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ภาษา ศาสนา การปกครอง
	2. อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติต่อสังคมไทยปัจจุบัน โดยสังเขป	1. ความเป็นมาของกลุ่มอาเซียนโดยสังเขป 2. สมาชิกของอาเซียนในปัจจุบัน 3. ความสัมพันธ์ของกลุ่มอาเซียนทางเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน โดยสังเขป

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และ อารงความเป็นไทย

ตารางที่ 1 มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	1. อธิบายพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา และธนบุรีโดยสังเขป	1. การสถาปนาอาณาจักรรัตนโกสินทร์ โดยสังเขป 2. ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและการปกครองของไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ตารางที่ 1 มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและการปกครองของอาณาจักรอยุธยา	3. พัฒนาการของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ โดยสังเขป ตามช่วงเวลาต่าง ๆ เช่น สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น สมัยปฏิรูปประเทศ และสมัยประชาธิปไตย
	3. บอกประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและธนบุรีที่น่าภาคภูมิใจ	4. ผลงานของบุคคลสำคัญทางด้านต่าง ๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ เช่น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ
	4. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยอยุธยาและธนบุรีที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้	5. ภูมิปัญญาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ เช่น ศิลปกรรม วรรณกรรม

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

ส15101 ประวัติศาสตร์ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 19 ชั่วโมง

บอกช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น บอกประวัติความเป็นมาของตนเอง และครอบครัว อธิบายอิทธิพลของอารยธรรมอินเดีย และจีนที่มีต่อไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บอกถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน

อธิบายพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา บอกปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจและการปกครองของอาณาจักรอยุธยา บอกพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาด้านการเมือง การปกครองและเศรษฐกิจ บอกผลงานของบุคคลสำคัญในสมัยอยุธยา

รหัสตัวชี้วัด

ส 4.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3

ส 4.2 ป.5/1, ป.5/2

ส 4.3 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4

รวมทั้งหมด 9 ตัวชี้วัด

หมายเหตุ

1. สามารถบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. สามารถสื่อสาร แลกเปลี่ยน เรียนรู้วัฒนธรรมในประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มอาเซียน

วิเคราะห์การจัดทำหน่วยการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัส ส15101 สาระ ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เวลา 19 ชั่วโมง สอบ 1 ชั่วโมง

โครงสร้างรายวิชา ส15101 ประวัติศาสตร์ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เวลา 19 ชั่วโมง สอบ 1 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 โครงสร้างรายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ลำดับ	หน่วยการเรียนรู้	รหัส ตัวชี้วัด/ผล การเรียนรู้	สาระสำคัญของหน่วย	เวลา (คาบ)	น้ำหนัก คะแนน
1	เรื่องบั้งดี น่ารู้	ส 4.1 ป 5/1 ป 5/2	การศึกษาประวัติความเป็นมาของ ท้องถิ่นบั้งดี	4	15
2	เรื่องชาติ พันธุ์ วรรณนา	ส 4.1 ป 5/1 ป 5/3	การศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ที่มี ในท้องถิ่นบั้งดี	4	15
3	เรื่องสาม ศาสนาอยู่ ร่วมกันอย่าง มีความสุข	ส 4.1 ป 5/1	การศึกษาเกี่ยวกับศาสนาที่มี ในท้องถิ่นบั้งดี	4	15
4	เรื่อง วัฒนธรรม ประเพณี	ส 4.1 ป 5/1	การศึกษาวัฒนธรรมประเพณีที่มี ในท้องถิ่นบั้งดี	4	13
5	เรื่องสถานที่ สำคัญของ ชุมชน	ส 4.1 ป 5/1 ป 5/2 ป 5/3	การรู้จักสถานที่สำคัญที่มีของชุมชน	3	12
รวมทุกหน่วย				19	70
สอบ				1	30
รวม				20	100

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้หน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 5 หน่วยการเรียนรู้ เวลา 19 ชั่วโมง สอบ 1 ชั่วโมง ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1) เรื่องบั้งดีน่ารู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2) เรื่องชาติพันธุ์วรรณนา หน่วยการเรียนรู้ที่ 3) เรื่องสามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หน่วยการเรียนรู้ที่ 4) เรื่องวัฒนธรรมประเพณี หน่วยการเรียนรู้ที่ 5) เรื่องสถานที่สำคัญของชุมชน โดยการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด แล้วนำมาสร้างเป็นชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการ

เรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชุดการเรียนรู้

ความหมายของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ หรือชุดการสอนมาจากคำในภาษาอังกฤษ มีการเรียกใช้หลายคำ เช่น learning package, instructional package หรือ education package และภาษาไทยใช้ชุดการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนโปรแกรม ชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ประกอบด้วยวิธีการ และการนำสื่อการสอนให้สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545: 91) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง สื่อการสอนชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นชุดของสื่อประสม (Multi media) ที่ใช้สื่อการสอนตั้งแต่ 2 ขึ้นขึ้นไปรวมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ต้องการ สื่อที่นำมาใช้ร่วมกันนี้จะช่วยเสริมประสบการณ์ซึ่งกันและกันตามลำดับขั้นที่จัดเอาไว้ซึ่งจัดขึ้นสำหรับ หน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ โดยจัดไว้เป็นชุด ๆ บรรจุอยู่ในซอง กล่อง หรือกระเป๋า แล้วแต่ผู้สร้างชุดการเรียนรู้จะจัดทำขึ้น

กิดานันท์ มลิทอง (2548: 39) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง การนำวัสดุมาผลิตเป็นชุดสื่อประสมตามขั้นตอนการใช้ของระบบการสอนของแต่ละวิชา สำหรับผู้สอนแต่ละวิชา ส่วนชุดการสอน (Learning package) เป็นการนำเอาวัสดุมาผลิตเป็นชุดสื่อประสมตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละวิชา สำหรับผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สื่อประสมแต่ละชุดจะมีลักษณะเป็นอย่างไร และประกอบด้วยอะไรบ้างนั้น ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของบทเรียนและวัตถุประสงค์ของการใช้ ซึ่งโดยทั่วไปชุดสื่อประสมจะอยู่ในกล่องหรือแฟ้ม

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551: 14) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง นวัตกรรมที่ครูใช้ประกอบการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนศึกษาและใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียนการสอนที่ผู้สอนสร้างขึ้น ชุดการเรียนการสอนเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอนที่เป็นระบบชัดเจนจนกระทั่งนักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาชุดการเรียนการสอนด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ ซึ่งในชุดการเรียนการสอนนั้นประกอบไปด้วย สื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

Houston (1972: 10-12) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง จุดประสงค์ที่จัดไว้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

Kapfer (1972: 3-10) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง รูปแบบการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนซึ่งมีการให้คำแนะนำนักเรียนในการทำกิจกรรมจนกระทั่งเกิดพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ และการรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดกิจกรรม จะได้มาจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเนื้อหาของชุดกิจกรรมต้องสอดคล้องตรงกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้

Good (1973: 306) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง โปรแกรมทางการสอนทุกอย่างที่จัดได้เฉพาะซึ่งมีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน คู่มือครู เนื้อหา แบบทดสอบ ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้รวมทั้งมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ไว้อย่างครอบคลุมชัดเจน ชุดกิจกรรมครูจะเป็นผู้จัดให้กับผู้เรียนแต่ละคนได้ศึกษาด้วยตนเองโดยครูเป็นเพียงผู้คอยเสนอแนะให้กับผู้เรียน

Duane (1975: 169) กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง ชุดของวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ที่ถูกรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อให้ผู้เรียน ได้ศึกษาเรียนรู้แล้วเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

Moore (1974: 24) กล่าวว่า ชุดการเรียน หมายถึง การศึกษาเป็นรายบุคคลที่จัดไว้อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อและกิจกรรมที่หลากหลายตามความเหมาะสม

จากความหมายของชุดการเรียนรู้อย่างที่กล่าวสรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้อาจหมายถึง สื่อการเรียนสำเร็จรูปที่รวบรวมอย่างสมบูรณ์ตามแบบแผนที่วางไว้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยตามความสามารถ ความสนใจ เพื่อบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมในบทเรียนด้วยตนเอง ครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ ในชุดการเรียนรู้อาจประกอบด้วย คำชี้แจง ชื่อเรื่อง จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม การวัดผลประเมินผลด้วยแผนการสอน คู่มือครู แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในกิจกรรม (คำสั่ง เนื้อหา และแบบฝึกหัด) หลักการ ทฤษฎี และปรัชญาการพัฒนาชุดการเรียนรู้อีก

หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้อีก

ชุดการเรียนรู้อีก เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการจัดระบบสื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองเป็นหลัก เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เกิดการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้อีกในการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอน มีแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545: 10-11) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการของชุดกิจกรรมพอสรุปได้ดังนี้

แนวคิดที่ 1 เป็นแนวคิดตามหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งในการจัดการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามระดับความสามารถและความสนใจ โดยมีครูคอยช่วยเหลือแนะนำตามความเหมาะสม

แนวคิดที่ 2 เป็นแนวคิดที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนจากที่เคยยึดเป็นศูนย์กลางหรือเป็นแหล่งเรียนรู้มาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนโดยใช้แหล่งความรู้จากสื่อต่าง ๆ ในรูปแบบของชุดกิจกรรม ซึ่งส่วนใหญ่ผู้เรียนจะศึกษาด้วยตนเอง โดยมีครูคอยแนะนำการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

แนวคิดที่ 3 เป็นแนวคิดที่พยายามจะจัดระบบการผลิตและการใช้อุปกรณ์ มาเป็นสื่อการสอนแบบประสม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยนักเรียนในการเรียนรู้มากกว่าที่จะใช้ช่วยครูในการเรียนการสอน

แนวคิดที่ 4 เป็นแนวคิดที่พยายามจะสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างครู นักเรียน และสิ่งแวดล้อม โดยนำสื่อการสอนและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน

แนวคิดที่ 5 เป็นแนวคิดที่ยึดหลักการจิตวิทยาการจัดสภาพการเรียนรู้โดยให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทราบข้อมูลย้อนกลับว่าการทำงานของตนเองถูกหรือผิด มีการเสริมแรงทางบวก ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545: 94-95) ได้กล่าวถึงหลักการ แนวคิดและทฤษฎีในการนำชุดการสอนมาใช้ในระบบการศึกษา สรุปได้ 5 ประการดังนี้

1. การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการสอนที่เหมาะสมที่สุดก็คือการจัดการเรียนการสอนรายบุคคลหรือการศึกษาตามเอกัตภาพและการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามระดับสติปัญญา ความสามารถและความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. ความพยายามที่จะเปลี่ยนแนวการเรียนการสอนไปจากเดิม การจัดการเรียนการสอนแต่เดิมนั้น เรายึดครูเป็นหลัก เปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนเอง โดยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อหรือวิธีการต่าง ๆ การนำสื่อการสอนมาใช้จะต้องจัดให้ตรงกับเนื้อหาและประสบการณ์

ตามหน่วยการสอนของวิชาต่าง ๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการสอน การเรียนในลักษณะนี้ผู้เรียนจะเรียนจากครูเพียงประมาณ 1 ใน 4 ส่วน ส่วนที่เหลือผู้เรียนจะเรียนจากสื่อด้วยตนเอง

3. การใช้สื่อการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงและขยายตัวออกไป การใช้สื่อการสอนปัจจุบันได้คลุ้มไปถึงการใช้วัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ แต่เดิมนั้นการผลิตและการใช้มักจะออกมาในรูปแบบต่างคนต่างผลิตต่างคนต่างใช้เป็นสื่อเดี่ยว ๆ มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสมและใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียนแทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการสอน อันจะมีผลต่อการใช้ของครูคือ เปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน คือครูเป็นผู้หยิบใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นสื่อการสอนเพื่อช่วยผู้เรียน คือให้ผู้เรียนหยิบและใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยอยู่ในรูปของชุดการสอน

4. ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม แต่ก่อนความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในห้องเรียน มีลักษณะเป็นทางเดียว คือ ผู้สอนเป็นผู้นำและผู้เรียนเป็นผู้ตาม ผู้สอนมิได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจะมีโอกาสได้พูดก็ต่อเมื่อผู้สอนให้พูด การตัดสินใจของผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะตามผู้สอน ผู้เรียนเป็นฝ่ายเอาใจผู้สอนมากกว่าผู้สอนเอาใจผู้เรียน ผู้สอนวิจารณ์หรือพูดเยาะเย้ยผู้เรียนในชั้น โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เรียนตอบไม่ถูกต้องตามที่ผู้สอนชอบ หรือกระทำอะไรผิดพลาด แต่ถ้าผู้เรียนทำอะไรดีควรแก่การชมเชยผู้สอนจะนิ่งเฉยเสีย เพราะหากชมก็กลัวผู้เรียนจะเหลิงตัว ดังนั้นผู้เรียนไทยส่วนใหญ่จึงพกเอาประสบการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจเมื่อเติบโตใหญ่ขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนนั้นแทบจะไม่มีเอาเลยเพราะผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ชอบให้ผู้เรียนคุยกัน ผู้เรียนจึงไม่มีโอกาสฝึกฝนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เชื้อพียงและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อเติบโตจึงทำงานร่วมกันไม่ได้ นอกจากนี้ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม ก็มักอยู่กับเพียงซอกเล็กกระดานดำ และแบบเรียนในห้องสี่เหลี่ยมแคบ ๆ หรือในสนามหญ้าซึ่งส่วนใหญ่ถูกปล่อยให้รกร้าง เอะแอะตามฤดูกาล ผู้สอนไม่เคยพาผู้เรียนออกไปสู่สภาพนอกโรงเรียน การเรียนการสอนจึงจัดอยู่เพียงในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้จึงต้องนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อออกมาในรูปของ ชุดการสอน

5. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ได้ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนมาใช้ โดยจัดสภาพการณ์ออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม หมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง มีทางทราวมว่าการตัดสินใจ หรือการทำงานของตนถูก หรือผิดอย่างไร มีการเสริมแรงบวกที่ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก อันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต และให้ค่อยเรียนรู้ไปที่ละขั้นตอนตามความสามารถและความ

สนใจของผู้เรียนเองโดยไม่มีใครบังคับ การจัดสภาพการณ์ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตามนัยดังกล่าวข้างต้น จะมีเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดหมายปลายทาง โดยการจัดการสอนแบบโปรแกรมและใช้ชุดการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญ

นฤณี พิชญสถิต (2547: 23-24) กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างชุดการเรียนรู้ว่ามีแนวคิดหลัก ดังนี้

1. ความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนแบบเดิมที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมีบทบาทมากขึ้น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความถนัด ความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนอาจศึกษาเป็นรายบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ตามความสามารถของตน
4. ทฤษฎีการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน และได้รับข้อมูลย้อนกลับในทันที เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงอย่างต่อเนื่อง
5. หลักการวิเคราะห์ระบบ การจัดทำชุดการเรียนการสอนจะต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหา ทดลอง แก่ไขและปรับปรุงอย่างเป็นระบบก่อนที่จะนำไปใช้

ประนอม เคียนทอง (2554: 2-3) ได้กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้ว่าควรจะได้พิจารณาในสิ่งต่อไปนี้

1. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งนักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยาใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เป็นสำคัญบุคคลมีความแตกต่างกันหลายด้าน กล่าวคือความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย สังคม อารมณ์ และความแตกต่างปลีกย่อยอื่น ๆ การนำเอาหลักความแตกต่างปลีกย่อยอื่น ๆ การนำเอาหลักความแตกต่างเหล่านี้มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ อาจกระทำได้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดการสอนรายบุคคล หรือการศึกษาตามเอกัตภาพ การศึกษาโดยเสรีและการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญาความสามารถและความสนใจโดยมีผู้คอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม
2. การนำเอาสื่อประสมมาใช้ หมายถึง การนำเอาสื่อการสอนหลาย ๆ อย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างมีระบบสื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อสร้างความสนใจในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหาและอีกชนิดหนึ่งอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งซึ่งการใช้สื่อประสมจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสานกันให้นักเรียนได้ค้นพบวิธีการที่จะเรียนในสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

3. การนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ แนวโน้มในปัจจุบันและในอนาคตกระบวนการเรียนรู้จะต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม จึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาไว้ในรูปของชุดการสอนโดยเฉพาะ

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ หมายถึง การเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ดังนี้

4.1 เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.2 ทราบผลการเรียนของตนเองทันที

4.3 มีการเสริมแรงอันจะทำให้นักเรียนกระทำพฤติกรรมซ้ำหรือหลีกเลี่ยงไม่กระทำ

4.4 ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน

5. การนำวิธีวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) มาใช้ในการสร้างชุดการสอน ซึ่งแตกต่างไปจากการทำโครงการสอนในปัจจุบันตรงที่ว่าชุดการสอนมีการจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียน รายละเอียดต่าง ๆ ได้นำไปทดลองปรับปรุง จนมีคุณภาพเชื่อถือได้แล้วจึงนำมาใช้ ซึ่งมีการเสนอแนะสำหรับครู ตั้งแต่การตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการสอน ตลอดจนเครื่องมือและวิธีการประเมินผลทุกสิ่งทุกอย่างในระบบจะต้องสร้างขึ้นเป็นแบบบูรณาการ มีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกันเป็นอย่างดี และได้กล่าวถึงแนวคิดทางทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพเป็น 3 กลุ่ม คือ 5.1) กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่ตีความพฤติกรรมมนุษย์ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Responses) บางทีจึงเรียกว่า การเรียนรู้แบบ SR สิ่งเร้าก็คือข่าวสารหรือเนื้อหาวิชาที่ส่งไปให้ผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนโปรแกรมการเรียนการสอนอิงหลักการทางทฤษฎีนี้มากโดยจะแยกลำดับขั้นของการเรียนรู้ออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ และเมื่อผู้เรียนเกิดการตอบสนอง ก็จะสามารถทราบผลได้ทันทีว่าเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าตอบสนองถูกต้องจะมีการเสริมแรงโปรแกรมการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลอิงทฤษฎีนี้มาก 5.2) กลุ่มเกสตัลท์หรือทฤษฎีสนามหรือทฤษฎีพุทธินิยม (Gestalt, Field or Cognitive Theories) เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ความเข้าใจหรือการรู้คิดอันได้แก่การรับรู้อย่างมีความหมาย ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกระทำ อันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของสติปัญญาและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ 5.3) กลุ่มจิตวิทยาทางสังคมหรือการเรียนรู้ทางสังคม (Social Psychology or Social Learning Theory) เป็นกลุ่มที่เริ่มได้รับความสนใจมากขึ้นทฤษฎีนี้เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคม Cardareli (1973: 150) ได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ 1) ผู้เรียนจะได้รับการเรียนตามเอกภาพโดยขึ้นอยู่กับความต้องการความสนใจและความสามารถของตนเอง 2) ในบทบาทของครูคือเป็น

ผู้วินิจฉัยวางเงื่อนไขสร้างความสนใจและให้ความสะดวกสบายแก่ผู้เรียน 3) บทบาทของนักเรียนจะเป็นผู้มีความคิดอิสระที่จะเลือกตัดสินใจยอมรับและตอบสนองสำหรับการศึกษาของตนเอง 4) บรรยากาศของห้องเรียนด้วยชุดการเรียนรู้จะต้องเปิดเผยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์การค้นคว้าสำรวจการปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามขึ้นในหลายด้าน Kemp and Dayton (1985: 140) ได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ 1) กลุ่มพฤติกรรมนิยม (behaviorism) เป็นกลุ่มที่ตีความพฤติกรรมว่า เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Responses) หลักการทฤษฎีนี้จะยกลำดับขั้นการเรียนรู้เป็นขั้นตอนย่อยๆ และเมื่อนักเรียนเกิดการตอบสนองก็จะสามารถทราบผลได้ทันทีว่าเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าตอบสนองถูกต้องก็จะมีเสริมแรง 2) กลุ่มเกสตัลท์หรือทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (Gestalt Field or Cognitive Theory) เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ ความเข้าใจหรือความสามารถในการจัดกระทำ ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของสติปัญญาและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ 3) กลุ่มจิตวิทยาทางสังคมหรือการเรียนรู้ทางสังคม (Social Psychology or Social Learning Theory) เป็นกลุ่มที่ได้รับความสนใจมากขึ้น ทฤษฎีนี้เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคม โดยเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรงหรือผ่านการเรียนการสอนด้วยการใช้สื่อ

จากหลักการ ทฤษฎี และปรัชญาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า หลักการ ทฤษฎี และปรัชญาของชุดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากความคิดในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะต้องการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการจะเปลี่ยนการเรียนจากครูเป็นศูนย์กลางเป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง แนวคิดในการจะประหยัดเกี่ยวกับการใช้สื่อในการเรียนการสอน เพื่อให้ครูสามารถใช้ร่วมกันได้เป็นการประหยัดแนวคิดที่ต้องการให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในการเรียนระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยการนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ และแนวคิดที่เกิดจากการนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้โดยจัดสภาพแวดล้อมทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นการเข้าใจ เป็นการเรียนจากง่ายไปหายาก และเป็นการเสริมเศรษฐกิจพอเพียงโดยการให้ทราบผลการเรียนในทันที

ประเภทของชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาได้จัดแบ่งประเภทชุดการเรียนรู้ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ทั้งเหมือนกันและแตกต่างกันแต่โดยส่วนใหญ่จะมีความคล้ายคลึงกัน เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเป็นสื่อประสมคือใช้สื่อตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545: 94-95) ได้แบ่งประเภทชุดการเรียนรู้ ออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการสอนสำหรับผู้สอนใช้สอนผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ หรือเป็นการสอนที่ต้องการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนส่วนใหญ่รู้และเข้าใจในเวลาเดียวกันมุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชุดการสอนแบบนี้จะช่วยให้ผู้สอนลดการพูดให้น้อยลงและใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีพร้อมอยู่ในชุดการเรียนการสอน ในการเสนอเนื้อหามากขึ้น สื่อที่ใช้ อาจ ได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ สไลด์ ฟิล์มสตริป ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ เป็นต้น ข้อที่สำคัญคือสื่อที่จะนำมาใช้นี้จะต้องให้ผู้เรียน ได้เห็นอย่างชัดเจนทุกคน ชุดการสอนชนิดนี้บางคนเรียกว่าชุดการเรียนรู้สำหรับครู

2. การสอนแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดการสอนสำหรับให้ผู้เรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 5-7 คน โดยใช้สื่อการสอนที่บรรจุไว้ในชุดการสอนแต่ละชุด มุ่งที่จะฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียน และให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกัน ชุดการสอนชนิดนี้มักจะใช้ในการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสหสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ชุดการสอนแบบรายบุคคลหรือชุดการสอนตามเอกัตภาพ เป็นชุดการสอน สำหรับเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง อาจเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ส่วนมากมักมุ่งให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มเติม ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ด้วย ชุดการสอนชนิดนี้อาจจะจัดในลักษณะของหน่วยการสอนย่อย หรือ โมดูล ก็ได้

นอกจากชุดการเรียนทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวแล้ว อาจมีผู้แยกย่อยออกเป็นชนิดอื่น ๆ อีก เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีการใช้ชุดการสอนทางไกล ซึ่งเป็นชุดการสอน ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่น ต่างเวลา มุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา นอกจากนี้ยังมีชุดการฝึกอบรมชุดการสอนของผู้ปกครอง ชุดการสอนทางไปรษณีย์ เป็นต้น

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550: 22-23) ได้แบ่งชุดการเรียนรู้ที่นิยมใช้กันอยู่มี 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยายของครู เป็นชุดการสอนสำหรับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ หรือเป็นการสอนที่มุ่งเน้นการปูพื้นฐานให้ทุกคนรับผู้และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชุดการสอนแบบนี้ลดเวลาในการอธิบายของผู้สอนให้ผู้สอนพูดน้อยลง เพิ่มเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น โดยใช้สื่อที่มีอยู่ในชุดการสอน ในการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ สิ่งสำคัญคือสื่อที่นำมาใช้จะต้องให้ผู้เรียนได้เห็นชัดเจนทุกคน และมีโอกาสได้ใช้ครบทุกคนหรือทุกกลุ่ม

2. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมหรือชุดการสอนสำหรับการเรียนเป็นกลุ่มย่อยเป็นชุดการสอนสำหรับผู้เรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยประมาณกลุ่มละ 4-8 คน โดยใช้สื่อการสอนต่าง ๆ

ที่บรรจุไว้ในชุดการสอน แต่ละชุดที่มุ่งที่จะฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียนโดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำงานร่วมกัน ชุดการสอนชนิดนี้มักใช้ในการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์

3. ชุดการสอนรายบุคคลหรือชุดการสอนตามเอกัตภาพ เป็นชุดการสอนสำหรับเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความต้องการและความสนใจของตนเอง อาจเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ จุดประสงค์หลักคือ มุ่งให้ทำความเข้าใจกับเนื้อหาวิชาเพิ่มเติม ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ ชุดการสอนนี้ส่วนใหญ่จัดในลักษณะหน่วยการสอนย่อย หรือ โมดูล ตัวอย่าง เช่น ชุดวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2551: 16-17) กล่าวว่าชุดการสอนที่เหมาะสมกับครูผู้สอนในการจัดการศึกษาในระบบนั้นสามารถจัดทำได้ 4 รูปแบบ คือ

1. ชุดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอน เป็นชุดการเรียนการสอนที่ครูใช้ประกอบการสอน ประกอบด้วยคู่มือครู สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการจัดกิจกรรม และสื่อการสอนประกอบการบรรยายของครูผู้สอน ชุดการเรียนการสอนนี้มีเนื้อหาสาระเพียงหน่วยเดียวและใช้กับผู้เรียนทั้งชั้น แบ่งเป็นหัวข้อที่จะบรรยาย มีการกำหนดกิจกรรมตามลำดับ

2. ชุดการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ร่วมกัน โดยปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนการสอน หรืออาจจะเรียนรู้ชุดการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนรู้ กล่าวคือ ในแต่ละศูนย์การเรียนรู้จะมีชุดการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อย่อยของหน่วยการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนศึกษา ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะหมุนเวียนศึกษาความรู้ และทำกิจกรรมของชุดการสอนจนครบทุกศูนย์การเรียนรู้

3. ชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถศึกษาได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และเมื่อศึกษาจนครบตามขั้นตอนแล้ว ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ด้วยตนเอง

4. ชุดการเรียนการสอนแบบผสม เป็นชุดการเรียนการสอนที่มีการจัดกิจกรรมหลากหลาย บางขั้นตอนผู้สอนอาจให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล และบางขั้นตอนอาจให้ผู้เรียนศึกษาความรู้จากชุดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2551: 118-119) ได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนไว้ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ประกอบการบรรยาย เป็นชุดการเรียนรู้ที่ขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้มีความชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้สอนพูดน้อยลงโดยใช้สื่อการสอนมาทำหน้าที่แทน ชุดการเรียนรู้แบบบรรยายยังมีบทบาทที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน

2. ชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่มเป็นชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมที่ยืดให้ผู้เรียนได้

ประกอบกิจกรรมกลุ่มตามหน่วย และหัวข้อเรื่องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกับการสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งชุดการเรียนจะประกอบไปด้วยชุดย่อยตามจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วยในแต่ละศูนย์จะมีสื่อหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น ๆ สื่อที่ใช้เป็นลักษณะสื่อประสม อาจเป็นรายบุคคลหรือสำหรับกลุ่มที่ผู้เรียนทั้งศูนย์จะใช้ร่วมกัน

3. ชุดการเรียนรู้ตามเอกัตภาพ หรือชุดการเรียนรู้รายบุคคล เป็นชุดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือบ้านก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถและความพร้อมของตนเอง ชุดการเรียนรู้รายบุคคลนี้อาจออกมาในรูปของหน่วยการเรียนย่อย หรือ “โมดูล” (Module)

4. ชุดการเรียนรู้ทางไกล เป็นชุดการเรียนรู้ที่ผู้สอนกับผู้เรียนที่อยู่ต่างถิ่นต่างเวลามุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วย สื่อประเภทสิ่งตีพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา

จากการจำแนกประเภทชุดการเรียนรู้ของนักการศึกษาดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าชุดการเรียนรู้แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ 1) ชุดการเรียนรู้ประกอบคำบรรยาย 2) ชุดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม 3) ชุดการเรียนรู้ตามเอกัตภาพ หรือชุดการเรียนรู้รายบุคคล 4) ชุดการเรียนรู้แบบผสม ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ มาสร้างเป็นชุดการเรียนรู้ โดยมีลักษณะเป็นชุดการจัดการเรียนรู้ประกอบคำบรรยาย

องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้มีหลายองค์ประกอบ ชุดการเรียนรู้แต่ละองค์ประกอบจึงมีความแตกต่างกันแต่ละองค์ประกอบพื้นฐานของชุดการเรียนรู้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545: 95-97) จำแนกองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ภายในชุดการเรียนรู้ออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือผู้เรียนตามแต่ชนิดของชุดการเรียนรู้ ภายในคู่มือจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้เอาไว้อย่างละเอียด อาจจะเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียน หรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่าง ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บัตรคำสั่งจะมีอยู่ในชุดการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งจะประกอบด้วย

2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา

2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม

2.3 การสรุปบทเรียน

บัตรคำสั่งนี้ มักนิยมใช้กระดาษแข็งตัดเป็นบัตร ขนาด 6 คูณ 8 นิ้ว

3. เนื้อหาสาระ และ สื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่าง ๆ อาจจะประกอบด้วย บทเรียนโปรแกรม สไลด์ เทปบันทึกเสียง फिल्मสตริป แผ่นภาพโปร่งใส วัสดุกราฟิก หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง รูปภาพ เป็นต้น ผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการสอน ตามบัตรคำที่กำหนดไว้ให้

4. แบบประเมิน ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเองก่อนและหลังเรียนแบบ ประเมินผลที่อยู่ในชุดการสอนอาจจะเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่างเลือกคำตอบที่ถูกจับคู่ คูผลจากการทดลอง หรือให้ทำกิจกรรม เป็นต้น

ส่วนประกอบข้างต้นนี้จะบรรจุในกล่องหรือซอง จัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกแก่การใช้ นิยมแยกออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

4.1 กล่อง

4.2 สื่อการสอน และบัตรบอกชนิดของสื่อการสอนเรียงตามการใช้

4.3 บันทึกการสอน ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 รายละเอียดเกี่ยวกับวิชา และหน่วยการสอน

4.3.2 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เรียน

4.3.3 เวลา จำนวนชั่วโมง

4.3.4 วัตถุประสงค์ทั่วไป

4.3.5 วัตถุประสงค์เฉพาะ

4.3.6 เนื้อหาวิชาและประสบการณ์

4.3.7 กิจกรรม และสื่อการสอนประกอบวิธีการสอน

4.3.8 การประเมินผล วัดผล การทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

5. อุปกรณ์ประกอบอื่น ๆ

กิตานันท์ มลิทอง (2548: 39) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

คู่มือครูสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการสอนจะมีรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสอนรวมถึงการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน ส่วนคู่มือสำหรับผู้เรียน ในชุดการเรียนจะเป็นรายละเอียดเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงเนื้อหา และกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียน

1. คำสั่ง เพื่อกำหนดแนวทางในการเรียนหรือการสอน

2. เนื้อหาบทเรียน จัดอยู่ในรูปของสไลด์ फिल्मสติป เทปบันทึกเสียง วัสดุกราฟิก ม้วนวีดีทัศน์ หนังสือบทเรียน บทเรียนคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ซึ่งเป็นเนื้อหาตามหลักสูตร

3. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการให้ผู้เรียนทำรายงาน กิจกรรมที่กำหนดให้ หรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้วเพื่อความรู้ที่กว้างขวางขึ้น

4. แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้นเพื่อการประเมินผู้เรียน
 สุนทร ลิขิตพานนท์ (2551: 18-19) จำแนกองค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนการสอน เป็นคำชี้แจงให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์ของการเรียน ศึกษาชุดการเรียนการสอน และส่วนประกอบของชุดการเรียนการสอน ประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรปฏิบัติการ บัตรเนื้อหา บัตรฝึกหัด และบัตรเฉลย บัตรแบบทดสอบ และบัตรเฉลยแบบทดสอบ

2. บัตรคำสั่ง เป็นการชี้แจงรายละเอียดของการศึกษาชุดการเรียนการสอนนั้นว่าต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างไร

3. บัตรกิจกรรมหรือบัตรปฏิบัติการ บางชุดการเรียนการสอนอาจออกแบบให้มีบัตรกิจกรรม หรือบัตรปฏิบัติการ ซึ่งเป็นบัตรที่บอกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ

4. บัตรเนื้อหา เป็นบัตรที่บอกเนื้อหาที่ให้ผู้เรียนศึกษาสิ่งที่ควรมีในบัตรเนื้อหา คือ หัวเรื่อง สูตร นิยาม และคำอธิบาย

5. บัตรแบบฝึกหัด หรือบัตรงาน เป็นแบบฝึกหัดที่ให้ผู้เรียนทำหลังจากได้ทำกิจกรรมและศึกษาเนื้อหาจนเข้าใจแล้ว

6. บัตรเฉลยแบบฝึกหัด เมื่อผู้เรียนทำบัตรแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว สามารถตรวจสอบความถูกต้องจากบัตรเฉลยบัตรแบบฝึกหัด

7. บัตรทดสอบ เมื่อผู้เรียนได้ทำบัตรแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว สามารถตรวจสอบความถูกต้องจากบัตรเฉลยแบบทดสอบ

8. บัตรเฉลยบัตรทดสอบ เป็นบัตรที่มีคำเฉลยของบัตรทดสอบที่ผู้เรียน ได้ทำไปแล้ว เป็นการตรวจสอบหรือ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในการศึกษาชุดการเรียนการสอนนั้น

รุจิวรรณ อัจฉกุล (2552: 28) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้อันประกอบด้วย

1. คู่มือครู ได้แก่ เอกสารที่ช่วยให้ครูใช้ชุดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คู่มือครูมีส่วนประกอบที่สำคัญดังนี้ คือ

1.1 คำนำ เป็นการแสดงให้เห็นคุณค่าของชุดการสอนเป็นส่วนที่จะบอกให้ผู้ใช้ชุดการสอนทราบว่าในชุดการสอนนี้มีวัสดุอุปกรณ์อะไรบ้าง เพื่อกระตุ้นให้มีการตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนนำไปใช้สอน

1.2 องค์ประกอบของชุดการสอนเป็นส่วนที่จะบอกให้ผู้ใช้ชุดการสอนทราบว่าในชุดการสอนนี้มีวัสดุอุปกรณ์อะไรบ้าง

1.3 คำชี้แจงสำหรับครู เป็นการกำหนดสิ่งที่ครูควรจะทำปฏิบัติเพื่อจะได้ดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 เนื้อหา

1.5 รายการสื่อการเรียนการสอนในชุดการสอน

1.6 แผนการสอนซึ่งมีความละเอียดทุกตอน ครูท่านอื่นสามารถที่จะนำไปใช้สอนได้ มีส่วนประกอบ ดังนี้ เรื่อง สารสำคัญ จุดประสงค์การสอน กิจกรรมการเรียนการสอน (ขั้นนำไปสู่ บทเรียน ขั้นพัฒนา และขั้นสรุป) สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล คู่มือนักเรียน ได้แก่ คำชี้แจง คำสั่ง สำหรับนักเรียนในการเรียนด้วยการใช้ชุดการสอน

2. คู่มือนักเรียน ได้แก่ คำชี้แจง คำสั่ง สำหรับนักเรียนในการเรียนด้วยชุดการสอน

3. สื่อการสอนต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารประกอบการเรียนและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น รูปภาพ สไลด์ วัสดุ และเอกสารต่าง ๆ

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทิตินา แคมมณี (2557: 10-12) ได้จำแนกชุดการสอนหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ในชุดการเรียนรู้ออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ชื่อกิจกรรม ประกอบด้วย หมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรมและเนื้อหาของกิจกรรมเท่านั้น

2. คำชี้แจง เป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมและลักษณะ ของการจัดกิจกรรมเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

3. จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้น

4. ความคิดรวบยอด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหา หรือ มโนทัศน์ของกิจกรรมนั้นส่วนนี้ควรได้รับการย้ำและการเน้นเป็นพิเศษ

5. สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูทราบว่าต้องเตรียมอะไรบ้าง

6. เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่ระบุเวลาโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นควรใช้เวลาเพียงใด

7. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุในการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับหลักวิชาแล้วยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูในการดำเนินการซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

7.1 ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

7.2 ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดประสบการณ์นำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย

7.3 ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำเสนอประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นกิจกรรมมาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและอภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางออกไปอีก

7.4 ขั้นสรุป เป็นส่วนที่ครูและผู้เรียนประมวลข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนในกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม

7.5 ขั้นฝึกปฏิบัติ เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ความรู้ที่ได้จากการเรียนในกิจกรรมฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม

7.6 ขั้นประเมินผล เป็นส่วนที่วัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนหลังจากการฝึกปฏิบัติกิจกรรมครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้ว โดยให้ทำแบบฝึกกิจกรรมทบทวนท้ายชุดกิจกรรม

Duane (1975: 105) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนรู้ไว้ 7 ประการดังนี้

1. หลักการและเหตุผล อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของชุดการเรียนรู้ และความสำคัญที่ผู้เรียนต้องศึกษา ซึ่งจะเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับประสบการณ์ใหม่ หลักการและเหตุผลดังกล่าวจะอธิบายด้วยว่าอะไรคือสิ่งที่ต้องเตรียมและทำไมต้องเรียน

2. คำอธิบายเนื้อหาจะชี้ให้เห็นระดับ และความซับซ้อนของเนื้อหาความคิดรวบยอดทักษะหรือทัศนคติที่ผู้เรียนจะต้องแสดงให้เห็นหลังจากจบชุดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระสำคัญจะถูกจำแนกเป็นเนื้อหาย่อย ๆ ชุดการเรียนรู้จำนวนมากสร้างขึ้นเพื่อเสนอความคิดรวบยอดทักษะหรือทัศนคติ

3. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม จะเขียนความคิดรวบยอด ทักษะ และทัศนคติออกมาเป็นรูปแบบที่ผู้เรียนสามารถอธิบาย และแสดงให้เห็นได้ภายหลังจบชุดการเรียนรู้ ซึ่งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมดังกล่าว จะพูดถึงสิ่งที่ผู้เรียนต้องกระทำ เจื่อนไขการกระทำ และเกณฑ์ขั้นต่ำของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นผู้เรียนจะรู้ว่าต้องเรียนรู้อะไร และจะถูกทดสอบอะไรในตอนท้ายของชุดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นแนวทางสำหรับผู้สร้างชุดการเรียนรู้และผู้เรียนโดยจะใช้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการวางแผนการเรียน เลือกแหล่งการเรียนรู้ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ หลังจากนี้ผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์แล้วสามารถตัดสินใจได้ว่าวัตถุประสงค์ใดที่บรรลุแล้ว และเน้นในวัตถุประสงค์ที่ยังไม่ผ่านเพื่อไม่ให้เสียเวลา

4. กิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม และเป็นลำดับขั้นของการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะมีทั้งการอ่าน การดู การฟัง การอภิปราย การมีส่วนร่วม หรือแบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์กิจกรรมนั้นจะมีหลายอย่างทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม กิจกรรมนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นหา หรือศึกษา กิจกรรมการเรียนที่อยู่ในระดับลึกลงไป กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยขยายการสอนอาจจะแนะนำเพิ่มเติม จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและสามารถนำสิ่งเหล่านี้ไปใช้ในชีวิตจริง

6. เครื่องมือประเมินผลก่อนเรียน ประเมินผลด้วยตนเอง และประเมินผลหลังเรียน

6.1 ประเมินผลก่อนเรียน (Pre Test) เป็นการทดสอบเพื่อให้ครูผู้สอนทราบว่า จะต้องสอนอะไรให้แก่ผู้เรียนบ้าง

6.2 การประเมินผลด้วยตนเอง (Self Test) ให้ผู้เรียนประเมินความก้าวหน้าของตนเองภายหลังจบกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบนี้อาจจะเป็นแบบทดสอบย่อย หรือเป็นคำแนะนำ ให้ผู้เรียนได้ทบทวนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อประเมินความก้าวหน้า ของตนเองว่าบรรลุ วัตถุประสงค์หรือไม่

6.3 การประเมินผลหลังเรียน (Post Test) แบบทดสอบหลังเรียนใช้เมื่อผู้เรียนเรียน ชุดการเรียนรู้จบลงเพื่อดูว่าผู้เรียนบรรลุผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำหรือไม่ แบบทดสอบหลังเรียนมักใช้เมื่อ ผู้เรียนพร้อมที่จะแสดงให้เห็นว่าเขาผ่านวัตถุประสงค์แล้ว ถ้าผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนไม่ผ่าน จะได้รับคำแนะนำให้ย้อนกลับไปเรียนตามกิจกรรมอีกครั้ง จนกว่าจะผ่านวัตถุประสงค์

7. คู่มือครูจะถูกสร้างขึ้นไว้ในชุดการเรียนรู้ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาและการใช้ชุด การเรียนรู้ คู่มือจะรวมถึงคำอธิบายข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้ครูอื่น ๆ ที่จะใช้ชุดการเรียนรู้ รวมทั้ง มีค่าเฉลี่ยของเครื่องมือประเมินผล รายการสื่อที่ถูกต้องคำอธิบายถึงสิ่งที่ครู และผู้เรียนจะต้องเตรียม ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการศึกษาองค์ประกอบชุดการเรียนรู้ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นชุดการ เรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ โดยมีองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. คู่มือครู ประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ จำนวน 5 เรื่อง 1) เรื่องบั้งไฟน้ำ 2) เรื่องชาติ พันธุ์วรรณนา 3) เรื่องสามศาสนายู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 4) เรื่องวัฒนธรรมประเพณี 5) เรื่อง สถานที่สำคัญของชุมชน แต่ละชุดมีส่วนประกอบดังนี้ ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/ มาตรฐานและตัวชี้วัด/แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ (ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ) เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและ ประเมินผล แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

2. คู่มือนักเรียน ประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ 1) เรื่องบึงต้นน้ำรู้ 2) เรื่องชาติพันธุ์วรรณนา 3) เรื่องสามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 4) เรื่องวัฒนธรรมประเพณี 5) เรื่องสถานที่สำคัญของชุมชน แต่ละชุดมีส่วนประกอบดังนี้ ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล

3. สื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ เอกสารประกอบการบรรยาย

ขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545: 98-99) กล่าวว่า การนำชุดการเรียนรู้ไปใช้นั้น มีขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้รายบุคคลหรือชุดการสอนตามเอกัตภาพ การใช้ชุดการเรียนรู้รายบุคคลหรือชุดการสอนตามเอกัตภาพ ควรดำเนินการดังนี้ 1.1 ผู้สอนควรแนะนำหรือชี้แจงภาพรวมของชุดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้เข้าใจ เช่น ลักษณะการจัดการเรียนรู้ ส่วนประกอบที่สำคัญ แนะนำการใช้บัตรคำสั่งใช้สื่อต่าง ๆ เป็นต้น 1.2 ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองจากบัตรคำสั่งและดำเนินการตามกิจกรรมของบัตรคำสั่งจนครบกระบวนการ โดยมีการประเมินตนเองทั้งก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้

2. ชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มกิจกรรมหรือชุดการเรียนรู้สำหรับการเรียนเป็นกลุ่มย่อยโดยปกติชุดการเรียนรู้ชนิดนี้มักจะใช้เป็นแบบศูนย์การเรียน ดังนั้นการใช้ชุดการเรียนรู้ควรดำเนินการดังนี้ 2.1) แนะนำหรือชี้แจงการใช้ชุดการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีใช้ 2.2) แบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนตามจำนวนชุดการเรียนรู้ 2.3) ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามบัตรคำสั่งที่อยู่ในชุดการเรียนรู้โดยเริ่มต้นพร้อม ๆ กันภายในชุดการเรียนรู้จะกำหนดคำสั่ง กิจกรรม การประเมิน ภายในกรอบเวลาที่กำหนด 2.4) เมื่อผู้เรียนกลุ่มใดประกอบกิจกรรมเสร็จตามเวลาที่กำหนดแล้ว ให้สลับหมุนเวียนกับกลุ่มอื่น ๆ ในกรณีที่ยังสลับกลุ่มไม่ได้ให้ปฏิบัติกิจกรรมศูนย์การเรียนสำรอง

3. ชุดการเรียนรู้ประกอบคำบรรยายของผู้สอน การใช้ชุดการเรียนรู้ประกอบคำบรรยายของครู ควรดำเนินการดังนี้ 3.1) ผู้สอนต้องทำความเข้าใจอย่างดีกับบัตรคำสั่ง เนื้อหา สื่อ ใบงานและใบกิจกรรม 3.2) ผู้สอนต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อในการนำเสนอหรือการสาธิตโดยฝึกให้เกิดทักษะก่อนนำไปปฏิบัติจริง 3.3) ผู้สอนต้องการประเมินการใช้ชุดการเรียนรู้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงในโอกาสต่อไป

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550: 96-99) กล่าวว่า การใช้ชุดกิจกรรมมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นทดสอบก่อนเรียน ให้ผู้เรียนได้ทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน อาจใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที และควรเฉลยผลการทดสอบให้ผู้เรียนแต่ละคนทราบพื้นฐานความรู้ของตน 2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น

ที่จะเรียนรู้ 3) ชั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องชี้แจงหรืออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างละเอียดทุกขั้นตอนก่อนลงมือทำกิจกรรม 4) ชั้นสรุปบทเรียน ผู้สอนนำสรุปบทเรียนซึ่งอาจทำให้โดยการถามหรือให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจ หรือสาระที่ได้จากการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนมีความคิดรวบยอดตามหลักการที่กำหนด 5) ประเมินผลการเรียน โดยการกำหนดข้อทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อจะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนในกรณีที่ยังไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดข้อใดข้อหนึ่ง

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551: 20-21) กล่าวว่า การนำชุดการเรียนรู้ไปใช้นั้น สามารถนำไปใช้ในการเรียนเป็นรายบุคคล การเรียนเป็นคู่ การเรียนเป็นกลุ่ม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เร้าความสนใจของผู้เรียน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น ทบทวนความรู้ในเนื้อหาเดิม เกม ปริศนาคำถาม เป็นต้น

ขั้นที่ 2 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ให้ผู้เรียนศึกษาชุดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ศึกษาคำชี้แจงของการใช้ชุดการเรียนการสอนและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด 2) ศึกษาบัตรคำสั่ง 3) ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในบัตรปฏิบัติการ (ถ้ามี) และตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย 4) ศึกษาบัตรเนื้อหา 5) ทำบัตรฝึกหัดและตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย (อาจให้ทำบัตรฝึกหัดที่เน้นฝึกทักษะการคิดเพิ่มเติมได้) 6) ทำบัตรทดสอบ 7) ประเมินตนเอง โดยตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย และให้คะแนนด้วยความซื่อสัตย์

ขั้นที่ 4 สรุปทบทวนความรู้ ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้ในประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษาชุดการเรียนการสอน สามารถสังเคราะห์ขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์ขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้

นักการศึกษา	บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545)	สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2550)	สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551)	ผู้วิจัย
ขั้นตอน การใช้ชุด การ เรียนรู้	1. ชุดการเรียนรู้รายบุคคล 1.1 ผู้สอนควรแนะนำชุดการเรียน 1.2 ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองจากบัตร คำสั่งและดำเนินตามกิจกรรม 2. ชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มกิจกรรม 2.1 แนะนำหรือชี้แจงการใช้ชุดการเรียนรู้ 2.2 แบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนตามจำนวนชุด การเรียนรู้	1. ขั้นทดสอบ ก่อนเรียน 2. ขั้นนำเข้าสู่ บทเรียน 3. ชั้นประกอบ กิจกรรม การเรียนรู้	1. เร้าความ สนใจของ ผู้เรียน โดย ใช้วิธีการ ต่าง ๆ 2. แจก จุดประสงค์ การเรียนรู้	1. ขั้น ทดสอบ ก่อนเรียน 2. ขั้นนำ เข้าสู่ บทเรียน

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์ขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้ (ต่อ)

นักการศึกษา	บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545)	สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2550)	สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551)	ผู้วิจัย
ขั้นตอน การใช้ชุด การ เรียนรู้	2.3 ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมตามบัตรคำสั่ง 2.4 เมื่อผู้เรียนกลุ่มใดประกอบกิจกรรม เสร็จตามเวลาที่กำหนดแล้ว ให้สลับ หมุนเวียนกับกลุ่มอื่น ๆ 3. ชุดการเรียนรู้ประกอบคำบรรยายของ ผู้สอน 3.1 ผู้สอนต้องทำความเข้าใจอย่างดีกับ บัตรคำสั่ง 3.2 ผู้สอนต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์หรือ สื่อในการนำเสนอ 3.3 ผู้สอนต้องการประเมินการใช้ชุดการ เรียนรู้	4. ขั้นสรุป บทเรียน 5. ประเมินผล การเรียนรู้	3. ให้ผู้เรียน ศึกษาชุด การเรียนรู้ 4. สรุป บททวน ความรู้	3. ขั้น ประกอบ กิจกรรม การเรียนรู้ 4. ขั้นสรุป บทเรียน 5. ประเมิน ผลการ เรียนรู้

จากขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การใช้ชุดการเรียนรู้ ต้องมีลำดับขั้นตอนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้ของ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ดังนี้

1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ให้ผู้เรียนได้ทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน อาจใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที และควรเฉลยผลการทดสอบให้ผู้เรียนแต่ละคนทราบพื้นฐานความรู้ของตน
2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้
3. ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องชี้แจงหรืออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างละเอียดทุกขั้นตอนก่อนลงมือทำกิจกรรม
4. ขั้นสรุปบทเรียน ผู้สอนนำสรุปบทเรียนซึ่งอาจทำได้โดยการถามหรือให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจ หรือสาระที่ได้จากการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนมีความคิดรวบยอดตามหลักการที่กำหนด

5. ประเมินผลการเรียน โดยการกำหนดข้อทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อจะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนในกรณีที่ยังไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดข้อใดข้อหนึ่ง

ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าขึ้นช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ ในการเรียนรู้ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้หลากหลาย ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545: 19-20) กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมว่ามี ดังนี้

1. ส่งเสริมการเรียนแบบรายบุคคล ผู้เรียนเรียนได้ตามความสามารถ ความสนใจตามเวลาและโอกาสที่เหมาะสมของแต่ละคน
2. ช่วยจัดปัญหาการขาดแคลนครู เพราะชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองหรือต้องการความช่วยเหลือจากผู้สอนเพียงเล็กน้อย
3. ช่วยในการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพราะผู้เรียนสามารถนำเอาชุดการสอนไปใช้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา
4. ช่วยลดภาระและสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครู เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถนำไปใช้ได้ทันที
5. เป็นประโยชน์ในการสอนแบบศูนัยการเรียน
6. ช่วยให้ครูวัดผลผู้เรียนได้ตรงตามความมุ่งหมาย
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

สมพิศ กอบจิตติ (2548: 65-66) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการเรียนรู้ว่าสื่อการเรียนรู้ นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ สื่อมีบทบาทต่อกระบวนการเรียนรู้ทั้งในส่วนของผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้

1. สื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้บทเรียนที่มีความซับซ้อนง่ายต่อการทำความเข้าใจง่ายขึ้นและรวดเร็ว
2. สื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เรื่องไกลตัว
3. สื่อช่วยกระตุ้นและสร้างความเข้าใจ ทำให้กระบวนการเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้นไม่น่าเบื่อหน่าย

4. สื่อสามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีจากสิ่งที่เหมาะสมกับความเข้าใจ สติปัญญา และวิธีการของผู้เรียน

5. สื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

6. สื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สร้างนิสัยรักการอ่านใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

นุชนาถ สอนสง (2549: 63) กล่าวถึงคุณค่าของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้การบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เพราะชุดการเรียนรู้ผลิตขึ้นมาจากกลุ่มบุคคลที่มีความชำนาญหลายด้าน เป็นต้นว่า ครูผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ นักโสตทัศนศึกษาได้ร่วมกันผลิตและมีการทดลองจนแน่ใจว่ามีผลดีจึงได้นำออกมาใช้ทั่วไป

2. ช่วยลดภาวะของผู้สอน เมื่อมีชุดการสอนสำเร็จรูปแล้วผู้สอนจะดำเนินการสอนตามคำแนะนำที่บอกไว้ในชุดการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นแต่ละขั้นจะมีอุปกรณ์แนะนำที่บอกไว้ให้พร้อมผู้สอนไม่จำเป็นต้องทำใหม่หรือทำเพิ่มสามารถใช้ได้ทันที

3. ให้ความรู้ในแนวเดียวกับการสอนเดิม เมื่อมีครูผู้สอนในวิชาเดียวกันก็อาจเกิดความแตกต่างกันในด้านประสิทธิภาพของการสอน การมีชุดการเรียนรู้ตัดปัญหานี้ได้ทั้งหมด แม้ผู้เรียนจะมีจำนวนเท่าใดก็ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างดี

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถตามความต้องการของตน อัตราการเรียนของแต่ละบุคคล ชุดการเรียนรู้จะช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนทั้งสิ้น

5. สร้างเสริมการเรียนแบบต่อเนื่อง ชุดการเรียนรู้จะแยกออกเป็นรายวิชาแต่ละวิชาจะมีหน่วยการสอนเรียงตามลำดับ เมื่อจบแต่ละหน่วยแล้วมีโอกาสติดตามหน่วยต่อไปได้ตามความต้องการของตนจะเรียนเท่าใดก็ได้ตามความสามารถของผู้เรียนนั้น ๆ

6. มีส่วนประกอบต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551: 21-22) กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการศึกษาความรู้ในชุดการเรียนการสอนด้วยตนเอง เป็นการฝึกทักษะ ในการแสวงหาความรู้ ทักษะการอ่าน และสรุปความรู้อย่างเป็นระบบ

2. การทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะการคิดท้ายชุดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดโดย สมศ.

3. ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง จากการที่ผู้เรียนทำตามคำสั่งในขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดในชุดการเรียนการสอน การตรวจสอบแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ หรือใบงานด้วยตนเองนั้นทำให้ผู้เรียนรู้จักฝึกตนเองให้ทำตามกติกา

4. ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน เป็นการฝึกความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

5. การใช้ชุดการเรียนการสอนนั้นสามารถศึกษานอกเวลาเรียนได้ ขึ้นอยู่กับการออกแบบของผู้สอนที่เอื้อต่อการศึกษด้วยตนเอง

ข้อจำกัดของชุดการเรียนการสอน

1. ผู้สอนต้องนำวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนมาใช้ก่อนเริ่มบทเรียนหรือระหว่างการศึกษาบทเรียน มิฉะนั้นแล้วผู้เรียนจะไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

2. เรื่องที่ผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเอง ควรเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาสาระที่ง่ายสำหรับผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. การให้ผู้เรียนศึกษาชุดการเรียนการสอนนั้นต้องมีบัตรงาน/ใบงาน/แบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ ที่ฝึกผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ และควรมีเฉลยให้ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ของตนเอง ซึ่งถ้าเป็นกรณี คำถามปลายเปิด หรือฝึกทักษะการคิด จะไม่มีเฉลยที่ชัดเจนลงไป จึงต้องมีแบบเฉลยที่หลากหลาย

สรุปว่า ชุดการเรียนรู้นี้มีประโยชน์ คือ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ขจัดปัญหาการขาดแคลนครูในพื้นที่กันดารหรือครูติดธุระไม่สามารถเข้าสอนได้ การเรียนการสอนจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกันจึงส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยชุดการเรียนรู้นี้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตามความสามารถและความสนใจ ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคลชุดการเรียนรู้นี้เป็นนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการสอนได้เป็นอย่างดี เพราะชุดการเรียนรู้อาจช่วยแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนได้เป็นอย่างดีและยังช่วยอำนวยความสะดวกให้กับครู ซึ่งเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในสภาพปัจจุบันมากจากประโยชน์ของชุดการเรียนรู้นี้ที่นักการศึกษากล่าวมาก็คือ 1) ช่วยลดภาระการสอนของครู 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความสามารถของตนเองในการแสวงหาความรู้ 3) ชุดการเรียนรู้อาจสร้างความสนใจไม่เกิดการเบื่อหน่ายการเรียน 4) ส่งเสริมความสำเร็จในการเรียนรู้ 5) สามารถเรียนได้ตามความพร้อมของผู้เรียน 6) สามารถแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล 7) ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาประสบการณ์ที่ซับซ้อน และ 8) สร้างความพร้อมให้ผู้สอน และประหยัดเวลาในการเตรียมการสอน

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้นี้

ชุดการเรียนรู้นี้ จัดว่าเป็นนวัตกรรมด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง และยังช่วยให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ การสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้นี้ได้มีนักศึกษากำหนดขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้นี้ไว้ดังต่อไปนี้

บุญเกื้อ คอระหาเวช (2545: 97-99) ได้เสนอขั้นตอนการผลิตชุดการเรียนรู้โดยนำเอาวิธีระบบเข้ามาใช้ในระบบการผลิตชุดการเรียนรู้แผนจุฬาฯ ซึ่งเป็นชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มกิจกรรมเหมาะสมสำหรับสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ มีทั้งหมด 10 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจจะกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการ ตามที่เห็นเหมาะสม
2. กำหนดหน่วยการจัดการเรียนรู้ แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอนโดยประมาณ เนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง
3. กำหนดหัวเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตนเองว่าในการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย ควรให้ประสบการณ์ออกเป็น 4-6 หัวเรื่อง
4. กำหนดความคิดรวบยอด และหลักการจะต้องให้สอดคล้องกับหน่วย และหัวเรื่อง โดยสรุปรวมแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน
5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง เป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อนแล้ว เปลี่ยนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์พฤติกรรมไว้ทุกครั้ง
6. กำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือกและผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ ทำการทดลองวิทยาศาสตร์ เล่นเกม ฯลฯ
7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบการประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้เกณฑ์การสอนแบบอิงเกณฑ์ (การวัดผลที่ยึดเกณฑ์ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ โดยไม่มีการนำไปเปรียบเทียบกับคนอื่น) เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า หลังจากการผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
8. เลือกและผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ ถือเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ของแต่ละหัวเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการจัดการเรียนรู้เหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ เรียกว่า ชุดการจัดการเรียนรู้
9. หาประสิทธิภาพชุดการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการประกันว่า ชุดการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมามีคุณภาพที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นการช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดการจัดการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้ว สามารถนำไปสอนผู้เรียน ได้ตามประเภทของชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้และระดับการศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนการใช้ ดังนี้

10.1 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน (ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที)

10.2 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

10.3 ชั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (ชั้นสอน) ผู้สอนบรรยาย หรือแบ่งกลุ่มประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

10.4 ชั้นสรุปผลการจัดการเรียนรู้ เพื่อสรุปความคิดรวบยอด และหลักการที่สำคัญ

10.5 ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550: 53-55) ได้กล่าวไว้ว่า ชุดกิจกรรมมีขั้นตอนรายละเอียดการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดเรื่องเพื่อทำชุดกิจกรรม อาจกำหนดตามเรื่องในหลักสูตร หรือกำหนดเรื่องใหม่ขึ้นมาก็ได้ การจัดแบ่งเรื่องย่อยจะขึ้นกับลักษณะของเนื้อหาและลักษณะการใช้ชุดกิจกรรมนั้น ๆ การแบ่งเนื้อเรื่อง เพื่อทำชุดกิจกรรมในแต่ละระดับย่อมไม่เหมือนกัน

2. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการแบบสหวิทยาการได้ตามความเหมาะสม

3. จัดเป็นหน่วยการจัดการเรียนรู้ จะแบ่งเป็นกี่หน่วย หน่วยหนึ่ง ๆ จะใช้เวลานานเท่าใดนั้น ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับวัย และระดับชั้นผู้เรียน

4. กำหนดหัวเรื่อง จัดแบ่งหน่วยการจัดการเรียนรู้เป็นหัวข้อย่อย ๆ เพื่อสะดวกแก่การจัดการเรียนรู้ แต่ละหน่วยควรประกอบด้วยหัวข้อย่อย หรือประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ ประมาณ 4-6 หัวข้อ

5. กำหนดความคิดรวบยอดหรือหลักการ ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด หรือสามารถสรุปหลักการ แนวคิดอะไร ถ้าผู้สอนยังไม่ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง การกำหนดกรอบความคิด หรือหลักการก็จะไม่เจน ซึ่งจะรวมไปถึงการจัดการกิจกรรม เนื้อหาสาระ สื่อและส่วนประกอบ ๆ ก็จะไม่ชัดเจนตามไปด้วย

6. กำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ หมายถึง จุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมรวมทั้งการกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้ไว้ให้ชัดเจน

7. กำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือกและผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง

กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่าน การทำกิจกรรมตามบัตรคำสั่ง การตอบคำถาม การเขียนภาพ การทดลอง การเล่นเกม การแสดงความคิดเห็น การทดสอบ เป็นต้น

8. กำหนดแบบประเมินผลต้องออกแบบประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบของเกณฑ์ (การวัดผลที่ยึดเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ โดยไม่มีการนำไปเปรียบเทียบกับคนอื่น) เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด

9. เลือกและผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ผู้สอนใช้ ถือเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้แต่ละหัวเรื่องเรียบร้อยแล้ว ควรจัดสื่อการจัดการเรียนรู้เหล่านั้นแยกออกเป็นหมวดหมู่ ในกล่อง/แฟ้ม ที่เตรียมไว้ ก่อนนำไปหาประสิทธิภาพเพื่อหาความตรง ความเที่ยงก่อนนำไปใช้ เราเรียกสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ว่า ชุดกิจกรรม โดยปกติรูปแบบของชุดกิจกรรมที่ดีควรมีขนาดมาตรฐานเพื่อความสะดวกในการใช้และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเก็บรักษาโดยพิจารณาในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ประโยชน์ ความประหยัด ความคงทนถาวร ความน่าสนใจ ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ ความสวยงาม เป็นต้น

10. สร้างข้อทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพร้อมทั้งเฉลย การสร้างข้อสอบเพื่อทดสอบก่อนและหลังเรียน ควรสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหา และกิจกรรมที่กำหนดให้เกิดการเรียนรู้โดยพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ ข้อสอบไม่ควรมากเกินไป แต่ควรเน้นกรอบความรู้สำคัญในประเด็นหลักมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย หรือถามเพื่อความจำเพียงอย่างเดียว และเมื่อสร้างเสร็จแล้วควรทำเฉลยให้พร้อมก่อนส่งไปหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

11. หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เมื่อสร้างชุดกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วต้องนำชุดกิจกรรมนั้น ๆ ไปทดสอบโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ก่อนนำไปใช้จริง เช่น ทดลองใช้ ปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมและความตรงของเนื้อหา เป็นต้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: 25) ได้กล่าวไว้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนรายละเอียดการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม
2. กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอน โดยประมาณ เนื้อหาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ ในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง
3. กำหนดหัวเรื่อง ผู้จะมาสอนต้องถามตนเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์ออกมาเป็น 4-6 หัวเรื่อง
4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ จะต้องให้สอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง

โดยสรุปรวมแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกัน

5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่องเป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อนแล้ว เปลี่ยนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่มีเงื่อนไขและเกณฑ์พฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือก และการผลิตสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ และทำการทดลองวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบการประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้การสอนแบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมการสอนมาเรียบร้อยแล้วผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8. เลือกและผลิตสื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้สื่อเป็นสื่อการสอน ทั้งสิ้นเมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้วก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่

9. หาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอนผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการว่าการเรียนรู้เป็นการช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุง และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วสามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการเรียนรู้ และระดับการศึกษา

สฤษดิ์ สินธพานนท์ (2551: 19-20) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างชุดการสอนว่า การที่ผู้สอนสร้างชุดการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น ครูควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. เลือกหัวข้อ (Topic) กำหนดขอบเขต และประเด็นสำคัญของเนื้อหา ผู้สร้างชุดการเรียนการสอน ควรเลือกหัวข้อละประเด็นสำคัญของเนื้อหา ผู้สร้างชุดการเรียนการสอน ควรเลือกหัวข้อและประเด็นสำคัญ ได้จากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นที่จะสอนว่าหัวข้อใดเหมาะสมที่ควรนำไปสร้างชุดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถศึกษาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2. กำหนดเนื้อหาที่จะจัดทำชุดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

3. เขียนจุดประสงค์ในการเรียนการสอน การเขียนจุดประสงค์ควรเขียนเป็นลักษณะจุดประสงค์เฉพาะหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์ว่าเมื่อศึกษาชุดการเรียนการสอนจบแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถอย่างไร

4. สร้างแบบทดสอบ การสร้างแบบทดสอบมี 3 แบบคือ

4.1 แบบทดสอบวัดพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อดูว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานก่อนที่จะมาเรียนเพียงพอหรือไม่ เมื่อทดสอบแล้วถ้าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ โดยวิธีใด เป็นต้น หรือผู้สอนอธิบายความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนในเรื่องนั้น ๆ

4.2 แบบทดสอบ เพื่อวัดความรู้ของผู้เรียนหลังจากผู้เรียนเรียนจบในแต่ละเนื้อหาย่อย

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ใช้ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากการศึกษาชุดการเรียนการสอนจบแล้ว

5. จัดทำชุดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

5.1 บัตรคำสั่ง

5.2 บัตรปฏิบัติการ และบัตรเฉลย (ถ้ามี)

5.3 บัตรเนื้อหา

5.4 บัตรฝึกหัด และบัตรเฉลยแบบฝึกหัด

5.5 บัตรทดสอบ และบัตรเฉลยแบบทดสอบ

6. วางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนเตรียมออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีหลักการสำคัญคือ

6.1 ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้เพียงคอยชี้แนะ และควบคุมการเรียนการสอน

6.2 เลือกกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับชุดการเรียนการสอน

6.3 ฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการคิดอย่างหลากหลาย เช่น คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

6.4 มีกิจกรรมที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น

7. การรวบรวมและจัดทำสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนบางชนิดอาจมีผู้จัดทำไว้แล้ว ผู้สอนอาจนำมาปรับปรุงดัดแปลงใหม่ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์ที่ต้องการสอน ในกรณีที่ไม่มีสื่อที่ตรงตามจุดประสงค์ที่จะสอน ครูผู้สอนต้องสร้างสื่อการเรียนการสอนใหม่ ซึ่งต้องใช้เวลา

Kemp and Dayton (1985: 10) ได้เสนอขั้นตอนวิธีการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ การนำเทคโนโลยีทางการสอนมาใช้ในการจัดระบบการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ หรือเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอน ย่อมต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อการออกแบบการสอนขึ้นมา โดยกระบวนการออกแบบการสอนจะประกอบไปด้วยหลักฐานพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. ผู้เรียน โดยพิจารณาจากลักษณะของผู้เรียน เพื่อการออกแบบโปรแกรมการสอนอย่างเหมาะสม
2. วัตถุประสงค์ โดยตั้งวัตถุประสงค์ว่าต้องการจะให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้สิ่งใดบ้างในการสอนนั้น
3. วิธีการ และกิจกรรม โดยกำหนดวิธีการ กิจกรรมในการเรียนรู้ว่าควรมีอะไรบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วที่สุด
4. การประเมินผล โดยกำหนดวิธีการประเมินผล เพื่อตัดสินการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหรือไม่

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นขั้นตอนการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขึ้นวางแผนเพื่อศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง ได้แก่ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ ศึกษาหลักสูตรโรงเรียนบ้านบึงตี้ วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บึงตี้บ้านรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2ชาติพันธุ์วรรณนา หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 วัฒนธรรมประเพณี หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สถานที่สำคัญของชุมชน วิเคราะห์เนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เพื่อกำหนดหมวดหมู่เนื้อหา นำมากำหนดเป็นชุดการเรียนรู้
2. ขึ้นดำเนินการ เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพ การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการปฏิบัติ และเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพนั้นผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ประสิทธิภาพ 80/80 และมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้
 - 2.1 จัดหมวดหมู่ประสบการณ์โดยประมาณเนื้อหาที่ใช้ในแต่ละชุดการเรียนรู้
 - 2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของชุดการเรียนรู้ วิเคราะห์จากมาตรฐานและตัวชี้วัด
 - 2.3 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของชุดการเรียนรู้
 - 2.4 ผลิตสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกิจกรรม
 - 2.5 กำหนดเกณฑ์การประเมินกิจกรรม และใบกิจกรรม
3. ขึ้นการนำไปทดลองใช้จริง นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน
4. ขึ้นการประเมิน และปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ จากการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ นำผลการทดลองใช้และการเก็บคะแนน วิเคราะห์ผล การสอบเพื่อหาประสิทธิภาพ ประเมินว่านักเรียนเกิดความรู้ ทักษะความสามารถและจิตวิทยาศาสตร์บรรลุตามเป้าหมายหรือไม่

จากวิธีการพัฒนาชุดการเรียนรู้ของนักการศึกษา และผู้ศึกษาวิจัยชุดการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าการสร้างชุดการเรียนรู้มีกระบวนการ และขั้นตอนจัดไว้อย่างมีระบบ ผู้สร้างต้อง

ศึกษา และวางแผนดำเนินการอย่างละเอียด รวมทั้งการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้บูรณาการวิธีการสร้างชุดการเรียนรู้ของนักศึกษามาใช้สร้างชุดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบ่งดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้

การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะทำให้ทราบว่าชุดการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นมานั้นมีประสิทธิภาพหรือความเชื่อมั่นมากน้อยเพียงใดเมื่อสร้างชุดการเรียนรู้เสร็จแล้ว สิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในขั้นตอนต่อไปคือการนำชุดการเรียนรู้ขึ้นไปทดสอบหาประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการยืนยันว่าชุดการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างไปหาประสิทธิภาพและปรับปรุงแก้ไข

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540: 494-500) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เป็นการนำชุดกิจกรรมที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) ไปทดลองใช้ (Try out) ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ เพื่อปรับปรุงให้เกิดผลตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วจึงนำไปทดลองสอนจริง แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนที่จะผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก การนำชุดกิจกรรมที่ได้ทดลองใช้และปรับปรุงแล้วไปสอนจริงในชั้นเรียน ซึ่งประสิทธิภาพ เกณฑ์ที่กำหนดควรมีลักษณะ ดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพโดยใช้มาตรฐาน ในการตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพในที่นี้ หมายถึง การกำหนดค่าของ E_1/E_2 ว่าควรมีค่าเท่าใดสำหรับเกณฑ์การหาประสิทธิภาพที่ตั้งขึ้น มีดังนี้

E_1 หมายถึง คะแนนที่ได้จากผลการทำกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดต่าง ๆ ในช่วงของการใช้ชุดกิจกรรม

E_2 หมายถึง คะแนนที่ผู้เรียนทำได้จากการทดสอบหลังเรียน เป็นการตรวจสอบว่าชุดกิจกรรมที่ได้พัฒนาขึ้นมานี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

โดยปกติแล้วการกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ขึ้นอยู่กับเนื้อหาหากเนื้อหาเป็นความรู้ความจำ มักกำหนดเกณฑ์ไว้ที่ 80/80, 85/85 และ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เน้นทักษะมักกำหนดต่ำกว่า เช่น 75/75 อย่างไรก็ตาม ไม่ควรกำหนดต่ำกว่านี้ เพราะกำหนดไว้เท่าใดมักจะได้ผลเท่านั้น

2. วิธีการประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมทำได้ 2 วิธีดังนี้

2.1 ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์ การประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเป็นการตรวจสอบหรือประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่นิยมประเมินจะเป็นชุดกิจกรรมสำหรับกลุ่มกิจกรรมหรือชุดกิจกรรมที่ใช้ในศูนย์การเรียน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน (90/90 standard) เป็นเกณฑ์

มาตรฐาน 80/80 สำหรับเนื้อหาที่เป็นทักษะ ความหมายของตัวเลขและเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวมีความหมายดังนี้ คือ 90 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของประสิทธิภาพในด้านกระบวนการของชุดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยผลของการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ เช่น งานและแบบฝึกของผู้เรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลภารกิจทั้งหลาย ทั้งรายบุคคลและกลุ่มย่อยทุกชิ้นมารวมกัน และคำนวณหาค่าร้อยละเฉลี่ย ส่วน 90 ตัวหลัง หมายถึงคะแนนจากการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ของผู้เรียนทุกคนนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ก็จะได้ค่าตัวเลขทั้งสอง เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

2.2 ประเมินโดยไม่ได้ตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า เป็นการประเมินด้วยการเปรียบเทียบผลการสอบของผู้เรียนภายหลังจากที่เรียนจากชุดกิจกรรม (Post-test) นั้นแล้วว่าสูงกว่าก่อนเรียน (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หากผลการเปรียบเทียบพบว่าผู้เรียนได้คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญก็แสดงว่าชุดกิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556: 7-9) ได้กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนิยามตั้งไว้ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ และไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติ เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไม่สามารถเปลี่ยนหรือวัดทันทีที่เรียนเสร็จ

90 หรือ 80 ตัวแรก หมายถึง จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของข้อสอบจากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งหมด

90 หรือ 80 ตัวหลัง หมายถึง จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของข้อสอบจากแบบทดสอบหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งหมด

การทดสอบหาประสิทธิภาพอาศัยการทดลองโดยดำเนินการซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. แบบ (1:1) นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองกับผู้เรียน 1-2 คน ซึ่งมีระดับความรู้ต่างกัน นำมาคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ แล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2. แบบกลุ่ม (1:10) นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้เรียน 6-10 คน ที่มีความรู้คละกัน นำผลมาคำนวณหาค่าประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3. แบบภาคสนาม (1: 100) นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้เรียน 30-100 คน นำมาคำนวณหาค่าประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หากการทดลองภาคสนามให้ค่า E_1 และ E_2 ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จะต้องปรับปรุงชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและทำการหาประสิทธิภาพซ้ำอีก

ในกรณีที่ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้เนื่องจากตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้ เช่น สภาพห้องเรียน ความพร้อมของผู้เรียน บทบาทและความชำนาญในการใช้ชุดการเรียนรู้ของผู้สอน อาจอนุโลมให้มีระดับความผิดพลาดต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ประมาณ 2.5-5 เปอร์เซ็นต์

เกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนั้น กำหนดไว้ 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5 เปอร์เซ็นต์

2. เท่ากับเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่เกิน 2.5 เปอร์เซ็นต์

3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5 เปอร์เซ็นต์ ถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดได้อย่างถูกต้องจะก่อให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าต่อการนำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้

ในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 80/80 ในการหาประสิทธิภาพโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำชุดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนเหมาะสมแล้วไปทดลองภาคสนาม (Field Tryout) กับนักเรียนชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 5/2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาหาค่าประสิทธิภาพให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อหาข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติ และต้องมีเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพในการตัดสินใจเลือกเกณฑ์ประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมความสอดคล้อง และกระบวนการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์มาตรฐานประสิทธิภาพ 80/80

วิธีการทางประวัติศาสตร์

ความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์

วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นผลงานจากการวิจัยเอกสารและหลักฐานประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาอย่าง

เป็นระบบการตั้งข้อสมมุติฐานเชิงวิทยาศาสตร์และการตีความหลักฐาน (กรมวิชาการ 2543: 62) ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 118) กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ซึ่งจากการวิจัยเอกสารและหลักฐานประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลและการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

อัจฉรา ต้นบรรจง (2546: 95) กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการในการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ คือ ขั้นกำหนดปัญหาและสมมุติฐานขั้นรวบรวมและคัดเลือกหลักฐาน ขั้นประเมินคุณค่าหลักฐาน ขั้นวิเคราะห์ตีความและการสังเคราะห์ ขั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนได้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลมีการตั้งปัญหาและตั้งสมมุติฐานและคิดหาคำตอบตามสมมุติฐานนั้น ทำให้นักเรียนเกิดคำถามและคำตอบขึ้นในใจโดยอัตโนมัติ นำไปสู่การสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบตัวแล้วตั้งปัญหาถามตนเองและหาคำตอบด้วยตนเอง

दनัย ไชยโยธา (2550: 12) กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการในการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ มีระเบียบวิธีการใช้ในความหมายต่าง ๆ นักสังคมศาสตร์บางคนเหมือนนักเศรษฐศาสตร์ และนักสังคมวิทยาได้ประยุกต์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์และข้อสรุปปัญหาต่าง ๆ ตามแนววิทยาศาสตร์มาใช้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551: 160) กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการศึกษาแสวงหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ซึ่งเกิดจากการวิจัยและหลักฐานอื่น ๆ ประกอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลและการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

พรเพ็ญ ชันตระกูล (2554: 45) กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง ขบวนการการศึกษา ตรวจสอบ วิเคราะห์วิพากษ์ในหลักฐานการบันทึก และสิ่งที่หลงเหลือมาจากอดีต แต่เมื่อมีการรวบรวมหลักฐาน คัดสรร โดยอาศัยจินตนาการเกี่ยวกับอดีตและนำมาประกอบเป็นรูปร่างของอดีตขึ้นมาใหม่ จากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่นำมาศึกษานั้นแล้วอดีตจะถูกบันทึกเป็นการเขียนประวัติศาสตร์หรือประวัติศาสตร์นิพนธ์จึงเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ด้วย

ชัยรัตน์ โตศิลา (2555: 19) กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการในการศึกษาเอกสารและหลักฐานประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานการตั้งประเด็นปัญหาหรือข้อสมมุติฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาอย่างเป็นระบบ การตีความหลักฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผล การสังเคราะห์และการวิพากษ์วิจารณ์

เฉลิม มลิตา นิติเขตต์ปรีชา (2559: 22) ได้กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์เพื่อให้ได้ความรู้และคำตอบที่เชื่อว่าสะท้อนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอดีต ได้ถูกต้องมากที่สุด ซึ่งไม่มีใครสามารถบอกได้ว่าข้อเท็จจริงที่ถูกต้องคืออะไร ดังนั้นจึงต้องมี กระบวนการศึกษาและการใช้เหตุผลในการตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐาน และนำไปใช้อย่าง ถูกต้องทำให้การศึกษาประวัติศาสตร์เป็นศาสตร์ที่สะท้อนข้อเท็จจริงที่แตกต่างจากนิทาน นิยาย หรือ เรื่องบอกเล่าที่เลื่อนลอย

จากความหมายของวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่นักการศึกษาได้นิยามไว้ สรุปได้ว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ตั้งอยู่บนพื้นฐานการวิเคราะห์สังเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล บนพื้นฐาน การตั้งประเด็นสมมุติฐานข้อมูล มีการรวบรวมอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้มาอย่างถูกต้องตามข้อเท็จจริง และเป็นประโยชน์ต่อผู้ค้นคว้า

ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 78) ได้กล่าวถึง วิธีการทางประวัติศาสตร์ ว่ามีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษา แสวงหาคำตอบ (ศึกษาอะไร ช่วงเวลาไหน สมัยใด และเพราะเหตุใด)
2. การค้นหาและรวบรวมหลักฐานประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็น ลายลักษณ์อักษรซึ่ง ได้แก่ วัตถุโบราณร่องรอยถิ่นที่อยู่อาศัยหรือการดำเนินชีวิต
3. การวิเคราะห์หลักฐาน (การตรวจสอบหลักฐาน การประเมินความน่าเชื่อถือการ ประเมินคุณค่าของหลักฐาน) และการตีความอย่างเป็นเหตุเป็นผลมีความเป็นกลางและปราศจากอคติ
4. การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อตอบคำถามด้วยการเลือกสรรข้อเท็จจริงจากหลักฐาน อย่างเคร่งครัดโดยไม่ใช้ค่านิยมไปตัดสินพฤติกรรมของคนในอดีตโดยพยายามเข้าใจความคิดของคน ในยุคนั้นหรือนำตัวเข้าไปอยู่ในยุคสมัยที่ตนศึกษา
5. การนำเสนอเรื่องที่ศึกษาและอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีความ ต่อเนื่องและน่าสนใจตลอดจนมีการอ้างอิงข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้งานทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่า และมีความหมาย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551: 160) ได้เสนอขั้นตอนของวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษา แสวงหาคำตอบด้วยเหตุผล (ศึกษาอะไร ช่วงเวลาใด สมัยใด และเพราะเหตุใด)
2. การค้นหาและรวบรวมหลักฐานประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็น

ลายลักษณ์อักษร ได้แก่ วัตถุโบราณ ร่องรอยถิ่นที่อยู่อาศัยหรือการดำเนินชีวิต

3. การวิเคราะห์หลักฐาน (การตรวจสอบ การประเมินความน่าเชื่อถือ การประเมินคุณค่าของหลักฐาน) การตีความหลักฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผล มีความเป็นกลาง และปราศจากอคติ

4. การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อตอบคำถามด้วยการเลือกสรรข้อเท็จจริงจากหลักฐานอย่างเคร่งครัด โดยไม่ใช่ค่านิยมของตนเองไปตัดสินพฤติกรรมของคนในอดีต พยายามเข้าใจความคิดของคนในยุคนั้น หรือนำตัวเข้าไปอยู่ในยุคสมัยที่ตนศึกษา

5. การนำเสนอเรื่องที่ศึกษาและอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีความต่อเนื่อง น่าสนใจ ตลอดจนมีการอ้างอิงข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้งานประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่า

เฉลิม มลิตา นิตีเขตต์ปรีชา (2559: 24) ได้เสนอขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดหัวเรื่องที่ต้องการศึกษาให้ชัดเจน (จะศึกษาเรื่องอะไร ช่วงเวลาไหน ที่ไหน เพราะเหตุใด)

2. การรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ให้ครบถ้วน ครอบคลุม โดยอ้างแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

3. การตรวจสอบความจริงของหลักฐาน โดยมีจุดประสงค์เพื่อดูว่าหลักฐานที่ค้นมานั้นมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด การตรวจสอบหรือประเมินคุณค่าของหลักฐานเรียกว่า “วิพากษ์วิธีการทางประวัติศาสตร์” เป็นการตรวจสอบหลักฐาน และข้อมูลในหลักฐานว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ ประกอบด้วย

- การวิพากษ์หลักฐาน หรือการประเมินภายนอก เป็นการตรวจสอบหลักฐานว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด เป็นเพียงการประเมินตัวหลักฐาน เป็นการสกัดหลักฐานที่ไม่น่าเชื่อถือออกไป

- การวิพากษ์ข้อมูล หรือการประเมินภายใน เป็นการพิจารณาเนื้อหาหรือความหมายที่แสดงออกในหลักฐาน เพื่อประเมินว่าน่าเชื่อถือเพียงใด โดยเน้นถึงความถูกต้อง คุณค่า ตลอดจนความหมายที่แท้จริง เพราะข้อมูลในเอกสารมีทั้งคลาดเคลื่อน อคติ ผกผันอยู่

4. การวิเคราะห์และตีความข้อมูล เมื่อเอกสารผ่านการประเมินแล้ว จะต้องนำมาวิเคราะห์ ซึ่งก็คือการพิจารณา แจกแจง แยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ ออกเป็นองค์ประกอบของเรื่องย่อย ๆ และตีความข้อมูล ซึ่งหมายถึง การพิจารณาข้อมูลในเอกสารว่าผู้สร้างหลักฐานมีเจตนาที่แท้จริงอย่างไร โดยดูจากลีลาการเขียนของผู้บันทึก ลักษณะของประดิษฐ์กรรม ความหมายที่แท้จริงซึ่งแอบแฝงอยู่ในงานเขียนหรือสิ่งของประดิษฐ์กรรมนั้น โดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม ต่อจากนั้นนำข้อมูลมาแยกประเภท โดยเรียงเหตุการณ์ตามลำดับเวลาก่อนหลัง จัดเหตุการณ์เรื่องเดียวกันหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกันไว้ด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูลต่อไป

5. การนำเสนอ เป็นการนำเรื่องทั้งหมดมาสังเคราะห์รวมเข้าด้วยกัน เป็นการจำลอง ภาพบุคคลหรือเหตุการณ์ในอดีตขึ้นมาใหม่ โดยการเรียบเรียงเพื่อตอบคำถามหรืออธิบายข้อสงสัย ตามประเด็นที่ต้องการศึกษาและตั้งเป็นข้อปัญหาไว้ในขั้นที่ 1 มีการอ้างอิงหลักฐานข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เขียนเรียงความ รายงาน จัดนิทรรศการ ฯลฯ

สิริวรรณ ศรีพหล (2553: 38) กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีลำดับขั้นตอนดังนี้ การศึกษาประวัติศาสตร์มักจะเริ่มต้นจากการตั้งคำถามหลัก 5 คำถาม คือ

1. เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในอดีต
2. เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไร
3. เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน
4. ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น
5. เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร

ทั้งนี้ เพื่อให้ได้คำตอบของคำถามดังกล่าว นักประวัติศาสตร์จึงต้องมีวิธีการเพื่อหา คำตอบ ซึ่งเรียกว่า “วิธีการทางประวัติศาสตร์” อันประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่

1. การสะสมข้อมูลต่าง ๆ หรือการรวบรวมหลักฐานที่ตรงกับเรื่องที่ต้องการจะศึกษา โดยผู้ศึกษาหรือนักประวัติศาสตร์ต้องพยายามสืบเสาะหาข้อมูลหรือหลักฐานที่ต้องใช้ ต้องคอย ติดตามหลักฐานที่อาจมีขึ้นมาใหม่ หรือมีการตีความขึ้นมาใหม่อยู่เสมอ

2. การคัดเลือกข้อมูลหรือหลักฐาน เมื่อได้รวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานที่จะศึกษาแล้ว ก็จะทำคัดเลือกข้อมูล ในการคัดเลือกข้อมูลนั้นสามารถแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยตรง และข้อมูลที่เป็นส่วนประกอบ

3. การประเมินความสำคัญของข้อมูลหรือหลักฐาน โดยการประเมินความสำคัญของ ข้อมูลแต่ละชิ้นที่คัดเลือกมาว่ามีความน่าเชื่อถือที่แท้จริงเพียงใด มีอคติในข้อมูลหรือหลักฐานนั้น หรือไม่ และข้อมูลหรือหลักฐานนั้นมีความสำคัญเพียงพอต่อการนำมาอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน อดีตหรือไม่ ทั้งนี้ผู้ศึกษาต้องทำการวิเคราะห์ ตีความ และประเมินข้อมูลหรือหลักฐานนั้น ๆ อย่างมี วิจารณ์ญาณ

4. การแจกแจงข้อเท็จจริง โดยพิจารณาแจกแจงข้อเท็จจริงที่ได้จากข้อมูลว่า ข้อเท็จจริง เหล่านี้มีความสัมพันธ์ เป็นเหตุเป็นผลต่อกันและกันอย่างไร

5. การตีความ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อเท็จจริงแล้ว จึงถึงขั้นตีความโดยใช้ วินิจฉัยของผู้เขียนประวัติศาสตร์ การตีความนั้นผู้ศึกษาต้องทำอย่างรอบคอบและระมัดระวัง

6. การเรียบเรียง เป็นขั้นสุดท้ายของวิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ ผู้ศึกษานำสิ่งที่ได้ ศึกษา วิเคราะห์ และตีความแล้วทั้งหมดมาเรียบเรียง ทั้งนี้ต้องมีความน่าเชื่อถือ น่าอ่าน และน่า ติดตาม โดยใช้แนวทางหรือรูปแบบของผู้เขียนแต่ละคน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ผู้วิจัยจึงได้สรุปขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการในการสร้างเครื่องมือวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ผู้วิจัยจึงขอใช้ของกรมวิชาการเนื่องจากมีความน่าเชื่อถือ โดยมี 5 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษา แสวงหาคำตอบ (ศึกษาอะไร ช่วงเวลาไหน สมัยใด และเพราะเหตุใด) 2) การค้นหาและรวบรวมหลักฐานประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่ง ได้แก่ วัตถุโบราณ ร่องรอยถิ่นที่อยู่อาศัยหรือการดำเนินชีวิต 3) การวิเคราะห์หลักฐาน (การตรวจสอบหลักฐาน การประเมินความน่าเชื่อถือการประเมินคุณค่าของหลักฐาน) และการตีความอย่างเป็นเหตุเป็นผลมีความเป็นกลางและปราศจากอคติ 4) การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อตอบคำถามด้วยการเลือกสรรข้อเท็จจริงจากหลักฐานอย่างเคร่งครัดโดยไม่ใช้ค่านิยมไปตัดสินพฤติกรรมของคนในอดีตโดยพยายามเข้าใจความคิดของคนในยุคนั้นหรือนำตัวเข้าไปอยู่ในยุคสมัยที่ตนศึกษา 5) การนำเสนอเรื่องที่ศึกษาและอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีความต่อเนื่องและน่าสนใจตลอดจนมีการอ้างอิงข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้งานทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าและมีความหมาย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

สิริวรรณ ศรีพหล (2553: 140) กล่าวว่า วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการที่นักประวัติศาสตร์ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ทางประวัติศาสตร์มาจัดขั้นตอนการเรียนการสอนอย่างเป็นลำดับ เพื่อให้นักเรียนได้องค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ บนพื้นฐานของการกำหนดประเด็นปัญหา การตั้งสมมติฐาน การรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความหลักฐานหรือข้อมูลเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปหรือผลงานของการศึกษาค้นคว้า

อดิศร ศักดิ์สูง (2554: 102) กล่าวว่า วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าหาผลสรุปในงานค้นคว้าของนักประวัติศาสตร์ที่เกิดจากวิธีวิจัยเอกสารและหลักฐานอื่น ๆ มาประกอบเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์อันอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมเอามาอย่างเป็นระบบ มีการตั้งข้อสมมติฐานเชิงวิทยาศาสตร์ ตลอดจนมีการตีความหลักฐานด้วยทฤษฎี วิธีการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์จึงเกี่ยวข้องกับหลักฐาน (ร่องรอยอดีต) การตั้งข้อสมมติฐานหรือคำถาม และการตีความหลักฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผล

สรุปได้ว่า วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีนักประวัติศาสตร์จัดขั้นตอนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ โดยนำขั้นตอนทางประวัติศาสตร์มาใช้เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ มีเหตุผล สามารถนำข้อมูลไปศึกษาค้นคว้าได้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีขั้นตอนดังนี้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ สามารถนำไปใช้ได้กับการสอน สังคมศึกษาในทุกระดับชั้นแต่อย่างไรก็ตามการสอนนี้จะพัฒนาไปอย่างช้า ๆ ตามความสามารถความสนใจและระดับวุฒิภาวะ ซึ่งในการพัฒนานี้จะต้องเริ่มต้นในชั้นประถมเลยทีเดียว โดยวิธีการง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนและค่อย ๆ พัฒนาทักษะทางประวัติศาสตร์ที่ซับซ้อนมากขึ้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ มัธยมศึกษาปลาย ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดแบบสร้างสรรค์และวิเคราะห์วิจารณ์มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ไว้ ดังนี้

สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545: 128-129) ได้กล่าวว่าถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นวิธีการแสวงหาความรู้ ซึ่งนักการศึกษาได้นำวิธีการที่นักประวัติศาสตร์ใช้ในการค้นคว้าหาคำตอบ มากำหนดเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยมีลำดับขั้นดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน เป็นการกำหนดขอบเขตเนื้อหาว่าต้องการศึกษาเรื่องใด โดยทำการศึกษาขอบเขตและแนวทางปัญหา เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียด การตั้งข้อสมมติฐาน เป็นการกำหนดให้นักเรียนเดาคำตอบหรือกำหนดแนวทางที่คาดว่าเป็นไปได้ เกี่ยวกับคำตอบของปัญหา สมมติฐานนี้ถือว่าเป็นความจริงชั่วคราวที่สมมติฐานขึ้นเป็นการคาดคะเนอย่างมีเหตุผล และยังไม่มีการทดสอบเพื่อรับรองข้อความนี้ สมมติฐานนี้อาจจะถูกหรือผิดทั้งหมดก็ได้ หรืออาจถูกบ้าง ผิดบ้างในบางส่วนก็ได้

2. ขั้นรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา คือ ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 2.1 หลักฐานที่เขียนหรือพูดโดยผู้ประสบเหตุการณ์โดยตรงเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมสมัยกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หลักฐานขั้นต้นนี้ได้แก่หลักฐานใด ๆ ก็ตามที่อาจนำไปสู่ร่องรอยในอดีต และถ้าหากสิ่งนั้นอยู่ในสภาพคงเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ก็จัดอยู่ในประเภทหลักฐานขั้นต้นได้ทั้งสิ้น เช่น บันทึกประจำวัน จดหมาย หลักฐานทางราชการ ข่าว ภาพยนตร์ แสตมป์ เหรียญกษาปณ์ ตรา ฯลฯ สำหรับงานเขียนที่จัดอยู่ประเภทหลักฐานขั้นต้นไม่จำเป็นต้องเป็นฉบับดั้งเดิมฉบับเดียว

เท่านั้น อาจมีการตีพิมพ์ขึ้นใหม่ก็ได้ แต่การพิมพ์ขึ้นใหม่นี้ต้องคงรูปเดิมอยู่อย่างเคร่งครัด จึงจะจัดว่าอยู่ในประเภทหลักฐานขั้นต้น หลักฐานขั้นต้นอาจแบ่งได้หลายประเภท

2.2 งานเขียนฉบับรายชื่อซึ่งไม่ได้ถูกตัดแปลงหรือฉบับตีพิมพ์ เช่น จดหมายที่เขียนติดต่อบันทึกรประจำวัน ฯลฯ

2.3 เอกสารที่เป็นทางการ เช่น กฎหมาย สนธิสัญญา คำสั่งต่าง ๆ ของรัฐบาล หน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ

2.4 การบอกเล่าต่อ ๆ กันมาหรือหลักฐานจากการสัมภาษณ์ รวมทั้งนิทานปรัมปรา

2.5 หลักฐานขั้นต้นอื่น ๆ เช่น ศิลปจารึก พงศาวดาร ประวัติส่วนบุคคล ปฏิทิน เหตุการณ์ แต่เขียนขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากหลักฐานขั้นต้นเอามาเรียบเรียงใหม่ หรือเป็นหลักฐานขั้นต้นที่มีการตีความ

2.6 หลักฐานชั้นรอง เป็นเอกสารที่บันทึกเหตุการณ์โดยบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุการณ์ แต่เขียนขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากหลักฐานขั้นต้นเอามาเรียบเรียงใหม่หรือเป็นหลักฐานขั้นต้นที่มีการตีความ

3. ชั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูลหรือหลักฐาน หลักฐานที่มีคุณค่าต่อประวัติศาสตร์ คือ หลักฐานที่ให้ความจริงดั้งเดิม ดังนั้นหลักฐานต่าง ๆ จะมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ผู้ใช้ควรอาศัยหลักหลาย ๆ ประการเข้าประกอบในการพิจารณา ซึ่งการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูลนี้มี 2 ลักษณะ คือ

3.1 การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าภายนอกเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับว่าข้อมูลนั้นเป็นจริงหรือไม่ เกิดขึ้นเมื่อใด ใครเป็นคนทำขึ้น เช่น การตรวจเอกสารโดยสอปลายมือที่เป็นลายเซ็น ลีลาการใช้ภาษา สำนวน เป็นต้น

3.2 การวิเคราะห์และประเมินค่าภายใน มีหลักเกณฑ์ดังนี้

3.2.1 ช่วงระยะเวลาของเหตุการณ์และการบันทึก ถ้าบันทึกได้ทันเหตุการณ์มากเท่าใดความถูกต้องย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น

3.2.2 จุดมุ่งหมายของผู้บันทึก ผู้บันทึกบางคนตั้งใจบันทึกเพื่อความจำบางคนเขียนเพื่อเป็นรายงานเสนอผู้อื่น บางคนเขียนเพื่อโฆษณาชวนเชื่อ ดังนั้น ความแน่นอนของหลักฐานจึงขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้บันทึก เช่น คำสั่งในระหว่างรบ หรือคำสั่งจากสถานทูตไปยังทูตถือเป็นเอกสารที่มีความถูกต้องมากที่สุด เพราะบ่งบอกถึงความมุ่งหมายตลอดจนสภาวะจิตใจของผู้สั่งในเวลานั้น ๆ

3.2.3 ผู้บันทึกเป็นผู้รู้เรื่องราวนั้นจริงหรือไม่ เรื่องราวที่รายงานนั้นอ้างอิงมาจากบุคคลอื่น หรือเป็นคำพูดของผู้บันทึกเอง

3.2.4 คุณสมบัติของผู้บันทึก เกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนสภาพแวดล้อม น่าเชื่อถือหรือไม่ ขณะที่บันทึกนั้นสภาพร่างกายหรือจิตใจปกติหรือไม่ มีความกดดันทางอารมณ์หรือ ถูกบีบบังคับให้เขียนหรือไม่

3.2.5 ข้อความนั้นมีอคติเกี่ยวกับเชื้อชาติ ศาสนา ลัทธิการเมือง ฐานะทาง เศรษฐกิจ สังคม หรือไม่

3.2.6 วิธีการในการบันทึก ใช้วิธีการบันทึกอย่างไร ถ้าว่านมีบรรณหรือเป็นการ บันทึกโดยการสืบหาสาเหตุอย่างเที่ยงธรรม ถ้าหากผู้บันทึกใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บันทึก เหตุการณ์ จะทำให้เป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือมาก

4. ชั้นตีความและสังเคราะห์ เป็นการเลือก จัดระเบียบ เรียบเรียงข้อมูลที่ผ่านการ ประเมินค่ามาแล้วนั้น โดยนำมาพิจารณา อธิบายวิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นประกอบกัน แล้วจึงดำเนินการผสมผสานและสังเคราะห์เข้าด้วยกัน

5. ชั้นนำเสนอผลการค้นคว้า เป็นการเขียนข้อสังเคราะห์ที่นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าโดย ไม่มีความลำเอียงหรือบิดเบือนข้อเท็จจริง การนำเสนอผลการค้นคว้านี้อาจทำได้โดยการบรรยาย การอภิปราย การสัมภาษณ์ ฯลฯ

เฉลิม มลิตา นิตเขตต์ปรีชา (2559: 117-118) กล่าวถึงขั้นตอนวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย ชุดการเรียนรู้ตามแนววิธีการทางประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหาหรือข้อสมมติฐาน จุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ในขั้นนี้อยู่ที่การใช้การ สังเกตของผู้เรียนและผู้สอนร่วมกัน เพื่อค้นหาค้นข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของ บุคคลในประวัติศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในเนื้อหาของบทเรียน ทางที่ดีผู้สอนควรจะทำเนิการ วางแผนและเตรียมการล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะช่วยให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนได้เกิดข้อคิด ในขณะเรียน อันจะนำไปสู่การกำหนดเป็นปัญหา หลังจากนั้นก็ถึงขั้นดำเนินการศึกษาของเขตและ แนวทางของปัญหา เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียด ทั้งนี้ ถ้าผู้เรียนและผู้สอนกระทำด้วยความ รอบคอบและระมัดระวัง ผลจะออกมาในรูปคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาจำนวนมาก และถ้าเป็นการเรียน การสอนที่ผู้เรียนมีประสบการณ์มาแล้ว ก็อาจดำเนินการให้ผู้เรียนเดาคำตอบหรือกำหนดแนวทางที่ คาดว่าเป็นไปได้เกี่ยวกับคำตอบของปัญหาในรูปของการกำหนดสมมติฐานได้ด้วย

2. ขั้นแสวงหาความรู้โดยการรวบรวมหลักฐาน ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องให้คำแนะนำ เกี่ยวกับวิธีการค้นคว้า และบอกแหล่งที่ผู้เรียนจะสามารถแสวงหาและรวบรวมหลักฐานได้อาจ กำหนดให้ในรูปแบบของการบอกบรรณานุกรม หรือ หนังสืออ้างอิง และถ้าเป็นไปได้ครูผู้สอนอาจ จัดเตรียมหลักฐานหรือเอกสารเพื่อประกอบการเรียนและการค้นคว้า โดยรวบรวมไว้ในห้องสมุดหรือ มุมหนังสือภายในห้องเรียน ก็จะทำให้เกิดความสะดวกและและเป็นการสนองตอบความอยากรู้อยากเห็น ของผู้เรียนให้สามารถดำเนินการรวบรวมและคัดเลือกเอกสารหลักฐานที่มีคุณค่าตรงกับปัญหาหรือข้อ

สมมติฐานได้ทันที ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ คือ ต้องมีการจำแนกประเภทของหลักฐานแบ่งออกเป็นหลักฐานขั้นต้น หลักฐานขั้นที่สอง และหลักฐานขั้นที่สาม ทั้งนี้ ก็เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้โดยคำนึงถึงลำดับความเชื่อของหลักฐานเป็นเกณฑ์

3. ชั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องให้คำแนะนำและสาธิตวิธีการวิเคราะห์และการประเมินคุณค่าข้อมูล โดยอาศัยหลักการสำคัญ ซึ่งแยกเป็น 2 ชั้น คือ

3.1 การประเมินคุณค่าภายนอก ได้แก่ การพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องข้อเท็จจริงเดียวกัน ทั้งนี้ ก็เพื่อตรวจหาข้อบกพร่องผิดพลาดของหลักฐานที่ไม่ใช่หลักฐานขั้นต้น การค้นคว้าพิจารณาเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้เรียนว่ามีความรู้แค่ไหน การสำรวจคุณค่าจากข้อเสนอในหนังสือ การพิจารณาเฉพาะส่วนที่เป็นบทคัดย่อ บทนำ บทสรุป และสารบัญเรื่อง จะช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้วิเคราะห์สามารถเข้าใจเนื้อหาทั้งหมด (ซึ่งอาจมี 400-500 หน้า) อย่างคร่าว ๆ ได้

3.2 การประเมินคุณค่าภายใน หมายถึง การที่ผู้วิเคราะห์พยายามใช้ความเฉลียวฉลาดและความรอบรู้ค้นหาความมีเหตุผล ความคงเส้นคงวา ความเป็นจริง และที่สำคัญก็คือ สิ่งที่เป็นวัตถุประสงค์ของหลักฐาน ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในลักษณะใกล้เคียง ถูกต้อง และตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดในช่วงตอนของการสังเคราะห์

4. ชั้นตีความและสังเคราะห์ ในขั้นนี้เป็นขั้นที่นำหลักฐานที่ผ่านการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าแล้วมาตีความและสังเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจข้อเท็จจริงในรูปของแนวคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์เป็นเรื่อง ๆ ซึ่งจะกระทำได้โดยการนำหลักฐานหรือข้อเท็จจริงมาพิจารณา อธิบาย วิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นประกอบ แล้วจึงดำเนินการสรุป ผสมผสาน และสังเคราะห์เข้าด้วยกันจนกลายเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้

5. ชั้นนำเสนอข้อมูล ขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการนำเสนอความรู้และแนวคิดที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วต่อผู้อื่น อาจกระทำได้โดยการบรรยาย การอภิปราย การสัมมนา การเขียนบทความ การทำรายงาน และอื่น ๆ ซึ่งความสำคัญอยู่ที่ผู้นำเสนอจะต้องใช้ความสามารถในการร่างโครงเรื่องและแนวทางการเขียนอย่างรัดกุม เพื่อให้น่าสนใจ มีคุณค่า มีความต่อเนื่อง และเร้าใจผู้อ่านหรือผู้ฟังให้ติดตามการนำเสนอซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ขั้นสุดท้ายตามกระบวนการ

อดิศร ศักดิ์สูง (2554: 42-45) ได้เสนอวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ว่าจะเน้นไปที่ครูมีส่วนร่วมในการคิดและสัมผัสกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ด้วยตนเอง เพื่อนำไปปรับใช้และถ่ายทอดให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสังเกตจากการสำรวจสถานที่ และฟังบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องราว และเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและความเข้าใจแก่ผู้มาเรียนมากขึ้น การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์จะมีหลักฐานดังต่อไปนี้

1. กระตุ้นให้เกิดความสนใจในประเด็นต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ก่อน เช่น ให้อูซีตีรอมเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย วัดสำคัญ ๆ แหล่งโบราณสถานในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ แล้วสอบถามนักเรียนว่าสนใจ หรือสงสัยอะไรบ้าง อาจมอบหมายงานเป็นกลุ่มแล้วเขียนหัวข้อที่สนใจเพื่อให้ครูพิจารณาคัดกรองอีกครั้ง

2. รู้จักตั้งคำถามที่เป็นวิชาการในสาระประวัติศาสตร์เพื่อนำไปสู่การหาคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งการตั้งคำถามที่ดีจะนำไปสู่คำตอบที่ดี และเป็นแนวทางสำคัญที่จะนำไปสู่การศึกษาค้นคว้า โดยครูอาจเริ่มต้นก่อนหรืออาจให้นักเรียนฝึกตั้งคำถามง่าย ๆ โดยมีครูเป็นผู้ช่วย เช่น หมู่บ้านของเรามีที่มาของความเชื่ออย่างไร ใครเป็นผู้นำหมู่บ้าน มีตระกูลอะไรมาอยู่ทำมาหากิน ถนนหนทางไฟฟ้าเข้ามาตอนไหน ร้านค้าเป็นของใคร ขายอะไร มีวัดที่วัด ชาวบ้านใช้วัดทำกิจกรรมอะไร โรงเรียนของเราตั้งขึ้นมาเมื่อไร เกิดขึ้นได้อย่างไร เป็นต้น เมื่อมีการฝึกฝนการตั้งคำถามอย่างง่าย ๆ แล้วขั้นตอนต่อไปก็เริ่มตั้งคำถามให้ยากขึ้น คือ ต้องมีองค์ประกอบในเรื่อง ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร ทำไม โดยเฉพาะคำถามทางประวัติศาสตร์จะต้องมีมิติเวลา และต้องเป็นเรื่องของกลุ่มสังคม ยกตัวอย่างการศึกษาวิธบุรุษหรือผู้นำทางหมู่บ้าน อาทิ การทำวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้สร้างผลกระทบต่อชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ฯลฯ โดยครูต้องค่อย ๆ ฝึกตั้งประเด็นคำถามจากง่ายไปสู่ยาก อาจเป็นประเด็นใกล้ตัวไปก่อน เช่น ศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและชุมชน

3. ฝึกฝนให้นักเรียนหาข้อมูลด้วยตนเอง คือ ครูเปลี่ยนบทบาทจากรู้ทุกเรื่องมาเป็นชี้แนวทางคำตอบผ่านข้อมูลที่เข้าไปหา โดยแนะนำให้นักเรียนอ่านจากหนังสือ ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด จากนั้นฝึกฝนการเก็บข้อมูล เช่น การจัดแบ่งชนิดข้อมูลเป็นเอกสารชั้นต้น ได้แก่ จารึก ตำนานต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องสมุด หนังสือพิมพ์ เอกสารหน่วยงานต่าง ๆ ที่พิมพ์เผยแพร่ ฯลฯ ส่วนข้อมูลการศึกษาจากนอกสถานที่ เช่น การสัมภาษณ์ผู้รู้ คำบอกเล่าของผู้สูงอายุ พระ ผู้นำชุมชน ถือเป็นข้อมูลสำคัญ ครูต้องแนะนำการเก็บข้อมูลเหล่านี้พร้อมกับการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น โดยในขั้นตอนแรกควรเลือกรื่องหรือหัวข้อที่จะทำการศึกษาให้เหมาะสม เช่น ชิวประวัติ ประวัติครอบครัว ประวัติชุมชน เหตุการณ์ที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ฯลฯ เมื่อได้หัวข้อที่เหมาะสมแล้วก็จะนำไปสู่ขั้นตอนของการตั้งปัญหาในประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้ได้คำตอบ จากนั้นก็เข้าสู่ขั้นตอนการเตรียมตัวสัมภาษณ์ โดยในการออกไปสัมภาษณ์ ครูต้องซ้อมผู้ที่จะไปเก็บข้อมูลให้ดีกว่า เริ่มตั้งแต่การตั้งคำถาม โดยครูผู้สอนให้คิดคำถามต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จากนั้นครูควรปรึกษาผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์วิจัยภาคสนามเพื่อหาข้อบกพร่องและแก้ไขคำถามให้ดีขึ้นก่อนนำไปแนะนำกับนักเรียน เพราะการเก็บข้อมูลเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และมีข้อจำกัดมากมาย เมื่อได้ข้อมูลดิบมาแล้ว ผู้สัมภาษณ์ต้องมีกระบวนการในการจัดการข้อมูลก่อนนำมาใช้ ตั้งแต่การคัดเลือกข้อมูลจากบุคคลที่ถูกสัมภาษณ์ การวิพากษ์ตรวจสอบข้อมูลโดยดูจากคำตอบที่คล้ายกันเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งตรวจสอบกับข้อมูลเอกสารที่สำคัญ คือ การเรียบเรียงข้อมูลจากภาษาพูดเป็นภาษาทาง

วิชาการพร้อม ๆ กับเรียบเรียงข้อมูลสัมภาษณ์เข้ากับประเด็นต่าง ๆ ที่จะนำเสนอโดยมีการวิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ และที่สำคัญคือ ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยต้องมีการจดบันทึกในสิ่งสำคัญ ๆ เช่น ชื่อคน ชื่อสถานที่ ปี พ.ศ. และคำศัพท์แปลก ๆ บางคำเอาไว้ นอกจากนี้ภายหลังการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรบันทึกด้วยว่าสัมภาษณ์ที่ใด เป็นต้น

4. ผักผ่อนให้เข้าใจต่อระเบียบวิธีโดยเฉพาะกับข้อมูลและความสัมพันธ์ของข้อมูลกับเรื่องที่ศึกษา รู้จักวิเคราะห์ ตีความข้อมูล ประเมินความน่าเชื่อถือ โดยการวิเคราะห์หลักฐานนั้นก็ควรจะมีกระบวนการตามลำดับขั้น คือ ลำดับแรก ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐานว่าเป็นของจริงหรือไม่ เขียนหรือสร้างโดยใคร เมื่อไร ลำดับสอง ได้แก่ การให้ความสำคัญของหลักฐานว่าเป็นหลักฐานหลักซึ่งบ่งบอกร่องรอยกิจกรรมมนุษย์โดยตรง ด้านหลักฐานรอง หมายถึง รายงานเกี่ยวกับอดีตที่นักวิชาการสาขาต่าง ๆ เขียนขึ้น ลำดับสาม ได้แก่ การวิเคราะห์ซึ่งนำหน้าความจริงของหลักฐาน ซึ่งก็คือกระบวนการวิเคราะห์เรื่อง เวลา บุคคล สถานที่

5. ครูชี้แนะการนำเสนอข้อมูลที่ผ่านการประเมินมาเรียบเรียง มีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น มีหลักการเขียนรายงานที่ดี โดยสื่อให้เข้าใจ ดูสมเหตุสมผล ด้วยภาษาที่กระชับ เรียบง่าย อ่านแล้วเข้าใจ จากนั้นครูนำเสนอผลงานที่โดดเด่นมาจัดทำเป็นสื่อการเรียนรู้หรือเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียนที่สนใจ

สรุปได้ว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ต้องมีการตั้งประเด็นปัญหาเรื่องที่จะศึกษา จากนั้นไปแสวงหาข้อมูลหลักฐาน นำกลับมาวิเคราะห์หาความน่าเชื่อถือของหลักฐาน แล้วสังเคราะห์ความรู้ข้อคิดเห็นออกมา นำเสนอความรู้ต่อผู้อื่น โดยผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบที่ใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบ่อนี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแนวทางให้นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้

ประวัติความเป็นมา

ตำบลบ่อนี้ อำเภอยะโยค จังหวัดกาญจนบุรี

คำว่า “บ่อนี้” เป็นชื่อของหมู่บ้าน ซึ่งเกิดจากการก่อตัวของชุมชนกลุ่มเล็กตั้งอยู่บริเวณชายขอบเส้นแบ่งเขตประเทศไทย และ เมียนมาร์ (พม่า) ตั้งอยู่จุดต่ำสุดของภูเขาตะนาวศรี (ดินเขา) ซึ่งเป็นภูเขาที่มีความยาวจากจังหวัดตาก ถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นภูเขาแห่งพรมแดน บ่อนี้จึงมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ มีภูเขาล้อมรอบที่ตั้งของหมู่บ้านเป็นที่ราบเชิงเขา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอยะโยค จังหวัดกาญจนบุรี หมู่บ้านบ่อนี้บนเกิดการก่อตั้งของชุมชนเป็นกลุ่มบ้านบ่อนี้ราวปี พ.ศ. 2435 หรือก่อนหน้านั้นแต่ก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ยืนยัน การก่อตัวของชุมชนในยุคนี้ การคำนวณก่อตั้งชุมชน ได้ตั้งข้อสังเกตจากอายุของบุคคลที่เกิดในตำบลบ่อนี้ เช่น นายสมยา

จำเริญ เกิด เมษายน พ.ศ. 2469 ขณะสัมภษาณอายุ 78 ปี (เสียชีวิต 8 ตุลาคม 2548) นางเครือวัลย์ กรุงจิตร เกิด พ.ศ. 2470 ขณะสัมภษาณอายุ 84 ปี, นายสิ่ว ไครหอม อายุ 75 ปี, นางอำไพ ยันบัว บาน อายุ 75 ปี, นายสะเวนใจ ทองเปราะ, นายโกวิทย์ ปรีภษา อายุ 52 ปี, นายสรภพ กรุงจิต, นาย บุญเกิด จันทรตาแก้ว อายุ 51 ปี, นายปรีษา แก้วประเสริฐ อายุ 46 ปี และนายสุวรรณ ทองเปราะ อายุ 42 ปี หมู่บ้านบ้องตี้ จัดตั้งหมู่บ้านตาม พรบ. ลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475 ชื่อหมู่บ้าน บ้องตี้บนหมู่ที่ 3 ตำบลสิงห์ พ.ศ. 2481 ระหว่าง พ.ศ. 2492-2512, ยุคของผู้ใหญ่ สระบุรี ทองเปราะ และผู้ใหญ่ลือโพ ไครหอม อำเภอไทรโยคได้จัดตั้งตำบลลุ่มสุม หมู่ที่ 3 บ้านบ้องตี้ ตำบลสิงห์เดิมมี พื้นที่ติดกับตำบลลุ่มสุม จึงถูกแยกออกจากตำบลสิงห์มาเป็นหมู่ที่ 5 ตำบลลุ่มสุม (ยังไม่มีวันเดือนปีจึง ยังไม่ระบุชัดเจน)

หมู่ที่ 1 บ้านบ้องตี้บน แต่เดิมนั้น การก่อตัวของคนในชุมชนในยุคต้น มีครอบครัวของ นายวอโพ นางเจอโพ จำเริญ, นายบือละ กรุงจิตร, นายลือเซื่อ นางวาชามือ ดอกมะขาม, นายหนูแก วะ ไครหอม ฯลฯ เป็นชุมชนยุคก่อตั้งและมีนางซอมือ กรุงจิตร, นางปรีมื่อ จำเริญ, นายบอ นาง นอมือ เสือหอม ฯลฯ เป็นชุมชนยุคที่ 2 นายเพียวโพ ไครหอม, นางมูเซอ นายแวะ ฯลฯ เป็นชุมชนยุค ที่ 3 นางเครือวัลย์ กรุงจิตร, นางบุญธรรม ดอกมะขาม, นายสุดใจ ไครหอม, นางเดอโพ พรหมมาศ, นายลือโพ ไครหอม, นางปาโพ นายวาทีโพ ไครหอม, นายสมยา จำเริญ เป็นชุมชนยุคที่ 4 นายสิ่ว ไครหอม, นายประเทือง ทองเปราะ, นายประสิทธิ์ ทองเปราะ, นายพาท ทองเปราะ (ย้ายถิ่น) ฯลฯ เป็นชุมชนยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 พ.ศ. 2484 การก่อตัวของชุมชนบ้องตี้ได้เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน การอาศัยอยู่ในบริเวณนี้ของชุมชนไม่น้อยกว่า 121 ปี ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ และปฏิสัมพันธ์ ของชุมชนยุคต้นมีความใกล้ชิด อาจมีบุคคลที่เป็นต้นตระกูลเพียงไม่กี่ตระกูล

หมู่ที่ 2 บ้านบ้องตี้ล่าง ชุมชนในยุคต้นประกอบไปด้วยครอบครัวของ นายจอเทียะ กรุง จิตร, นายชะรุทอ, นายเซื่อ นางวาชามือ หลังจากนั้นก็มีครอบครัวของนายพอยี นายซอคว่า ดอกมะขาม ฯลฯ เป็นชุมชนยุคที่ 2 จากคำบอกเล่าสู่ชุมชนบ้องตี้ล่างเคยมีการอพยพย้ายถิ่นหนีฝิดาษ โรคทำ และภัยจากสัตว์ป่า จนกลายเป็นหมู่บ้านร้าง ต่อมาในยุคก่อตั้งชุมชนมีครอบครัวของ นางพอยี นายเซอคว่า ดอกมะขาม, นายพาเกะ นายกะเปอ มือโซแฮ, นายจอเงเจ นางเปรมื่อ ปรีภษา, นายจอ เทียะ นางปืมเจมื่อ ทองเปราะ, นายซีระ นายยาเปร ไครหอม, นายกะเปอ จำเริญ ฯลฯ เป็นยุคแรก ยุคการขยายตัวของชุมชน มีครอบครัวของ นายกอมารู นายพายะ ทองเปราะ, นายพะจำ นางยะตา ปรีภษา, นายสแควว่า ไครหอม, นางปาระแปร นายโตแย มือโยแฮ, นายกะเปอ, นายพาเกะ, นาย สนิท นางสะแวะเอ มือโซแฮ, นางเครือวัลย์ ฯลฯ ระหว่างวันนี่มีการย้ายถิ่นของครอบครัวจากบ้องตี้ น้อย ทองผาภูมิ บ้านมะตองสู้ ฯลฯ ชุมชนจึงต้องขยายตัวในเวลาต่อมา หมู่บ้านบ้องตี้ล่าง เกิดการก่อ ตัวของชุมชนครั้งแรก อาจจะเป็นช่วงเวลาเดียวกับบ้องตี้บน แต่อาจจะมีช่วงการเว้นวรรค การหนีภัย ต่าง ๆ การเป็นหมู่บ้านร้าง การอาศัยอยู่ของชุมชนขาดความต่อเนื่องไป การเชื่อมต่อของหมู่บ้าน

บั้งต๋าล่าง จึงเกิดยุคที่ 2 ของชุมชนที่ขยายตัว และในระหว่าง พ.ศ. 2562-2540 ในการย้ายถิ่นเข้ามา ในรอบใหม่ เป็นชุมชนทางภาคอีสานจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุดรธานี ฯลฯ อาศัยอยู่บริเวณประตูทอง บ้านบั้งต๋าล่างจัดตั้งเป็นหมู่บ้านตาม พรบ. การปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 หมู่ที่ 2 ชื่อบ้านบั้งต๋าล่าง เมื่อ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2519

หมู่ที่ 3 บ้านท้ายเหมือง เดิมมีการตั้งอยู่ที่ ทิโพเคลอะ อยู่บริเวณเขามะพร้าวทางทิศ ตะวันออกเฉียงใต้ของที่อยู่ปัจจุบัน มีนายล่อเซ่พอ นางวาซามือ ดอกมะขาม, นางกราวจอน นายป้อละ กรุงจิต, นายบอ เสือหอม, นายนอมือ เสือหอม, นายเพียวโพ, นางมูเซอ ไครหอม เป็นครอบครัวส่วน หนึ่งที่บริเวณนี้ ต่อมาได้ขยับมาอยู่ตอนล่างของหมู่บ้าน บางส่วนย้ายไปบั้งต๋าล่าง บางส่วนย้ายมาอยู่ ในบั้งต๋าล่าง บางส่วนย้ายมาอยู่ศรีมงคล ครอบครัว นายเพียวโพ, นางมูเซอ ไครหอม ได้ย้ายมาทางด้าน ห้วยโมงบริเวณท้ายห้วยชะอม หลังจากนั้นก็มีครอบครัวของนาย จาซา เข้ามาสมทบ การย้ายถิ่นของ คนกะเหรี่ยงบั้งต๋าล่าง มีสาเหตุเกิดจากโรคระบาด ภัยจากสัตว์ป่าการเสียชีวิตที่ไม่ปกติ ในอดีตในหมู่บ้าน ของ ทิโพเคลอะ ดงป่าไม้ (เสะกลา) พุดีปี (เคลอะ) บรรพบุรุษของคนบั้งต๋าล่างอาศัยอยู่บริเวณนี้เป็นเวลา ยาวนาน เกิดการขยายตัวของชุมชนละแวกนี้พอสมควร จนถึงยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 ชุมชนที่ ขยายตัวอยู่บั้งต๋าล่าง บั้งต๋าล่าง ได้หนีภัยสงคราม (ทหารญี่ปุ่น) กลับเข้า ไป ณ หมู่บ้านดั้งเดิม (ดงป่า ไม้, พุ ดีปรี, ทิโพเคลอะ) หลังสงครามโลกเล็กจึงย้ายกลับมา ณ ที่ตั้งปัจจุบัน ในยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 ชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณปากห้วยชะอม (เฮาะคีน่าละ) ได้ขยับลงมาทำไร่ข้าวและตั้งบ้านเรือนอยู่ บริเวณบ้านท้ายเหมืองปัจจุบัน (พิกัด MR 991543) และในช่วง พ.ศ. 2509-2524 มีนายทุนเข้ามา สัมปทานเหมืองแร่ดีบุกบริเวณบ้านท้ายเหมือง ชาวบ้านเรียกชื่อนายทุนคนนี้ว่า เจ้าแก้วสมพร บริเวณ บ้านท้ายเหมือง การทำเหมืองแร่ได้เกิดการจ้างแรงงาน มีแรงงานของชุมชนบั้งต๋าล่าง แรงงานกะเหรี่ยง ทวาย มุสลิม พม่า ข้ามพรมแดนจากประเทศพม่าเข้ามาขายแรงงานในเมืองแร่ การทำเหมืองแร่ฯ มี ระยะเวลา 10-15 ปี ช่วงเวลาของการทำเหมืองแร่ แรงงานต่าง ๆ ก็เกิดการขยายตัวของประชาชน ขนาดย่อม จากการที่หมดอายุของสัมปทานเหมืองแร่ ก็หยุดตัวลงแรงงานต่าง ๆ ก็กระจัดกระจาย ย้ายถิ่นไปที่อื่นในประเทศไทย บางส่วนก็เดินทางกลับประเทศพม่า แต่มีแรงงานบางส่วนตกค้างอยู่ที่ ท้ายเหมือง เช่น ครอบครัวของ นาย ซานตาคน (พ่อ นายชม ปาทาน) ครอบครัวของนาย มาสตาน (พ่อของนายฮาวาบี หรืออรรณี ปาทาน) ครอบครัวของนายบอซอตาดี นางอามินา (ตายายของ น.ส.นุ บามี ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ชื่อ นางสาวบุษยา โชคธนะวงศ์) ครอบครัวแรงงานที่ตกค้างอยู่ก็ ประกอบอาชีพทำไร่รับจ้างอยู่ร่วมกับชุมชนของกลุ่มชุมชนนายเพียวโพ นางมูเซอ นายจาซา ประกอบ กับการย้ายถิ่นจากชุมชนอื่น ๆ เข้ามาอยู่เป็นระยะ ประชากรของชุมชนและจำนวนครัวเรือนจึงมาก ขึ้น ต่อมาได้จัดตั้งเป็นหมู่บ้านตาม พรบ. ลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475 ชื่อ “บ้านท้าย เหมือง” เมื่อ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2519 เป็นองค์ประกอบของหมู่บ้านหนึ่งในการขอยกฐานะเป็นตำบล บั้งต๋าล่าง หมู่ 4 บ้านทุ่งมะเขือยอ การก่อตัวของชุมชนเกิดขึ้นราวก่อน พ.ศ. 2513 มีครัวเรือนเริ่มก่อตัว

ครั้งแรก 3 ครัวเรือน ประกอบไปด้วยครอบครัวของนายเรือง สมบัติวงศ์, นายปลิว ดาบทอง, นายปริก นาคงเขียว, ต่อมามีการย้ายถิ่นจากชุมชนพื้นราบจากจังหวัดกาญจนบุรี จากจังหวัดชัยภูมิ ครอบครัวของนายโม่ ผาดี, จากจังหวัดสุพรรณบุรี ครอบครัวของนายสมบัติ โพธิ์มณี, นายม้วน คุ่มทองดี, นายปี เส่งสุน, จากจังหวัดบุรีรัมย์ ครอบครัวของนายนิก นางปิ่น ชะเวงรัมย์, นายเกา สายยศ, นายผิน นางเปลื้อง จรัสรัมย์, นายเย็น นางจันทร์ แวนรัมย์, นายปี นางผ่อง แวนรัมย์ การขยายตัวของชุมชนเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว กลุ่มชุมชนต่าง ๆ การแบ่งกลุ่มบ้านของชุมชนเป็นไปตามสภาพภูมิประเทศ เช่น กลุ่มมะเขือย่อ กลุ่มสุพรรณ กลุ่มห้วยข้าวหลามและกลุ่มลำสมอ พ.ศ. 2519 อำเภอไทรโยคได้ยกฐานะและจัดตั้งหมู่บ้านบ้องตี้ขึ้นเป็นตำบล เมื่อ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2519 ชื่อตำบลบ้องตี้มีหมู่ 1 บ้องตี้บน หมู่ 2 บ้องตี้ล่าง หมู่ 3 บ้านท้ายเหมือง เป็นองค์ประกอบการจัดตั้งตำบลครั้งแรก และเมื่อ 1 เมษายน พ.ศ. 2524 ได้จัดตั้งหมู่ 4 บ้านทุ่งมะเขือย่อ เพิ่มเป็นหมู่บ้านที่สี่จนถึงปัจจุบัน

ชื่อและความหมาย

ในความน่าจะเป็นซึ่งดูจากการเข้ามาอยู่และจัดตั้งชุมชน คำว่า “บ้องตี้” ซึ่งเป็นชื่อของตำบลบ้องตี้ นั้น น่าจะเพี้ยนมาจากภาษากระเหรี่ยงไป บ่าว - ทิ แปลว่าน้ำเหลือง ชมรมประวัติศาสตร์จังหวัดกาญจนบุรีได้พยายามให้ความหมายและบันทึกว่าเป็นภาษากระเหรี่ยงไป แต่เมื่อมาศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ในยุคสงครามสยามประเทศ พ.ศ. 2031 สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (สงครามเก้าทัพ) บทวิเคราะห์ในวิทยานิพนธ์ ของนายคมรัตน์ ไชยะ : เรื่องกระเหรี่ยงนอกกระเหรี่ยงใน ปฏิสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ ณ อาณาบริเวณชายแดน คณะมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2551 ประกอบกับแหล่งข้อมูลบุคคลในชุมชนรวมถึง ชื่อสถานที่ต่าง ๆ และการประมวลเรื่องความเป็นมาของชุมชนที่เกิดขึ้น จากการย้ายถิ่นฐานโดยการเดินทางไกลจากสภาพการเดินทางด้วยเท้า จึงให้ถึงน้ำหนักของชื่อ “บ้องตี้” เป็นภาษามอญที่แปลว่า “ชาวอ่อน” ความเมื่อยล้าจากการเดินทางไกล จนชาวอ่อนแรง = “บ้องตี้” เยาวชนรุ่นใหม่ในวงเสวนาชื่อของบ้องตี้ จากการสรุปความเป็นมาได้ให้คำนิยามว่า “บ้องตี้” คือจุดศูนย์รวมคนเมื่อยล้า (ดุสิต จำเริญ พ.ศ. 2543)

วิถีและการประกอบอาชีพ

ชุมชนที่อาศัยอยู่ในยุคการก่อตั้งตัวของชุมชนเป็นคนกระเหรี่ยงที่ย้ายถิ่นมาจากบ้านวังเย็นวังปลาหมู วังสิงห์ วังโพธิ์ ชุมชนย้ายถิ่นรุ่นสองมาจากทองผาภูมิ แม่กระบุง อ.ศรีสวัสดิ์ วิถีชีวิตชุมชนในยุคนี้จะมีคามเรียบง่าย ปัจจัยการตั้งถิ่นฐานจะมุ่งเน้นเรื่องความสามารถในการประกอบอาชีพ ความสงบปลอดภัยการดำรงอยู่เป็นแบบการพึ่งพาตนเอง อาศัยภูมิปัญญาของคนในชุมชนในวิถีการกินอยู่และการรักษาโรคต่าง ๆ อาชีพของคนยุคเก่าจะเป็นวิถีกระเหรี่ยง การทำไร่ข้าว ปลูกพืชแซม เช่น พริกกระเหรี่ยง แตงเปรี้ยว ถั่ว ข้าว สมุนไพรกระบุง งา และในฤดูฝน ผู้เฒ่าผู้แก่จะพูดเสมอว่า

“เป็นพืชคู่ไร่คู่นาเอาไว้กิน” (วิถีกระเหรี่ยงต่อกรณีการทำไร่ข้าว คือ การทำในที่หนึ่งและย้ายไปในที่ใหม่อีกสองสามแห่ง แล้วย้อนกลับมาทำที่เดิม) สำหรับนอกฤดูทำไร่ หัวหน้าครอบครัวและผู้ชายที่แข็งแรงจะเข้าป่าล่าสัตว์ หางของป่า พืช สมุนไพร นำไปขายเพื่อแลกซื้อสิ่งที่หาซื้อไม่ได้จากในชุมชน ความอุดมของป่าในอดีต ลำห้วยบ้องตี้ จึงอุดมไปด้วยปลาชนิดต่าง ๆ ปลาและสัตว์น้ำจึงเป็นแหล่งโปรตีนของคนบ้องตี้ยุคก่อน อุปกรณ์หาปลาก็จะเป็นพวกสวิงถักเอง ไซ กระบอกไม้ บางคนใช้คบเพลิงส่องหาปลาและใช้มีดฟันปลาในน้ำ ซึ่งเป็นวิธีการหาปลาอีกแบบหนึ่ง ในฤดูหนาวคนรุ่นหนุ่มสาวและเด็กเยาวชนจะมีการเล่น เช่น แข่งขันลูกช่วง การละเล่นซอญคู่ มอญซอญผ้า ในช่วงหัวค่ำ หลังเลิกงาน สถานที่ลานต่าง ๆ จะถูกกำหนดให้วนไปตามบ้านที่เหมาะสม หากบ้านใครเป็นเจ้าของก็เป็นเจ้าภาพ จะต้องเตรียมอุปกรณ์และพื้นเพื่อจุดไฟให้เกิดแสงสว่าง สำหรับจัดกิจกรรมการละเล่นต่าง ๆ การเดินทางและการติดต่อกับทางราชการ ทำได้ยากลำบาก เพราะการคมนาคมสมัยก่อนจะใช้การเดินทางด้วยเท้า การนำของป่าไปขายเพื่อแลกกับของใช้จะเป็นที่ตลาดวังโพธิ์หรือการติดต่อกับอำเภอไทรโยค ต้องใช้เวลาในการเดินทางจำนวน 2 วัน และต้องพักค้างคืน 1 คืน เกวียนในหมู่บ้านก็จะมีอยู่เพียง 2-3 เล่มเท่านั้น รอยต่อแห่งการเปลี่ยนแปลงระหว่าง พ.ศ. 2526-2544 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญด้านอาชีพและวิถีชีวิต จากการทำไร่ทำนาเข้ามาอาศัยมากขึ้น ได้นำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และฝ้ายเข้ามาปลูกในชุมชนคนหนุ่มสาววัยแรงงานและหัวหน้าครอบครัวเริ่มลองผดลองถูกหันไปปลูกฝ้าย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แสวงหาความมั่นคง ความมุ่งหวังคือเงิน เพื่อต้องการยกฐานะในสังคม พืชเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2544 พืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าวโพดสัตว์ ฝ้าย ได้ขยายอิทธิพลอย่างรุนแรง เกิดการขยายพื้นที่เพาะปลูก การบุกรุกแผ้วถางป่าไม้จึงขยายตัวเป็นวงกว้าง การปลูกข้าวไร่ วิถีชีวิตดั้งเดิมหายไปจากบ้องตี้อย่างสิ้นเชิง บางครอบครัวมีฐานะดีขึ้น หลายครอบครัวเริ่มประสบกับภาวะหนี้สินการฝึกเป็นหนี้เริ่มจากการใช้แหล่งทุนของนายทุนข้าวโพด ฝ้าย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) พ.ศ. 2544 - 2548 การปลูกข้าวไร่เริ่มมีให้เห็นในตำบลบ้องตี้ อาจเป็นเพราะต้องการข้าวไว้กินเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่าย บางรายอาจเป็นเพราะสภาวะหนี้สินพอกพูน คนหนุ่มสาววัยแรงงานเริ่มเข้าสู่เมืองใหญ่ ขยายแรงงานหลากหลายรูปแบบ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการต่าง ๆ คนหนุ่มสาวที่เข้าไปในเมืองในยุคแรก ส่วนใหญ่เป็นแรงงานคุณภาพต่ำตามวุฒิการศึกษา พ.ศ. 2548-พ.ศ. 2553 เป็นยุคเปิดรับสังคมทุนต้นแบบ พืชไร่ เช่น ฝ้ายหายไปจากแปลงเพาะปลูกข้าวโพดเริ่มลดพื้นที่น้อยลง มันสำปะหลังเข้ามาแทนที่อย่างรวดเร็ว การปลูกพืชยืนต้น เช่น ยางพารา เริ่มมีให้เห็นมากขึ้น เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตของคนบ้องตี้ สังคมจึงเปลี่ยนจากการพึ่งพาตนเองเป็นสังคมแบบการพึ่งพาทุนเต็มรูปแบบ (นิยมทุน) ประชากรส่วนหนึ่งมีปัญหาการไม่มีที่ดินทำกิน ความต้องการเปลี่ยนและแสวงหาอาชีพใหม่ได้ขยายวงกว้างแรงกว่าเดิม การกระทำผิดกฎหมาย ในรูปแบบต่าง ๆ ส่งสัญญาณอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานจากแผนของรัฐบาลเริ่มปรากฏให้เห็นมากขึ้น จากถนนดินกลายเป็นถนนลูกรัง (เส้นทางยุทธศาสตร์)

จากถนนลูกรังพัฒนากลายเป็นถนนลาดยางเมื่อ พ.ศ. 2534 และการมีไฟฟ้าใช้เมื่อ พ.ศ. 2532 รวมทั้งการมีน้ำประปาในหมู่บ้านในที่สุด

ชาติพันธุ์ภาษาพูดของคนบึงตี้

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2438 ซึ่งเกิดการตั้งตัวของชุมชนครั้งแรกและเกิดการขยายตัวของชุมชนดั้งเดิมและการย้ายถิ่น ตำบลบึงตี้ จึงถือได้ว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์มีจำนวนภาษาพูดตามชาติพันธุ์ 12 ภาษา เรียงตามลำดับการอยู่ก่อนหลัง ดังนี้

1. กระเหรี่ยงสะกอ หรือภาษาปกากายอ	2. กระเหรี่ยงโป หรือภาษาโป
3. คนเหนือ หรือภาษาเหนือ	4. มอญ หรือภาษามอญ
5. ทวาย หรือภาษาทวาย	6. มุสลิม หรือภาษาอาหรับ
7. พม่า ภาษาพม่า	8. ไทย ภาษาไทย
9. คนอีสาน ภาษาอีสาน	10. เขมร ภาษาเขมร
11. คนใต้ ภาษาปักษ์ใต้	12. ไทใหญ่ ภาษาไทใหญ่

ศาสนาและวัฒนธรรม

จากความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศาสนาและวัฒนธรรม ที่คนในชุมชนตำบลบึงตี้ นับถือก็มีความหลากหลายเช่นกัน ในยุคของความเจริญยังไม่ถึงชุมชนดั้งเดิมจะนับถือศาสนาพุทธ และการบูชานางไม้ประเภทเหลืองและประเภทด้ายขาว ถือได้ว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาดั้งเดิมของคนบึงตี้ปัจจุบันตำบลบึงตี้มีวัดอยู่ทั้งหมด 3 วัด 2 สำนักสงฆ์ ได้แก่

1. วัดบึงตี้	ก่อตั้งเมื่อ	พ.ศ. 2480
2. วัดมะเขยอย	ก่อตั้งเมื่อ	พ.ศ. 2527
3. วัดสุธาสนี	ก่อตั้งเมื่อ	พ.ศ. 2545
4. สำนักสงฆ์บึงตี้ล่าง	ก่อตั้งเมื่อ	พ.ศ. 2520
5. สำนักสงฆ์ประตูทอง	ก่อตั้งเมื่อ	พ.ศ. 2534

พ.ศ. 2511 ได้มีมิสซันนารีเข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์ นิกายโปแตสแตนต์ มีคนบึงตี้จำนวนหนึ่งหันไปนับถือศาสนาคริสต์นิกายโปแตสแตนต์ ศาสนาคริสต์มีอาจารย์คนแรก ชื่อนายมอแฮรักสกุลใหม่ กิจกรรมทางศาสนาที่สำคัญคือ การนมัสการพระเจ้าทุกวันอาทิตย์ และวันคริสต์มาสซึ่งเป็นวันประสูติของพระเยซูคริสต์ ปีละ 1 ครั้ง ในเดือนธันวาคม ปัจจุบันมีคริสตจักรนิกายโปแตสแตนต์ 2 คริสต์ คือคริสตจักรตะนาวศรี และคริสตจักรแบปติสต์บึงตี้ แยกตัวออกจากคริสตจักรตะนาวศรีเมื่อ พ.ศ. 2545

พ.ศ. 2543 ได้มีผู้ประกาศข่าวของคริสตจักรเซเวนเดย์เอินตี้ส เข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายเซเวนเดย์เอินตี้ส ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บึงตี้ล่าง มีกิจกรรมนมัสการพระเจ้าทุกวันเสาร์และ

กิจกรรมวันคริสต์มาส พ.ศ. 2535 ช่วงที่มีแรงงานจากประเทศศรีลังกา ปากีสถาน เข้ามารับจ้างทำเหมืองแร่ แรงงานมุสลิมทำกิจกรรมทางศาสนา ตามหลักศาสนาอิสลาม เมื่อสัมปทานเหมืองแร่หมดอายุการทำเหมืองยุบเลิก แรงงานชาวมุสลิมที่ยังคงอยู่และตั้งถิ่นฐานถาวรในเวลาต่อมาและได้เกิดการขยายตัวของชุมชนมุสลิม พ.ศ. 2535 จึงสร้างสุเหร่าขึ้นในพื้นที่หมู่ที่ 3 บ้านท้ายเหมือง กิจกรรมทางศาสนาที่สำคัญคือ การละหมาดวันละ 5 ครั้ง และละหมาดทุกวันศุกร์ กิจกรรมอารัตยอ กิจกรรมการถือศีลอดหรือเดือนรอมฎอน ช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายนของทุกปี

วัฒนธรรมชุมชนบ่อนี้

วัฒนธรรมที่ชุมชนบ่อนี้สืบต่อกันมาทั้งที่ปรากฏโดยรวมและเฉพาะบ้านเฉพาะกลุ่ม พิธีไหว้ต้นไม้ด้ายเหลือง จะนับถือกันในกลุ่มคนกระเหรี่ยงสะกอ

ประเพณีสงกรานต์ เป็นประเพณีไทยที่ต้องสืบต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จะทำพิธีการระหว่าง วันที่ 12-17 เมษายน ของทุกปี ปัจจุบันรัฐบาลประกาศให้วันที่ 14 เมษายน เป็นวันครอบครัว กิจกรรมสำคัญที่นับถือปฏิบัติสืบต่อกันมา คือ การรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ พิธีสงฆ์พระพิธีก่อพระเจดีย์ทราย และพิธีทำบุญตักบาตร

พิธีทอดสะพาน เป็นประเพณีวัฒนธรรมที่นับถือสืบต่อกันมาในชุมชนชาวกระเหรี่ยงสะกอ กระเหรี่ยงโป จะประกอบพิธีในวันแรม 15 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปีความเชื่อตามความเชื่อตามความหมายที่สืบต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ การทอดสะพานนั้นเป็นการชำระสิ่งชั่วร้ายอัปมงคลและการอธิฐานนำพาความเป็นมงคลให้กับชีวิต

การประกอบพิธีการ แกนนำผู้เฒ่าผู้แก่ จะนำกำหนดจุดสะพาน ทางข้ามลำห้วย แม่น้ำประกอบพิธีการชำระล้างสะพาน และตามด้วยการประกอบประพรมน้ำขมิ้นส้มป่อย อาจจะมีสิ่งประกอบพิธีกรรมบริเวณหัว-ท้ายสะพานที่กำหนด จะมีผู้ขางข้าว-เจดีย์ทราย และหมากพลู ยาสูบขนมของหวาน เครื่องขัยธรรม เครื่องประกอบทาน ผู้รู้จะเป็นผู้นำประกอบพิธี เวลาที่ประกอบพิธีจะต้องเป็นเวลาบ่าย

พิธีค้ำต้นโพธิ์ เป็นพิธีสะเดาะเคราะห์ต่อชะตา โดยจะทำพิธีต่อเนื่องเชื่อมโยงกันกับพิธีทอดสะพาน

การประกอบพิธีกรรม ก่อนวันถึงวันทำพิธี ชุมชนจะกำหนดต้นโพธิ์ที่เหมาะสมแล้วช่วยกันทำความสะอาดบริเวณต้นโพธิ์ ส่วนในวันประกอบพิธีผู้เข้าร่วมพิธีแต่ละกลุ่ม แต่ละครอบครัวจะนำไม้กวาดยาวพอประมาณ กระบอกลใส่ น้ำ रुपเทียน ขึ้นตอนคือ การนำไม้รวกที่เตรียมไว้ไปค้ำต้นโพธิ์และนำกระบอกลน้ำไปวางไว้บริเวณโคนต้นโพธิ์ จุดธูปเทียนบูชาต้นโพธิ์ เชื่อกันว่าไม้ค้ำเป็นไม้ค้ำจุนชีวิตสะเดาะเคราะห์ต่อชะตา น้ำ หมายถึง การมีน้ำในการอุปถัมภ์

เทศกาลบั้งไฟ เป็นประเพณีของชุมชนชาวอีสาน การย้ายถิ่นฐานของชุมชนชาวอีสาน

มาอยู่ในตำบลบ้องตี้จึงนำประเพณีนี้มาเผยแพร่ในกลุ่มชุมชนอีสานและเป็นที่รู้จักเผยแพร่ในชุมชนบ้องตี้ซึ่ง “บั้งไฟ” หมายถึง กระบอไฟ = กระบอที่บรรจุเชื้อไฟ ผ่านกระบวนการผสมและอัดและนำไปประกอบพิธี จุดในบุญเดือนหก ก่อนปลูกข้าวทำนา

ขั้นตอนพิธีกรรม ก่อนการลงมือผลิตจะต้องบวงสรวง (บูชา) หลังจากนั้นจะต้องประดับตามสัญลักษณ์ของกลุ่มชุมชน เช่น หมูบ้าน ตำบล หรือบุคคล จากนั้นจะต้องมีพิธีแห่รอบหมู่บ้าน ตำบลพร้อม ๆ กัน 1 วัน บั้งไฟแต่ละลูกจะมีชื่อเขียนติดให้เป็นที่รับรู้เทศกาลบั้งไฟภายหลังพัฒนาเป็นการแข่งขัน โดยมีกติกาว่า หลังจุดบั้งไฟขึ้นสู่ฟ้าแล้วจะลอยสู่กลางอากาศทวน-น่าน จะใช้เวลาที่นานที่สุดเป็นเกณฑ์แพ้-ชนะ ความหมายของการจุดบั้งไฟ เป็นการขอฟ้าฝนให้ตกถูกฤดูกาล และเป็นการเสี่ยงทายพยากรณ์ฝนและความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหาร ความเจริญรุ่งเรืองด้านการทำไร่นา รวมถึงการแบ่งออกอุปสรรคต่าง ๆ หากผลจากการจุดบั้งไฟออกมาสมบูรณ์ขึ้นสูง-อยู่กลางอากาศ จะบ่งบอกถึงสิ่งดีงาม หากแตกหรือระเบิดไม่สมบูรณ์ ก็จะบ่งบอกถึงปัญหาอุปสรรคของการประกอบอาชีพ

บุญเดือน 10 หรือ แชนโดนตา (สาทรเขมร) เป็นประเพณีของชุมชนชาวเขมร ได้ยึดถือในประเทศไทย ยึดถือสืบทอดกันมาแต่โบราณ ในหนึ่งรอบปีจะประกอบพิธีในวันแรม 10 ค่ำ เดือน 10 บุญเดือน 10 หรือแชนโดนตา มีความหมายที่เกี่ยวกับการเคารพ การขอขมา และการอุทิศส่วนกุศลต่อบรรพบุรุษ ผู้ล่วงลับ สืบเชื้อสายตามต้นตระกูล

พิธีกรรม จะประกอบอาหารคาวหวานเลี้ยง มีดอกไม้ ธูปเทียน เส้นไหว้ ดวงวิญญาน บรรพบุรุษที่บ้าน หลังจากนั้นก็ไปทำบุญตักบาตรที่วัด “ข้อมูล : นายเย็น แก่นรัมย์ นายชูศักดิ์ ไกรเพท 18 กันยายน 2553” (คมลักษณ์ ไชยยะ, 2551: 31-71)

สรุปสาระสำคัญจากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของตำบลบ้องตี้ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับ ความหมายและความเป็นมาของชุมชนบ้องตี้ ชชาติพันธ์และเชื้อชาติของประชากรในท้องถิ่น ศาสนาที่คนในท้องถิ่นนับถือ วัฒนธรรมประเพณี และสถานที่สำคัญในท้องถิ่น ที่มีในท้องถิ่นบ้องตี้ โดยนำไปใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้ทั้งหมด 5 หน่วยการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่องท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับการทำวิจัยในครั้งนี้ ทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

พรกมล จันทรี (2544: 4-7) ที่ได้ศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยครูสังคมศึกษาใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นน้อย ด้านปัญหาการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นมีปัญหา

หทัยรัตน์ อันติ (2544: 143) ศึกษาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้จัดการในการคิด ได้เรียนรู้จากการทำจริง ปฏิบัติจริงนำสิ่งที่ได้มาวิเคราะห์วิจารณ์และหาข้อสรุปได้ด้วยตนเองซึ่งกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ชุดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

อัมพร เต็มดี (2545: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้มีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดการเรียนรู้

อุมาพร ภาสภิรมย์ (2550: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.83 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและของนักเรียนมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.76 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้แต่ละชุดย่อย ๆ ในระดับมาก แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแต่ละชุดย่อย ๆ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีดัชนีความยากง่ายเท่ากับ 0.79 ดัชนีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.57 และดัชนีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เท่ากับ 80.69/83.78 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ความคิดเห็นของกลุ่มทดลองต่อชุดการเรียนรู้แต่ละชุดย่อย ๆ เห็นด้วยในระดับดีมากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองต่อชุดการเรียนรู้แต่ละชุดย่อย ๆ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทดลองต่อชุดการเรียนรู้ทั้งหมดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของกลุ่มทดลองคิดเป็นร้อยละ 81.20

ชุดิมา ศิริวงศ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามบ่อวิทยา ผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์แล้วสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัญญา รุ่งเรือง (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าผลการเรียนรู้เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยใช้วิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.22/80.26 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ผลการศึกษาผลการเรียนรู้หลังเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ที่เรียนโดยวิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ พบว่า ผลการเรียนรู้จากวิธีสอนทั้งสองวิธีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

รัฐสุดา สุศรี (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้การเรียนการสอนชิปปา และวิธีการทางประวัติศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสะอาดนามูล ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยการเรียนการสอนชิปปาและวิธีการทางประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลการศึกษาเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนการสอนชิปปาและวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับดี

เรวัฒน์ คำชาย (2551: 2) มีความคิดเห็นว่า ครูจะต้องเป็นฝ่ายจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก โดยจะต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมมีการกระตุ้นให้เด็กเกิดกำลังใจ ให้อิสระภาพในการเรียน ครูต้องพัฒนาระบบการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา มีการนำสื่อและเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เป็นการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มากกว่ายึดเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าปัญหานักเรียนมีผลการเรียนรู้ในสาระวิชาประวัติศาสตร์ที่อยู่ในระดับไม่ถึงเกณฑ์ดังที่กล่าวมาแล้ว สามารถแก้ไขสนับสนุนให้ครูผู้สอน สร้างสื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน รวมถึงการให้ผู้เรียนมีส่วน

ร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองตามหลักการของการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังกล่าวข้างต้น

วัฒนา เจริญผล (2551: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัส ส 33101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนด่านแม่คำมันพิทยาศาสตร์ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพได้ชุดการเรียนรู้เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 87.11/87.93 แสดงว่าชุดการเรียนรู้เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.85 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.13 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนพบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัส ส33101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับดีมาก

พนารัตน์ ศรีปัญญากร (2553: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) ทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ 4) ประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า ชุดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีตัวอย่างกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 81.33/86.11 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังใช้ชุดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก

สมโภชน์ อู่รานุช (2553: บทคัดย่อ) ได้รายงานผลการใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านประปิต ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 86.96/86.41 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6835 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6835 หรือคิดเป็นร้อยละ 68.35 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ซึ่งหมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก

ปยุตญา พลเยี่ยม (2554: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง ผลการใช้ชุดการเรียนรู้อเรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 83.87/82.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 เป็นไปตามที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียน มีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัยรัตน์ โดติลา (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง พัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 2) ศึกษาคุณภาพของกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยพิจารณาจากทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัย พบว่า 1) กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนิปรายเพื่อกำหนดประเด็นศึกษา ขั้นวิเคราะห์หลักฐานหลัก ขั้นเปรียบเทียบข้อมูล ขั้นปฏิสัมพันธ์กับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และขั้นเสนอข้อค้นพบ 2) คุณภาพของกระบวนการเรียนการสอนซึ่งพิจารณาจากผลของการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทวีช ลักษณะสง่า (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการศึกษาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้การศึกษาท้องถิ่นก่อนและหลังใช้ชุดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความสามารถในการศึกษาท้องถิ่นและนักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น โดยนักเรียนเห็นว่าท้องถิ่นมีแหล่งเรียนรู้ให้ศึกษาและมีคนในท้องถิ่นเป็นผู้ให้ความรู้

มยุรี เจริญศิริ (2557: 80) ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้และการเคลื่อนที่เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบดังนี้ คู่มือนักเรียน คู่มือครู ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล และชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียน เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุดการเรียนรู้โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เป็นการฝึกให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ได้มีผู้ทำการวิจัยไว้ดังนี้

Anderson (1982: 42) ได้สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อหาประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ในระดับประถมศึกษา โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจากกลุ่มที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ การวางแผนการสอนและวิธีสอน แต่ไม่มีความแตกต่างกันด้านทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา และผู้เรียนโดยมากชอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Lehman (1997: Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง Constructivist Inquiry for the Study of History Learning from Small-Group Discussions in an American Studies Classroom โดยศึกษากับนักเรียนเกรด 11 ในวิชาประวัติศาสตร์ โดยยึดรูปแบบการเรียนรู้ Constructivist Inquiry ที่ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดำเนินการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อย โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนและใช้ข้อความถาม นักเรียนจะสืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง และนำมาอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ในรูปแบบนี้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าการเรียนรู้แบบเดิม คือการท่องจำ และเป็นวิธีการเรียนรู้ทางหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนมีความเชี่ยวชาญในความรู้ทางประวัติศาสตร์

Claboug (2012: Abstract) ได้ศึกษาความตระหนักของนักการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักฐานขั้นต้นในการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่านักการศึกษามีความคิดเห็นอย่างไรต่อหลักฐานขั้นต้น ผลการวิจัยพบว่า 1) นักการศึกษาเห็นด้วยเกี่ยวกับการนำหลักฐานขั้นต้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ เนื่องจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักฐานขั้นต้นจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดมุมมองที่หลากหลายในการเรียนรู้และช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้กับนักเรียนได้ โดยการนำมาใช้ควรเป็นการปรับบทบาทจากครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยมีหลักฐานขั้นต้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินกิจกรรม 2) ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการ

สอนประวัติศาสตร์ พบว่า การปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานชั้นต้นของนักเรียนมีข้อจำกัดหลายประการ

สรุปงานวิจัย

จากผลการศึกษาเอกสารงานวิจัย ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ชุดการเรียนรู้มีความหมายหลากหลายตามที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ซึ่งพอจะสรุปได้ว่าชุดการเรียนรู้ เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยสื่อประสมหลาย ๆ อย่างที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้ การจำแนกประเภทของชุดการเรียนรู้สามารถจำแนกได้หลายลักษณะ เช่น จำแนกตามลักษณะของการนำไปใช้ว่าใช้ในลักษณะใด เช่น ชุดการเรียนรู้แบบบรรยาย ชุดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มย่อย และชุดการเรียนรู้รายบุคคล เป็นต้น ชุดการเรียนรู้จะประกอบไปด้วย

1. คู่มือครู ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานและตัวชี้วัด/ แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ (ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ) เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. คู่มือนักเรียน ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล
3. สื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบการบรรยาย ชุดการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกล่าวคือ ได้รับความสนใจของผู้เรียน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไคต์ การสร้างชุดการเรียนรู้มีความแตกต่างกันตามแนวคิดของนักการศึกษา แต่สรุปได้ว่าขั้นตอนที่สำคัญประกอบด้วย 4 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้ 2) การสร้างชุดการเรียนรู้และหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ 3) การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ 4) การประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ เมื่อสร้างชุดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้วต้องนำไปหาประสิทธิภาพ ซึ่งเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้นิยมตั้งไว้ที่ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ และไม่ต่ำกว่า 80/80 จากการศึกษาพบว่าชุดการ

เรียนรู้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการเรียนรู้ การเห็นคุณค่าในท้องถิ่น และความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบั้งดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นอกจากนี้จากผลการวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ พบว่า ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

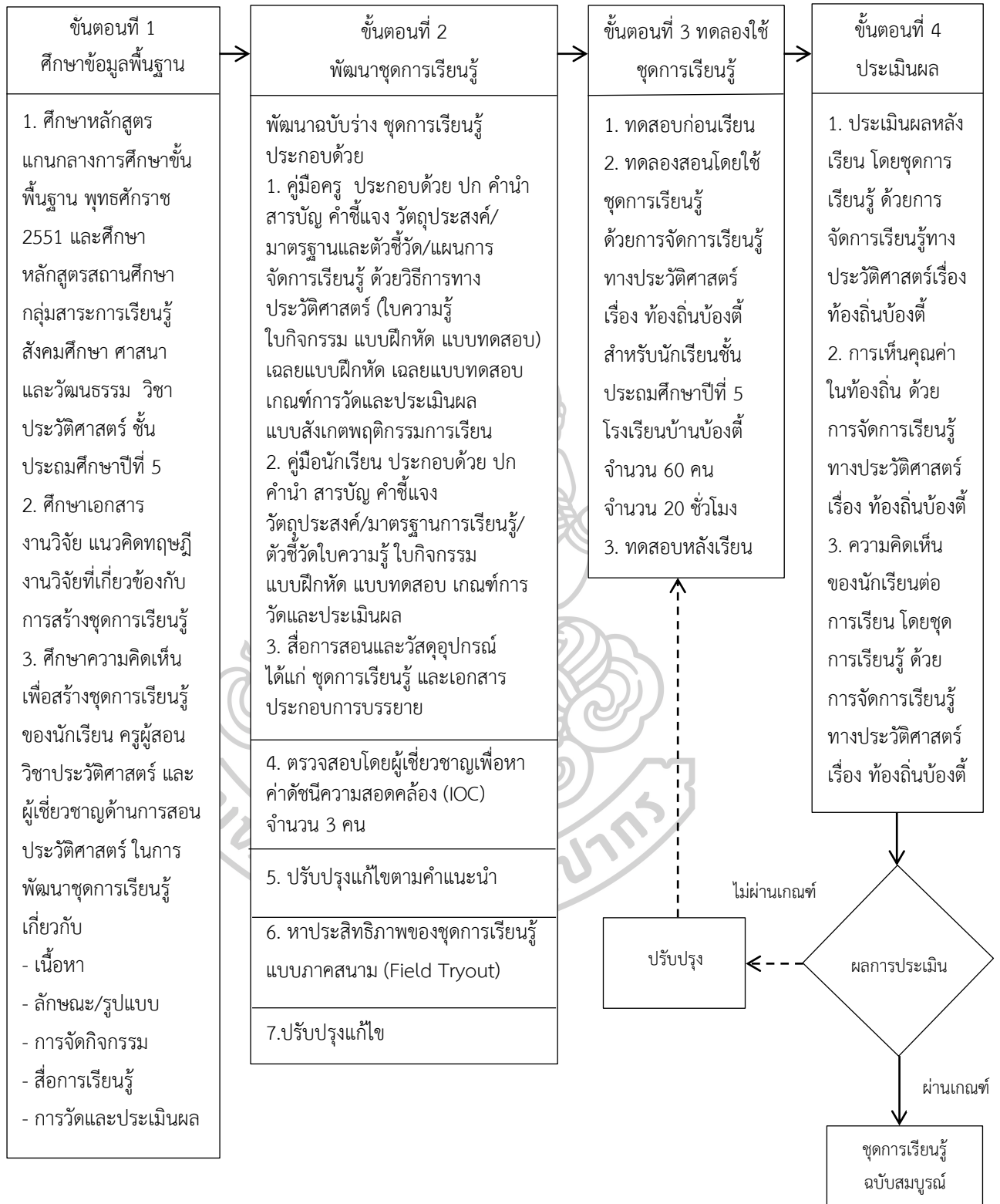
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (The One Group Pretest – Posttest Design) โดยใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านบ่อตี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 60 คน เป็นหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (Development) : การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research) : การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Development) : การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้

ภาพที่ 2 กรอบการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R₁) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาชุดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบ่อตี่ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และหลักสูตรสถานศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีจาก เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
3. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ ในด้านเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของชุดการเรียนรู้ จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบ่อตี่ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 60 คนโดยใช้แบบสอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
4. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ในด้านเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของชุดการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ 1 คนและครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ 2 คน รวมจำนวนทั้งหมด 3 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structure Interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับการสร้างชุดการเรียนรู้ 1 ฉบับ

แบบสอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบ่อตี่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ประสพการณ์ในการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นบึงตี้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการในการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 ด้าน คือ 1) นักเรียนต้องการชุดการเรียนรู้ลักษณะใด 2) นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดการเรียนรู้อะไรบ้าง 3) นักเรียนต้องการเรียน โดยใช้สื่อการเรียนรูปแบบใดเพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น และ 4) นักเรียนต้องการให้มีการวัดประเมินผลการเรียนรู้อย่างไรบ้าง ซึ่งเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งเป็น แบบปลายเปิด (opened form) แบบพรรณนาความ

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ และเอกสารอื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามโดยกำหนดเป็นประเด็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open Ended Form) แบบพรรณนาความ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านชุดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนประวัติศาสตร์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมของภาษาที่ใช้แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2551: 177)

ให้คะแนนเท่ากับ +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

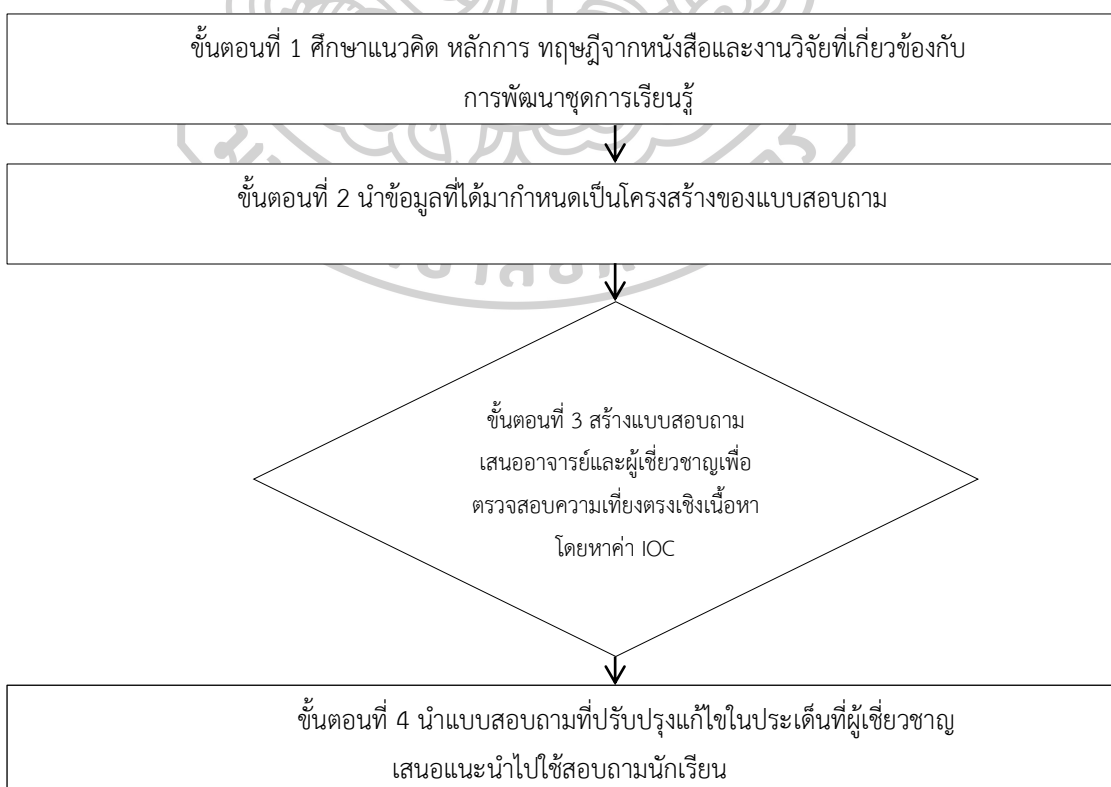
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่คำนวณได้มีค่า ≥ 0.5 แสดงว่าแบบสอบถาม มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งจากการวิเคราะห์ค่า IOC ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นคำถาม

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำไปใช้สอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบึงดี จำนวน 60 คน

จากขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นในการเรียน โดยชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสรุปขั้นตอนดัง แผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบึงตี้ ภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากร และกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงตี้ เพื่อขออนุญาตให้นักเรียนตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ในด้านเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้อัตนึ่ง การวัดและประเมินผล ของชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบึงตี้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คนโดยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนคนละฉบับและอธิบายคำถาม เพื่อทำความเข้าใจที่ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม

4. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

นำข้อมูลจากแบบสอบถามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับความต้องการในการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนเกี่ยวกับความต้องการชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติค่าร้อยละ (%) และวิเคราะห์ความต้องการข้อเสนอแนะ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกัน 1 ฉบับ

แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน เกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ผู้ให้สัมภาษณ์ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน วิชาประวัติศาสตร์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาในชุดการเรียนรู้ 2) ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ด้านสื่อการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

ในการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 สร้างประเด็นสัมภาษณ์ตามข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 โดยนำมากำหนดประเด็นที่จะสัมภาษณ์ดังนี้ 1) ท่านคิดว่าควรจัดเนื้อหาการเรียนรู้อะไรบ้าง เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ 2) ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมอะไรบ้าง อย่างไร ในชุดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีความเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หรือไม่อย่างไร 4) ท่านคิดว่าด้านสื่อการเรียนรู้ในชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร 5) ท่านคิดว่าด้านการวัดและประเมินผล ควรมีลักษณะ เป็นอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านชุดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนประวัติศาสตร์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของภาษา เนื้อหา เพื่อนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) นำค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่คำนวณได้มีค่า ≥ 0.5 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขในประเด็นต่าง ๆ ตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำไปสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

จากขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในการใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตั้ง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ สามารถสรุปได้ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้บริหาร โรงเรียนบ้านบ่อตั้ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่สัมภาษณ์และแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบ

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง โดยการแนะนำตนเองพร้อมทั้งบอกวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการสัมภาษณ์จนสิ้นสุด และบันทึกผลการสัมภาษณ์ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ดังนี้

3.1. ขั้นเตรียมตัวก่อนไปสัมภาษณ์ เตรียมแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

- 3.2. ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง และบอกจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์แก่ผู้รับการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์โดยถามคำถามตามข้อความในแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ซึ่งในการสัมภาษณ์อาจถามคำถามใดก่อนหรือหลังก็ได้ตามความเหมาะสม
- 3.3. ขั้นบันทึกผลการสัมภาษณ์ผู้วิจัยบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีลงในแบบสัมภาษณ์
- 3.4. ขั้นปิดการสัมภาษณ์ เมื่อดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลที่ได้จากจากแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่วไป โดยใช้ค่าร้อยละ (%) จากนั้นนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยาย และวิเคราะห์ความคิดเห็น โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอแบบพรรณนาความ

ตารางที่ 4 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย (Research) ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาชุดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	- ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	- เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้	- แบบศึกษาเอกสาร	- การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ
2. เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	- การสอบถาม	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 60 คน	- แบบสอบถาม	- ค่าร้อยละ (%) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 4 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย (Research) ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้	- การสัมภาษณ์	- ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ 2 ท่าน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนประวัติศาสตร์ 1 ท่าน	- แบบสัมภาษณ์	- การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: : R₂) การพัฒนาและการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

วิธีดำเนินการวิจัย

- วิเคราะห์ผลจากการศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 ทุกขั้นตอนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดเรียนรู้ฉบับร่าง
- ดำเนินการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉบับร่าง โดยมีองค์ประกอบดังนี้
 - คู่มือครู ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานและตัวชี้วัด/แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ (ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัดแบบทดสอบ) เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียน และ 2) คู่มือนักเรียน ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล เมื่อได้องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ฉบับร่าง จึงดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ 5 ชุดการเรียนรู้และสาระสำคัญของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้	สาระสำคัญ
1. บัณฑิตน่ารู้	การศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นบึงดี
2. ชาติพันธุ์วรรณนา	การศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ที่มีในท้องถิ่นบึงดี
3. สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	การศึกษาเกี่ยวกับศาสนาที่มีในท้องถิ่นบึงดี
4. วัฒนธรรมประเพณี	การศึกษาวัฒนธรรมประเพณีที่มีในท้องถิ่นบึงดี
5. สถานที่สำคัญของชุมชน	การรู้จักสถานที่สำคัญที่มีในชุมชน

3. นำชุดการเรียนรู้ฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในส่วนที่บกพร่อง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยมีการปรับปรุงแก้ไขดังนี้ 1) ปรับปรุงแก้ไขเกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2) ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามและแบบสัมภาษณ์ให้มีเนื้อหาที่เข้าใจง่ายขึ้น 3) ปรับปรุงแก้ไขคำ สำนวน และวรรคตอนให้สอดคล้องเหมาะสมกันในแต่ละข้อคำถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

4. นำชุดการเรียนรู้ที่ได้แก้ไขแล้ว มาประเมินชุดการเรียนรู้ฉบับร่าง โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านชุดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนประวัติศาสตร์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Item Objective Congruence: IOC) นำค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 โดยมีประเด็นการปรับปรุงแก้ไขคือ 1) ปรับปรุงชื่อเรื่อง และรูปแบบในการจัดวางตัวอักษรและกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน 2) ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบในการประเมินนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องในการวัดผลการเรียนรู้ 3) ปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละชุดการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนเกิดทักษะในด้านต่าง ๆ 4) ปรับปรุงแบบทดสอบให้มีความหลากหลายในด้านต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ 5) ปรับปรุงแก้ไขแหล่งที่มาหรืออ้างอิงของเนื้อหาที่นำมาประกอบชุดการเรียนรู้ 6) ปรับปรุงแก้ไขระดับเกณฑ์การให้คะแนนการตัดสินคุณภาพผู้เรียนให้มีเกณฑ์ที่เหมาะสม 7) ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้นและควรพัฒนาในเรื่องของการเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ และปรับปรุงเนื้อหาให้ง่าย

5. นำชุดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ซึ่งการทดสอบหาประสิทธิภาพทำการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

การหาค่าประสิทธิภาพ

1. นำชุดการเรียนรู้ไปหาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าประสิทธิภาพ 80/80 โดยการหาค่าประสิทธิภาพจากการนำชุดการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านบ้องตี้ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1.1 แบบภาคสนาม (Field Tryout) นำชุดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านบ้องตี้ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 ถึงวันที่ 30 มีนาคม 2561 นำผลที่ได้มาคำนวณหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนจากชุดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละของคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของแต่ละชุด

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของพฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวนักเรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

การคำนวณหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ โดยใช้สูตรที่กล่าวมาข้างต้นได้จากการนำคะแนนแบบฝึกหัดหรือผลงานในขณะประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยและคะแนนสอบหลังเรียนคำนวณด้วยการหาค่า (E_1/E_2) เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 ก็สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

ตารางที่ 6 แสดงผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คะแนน	คะแนนแบบทดสอบ					คะแนนรวม	คะแนนทดสอบหลังเรียน 50 คะแนน
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5		
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน		
คะแนนเต็ม	300	300	300	300	300	1,500	1,500
คะแนนที่ได้	248	250	248	250	246	1,242	1,260
ร้อยละ	16.00	16.13	16.00	16.13	15.87	80.13	81.29

จากตารางที่ 6 พบว่า ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียนทั้งจำนวน 5 ชุด มีค่าเท่ากับ 80.13 และร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนของชุดการเรียนรู้ทั้ง 5 ชุด มีค่าเท่ากับ 81.29 แสดงว่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 80.13/81.29 เมื่อเทียบกับเกณฑ์

80/80 ที่กำหนดไว้ แสดงว่าชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการสอนได้

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและหลักสูตรสถานศึกษา
2. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. กำหนดสาระการเรียนรู้ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ตัวชี้วัด ส 4.1 ป5/1 สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานที่หลากหลาย ส 4.1 ป5/2 รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามทางประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผล ส 4.1 ป5/3 อธิบายความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่น เพื่อนำมาสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งเนื้อหาประกอบด้วย 5 เรื่อง โดยมีเนื้อหาดังนี้ 1) บ่อน้ำร้อน 2) ขาดิพันธุ์วรรณนา 3) สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 4) วัฒนธรรมประเพณี และ 5) สถานที่สำคัญของชุมชน
4. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผนดังนี้

ตารางที่ 7 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผน ที่	ชื่อแผน	ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	ชุดการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)
1	บ่อน้ำร้อน	ส 4.1 ป 5/1 สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานที่หลากหลาย ส 4.1 ป 5/2 รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อตอบคำถามทางประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผล	การศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นบ่อตี่	บ่อน้ำร้อน	4

ตารางที่ 7 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

แผน ที่	ชื่อแผน	ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	ชุดการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)
2	ชาติพันธุ์ วรรณนา	ส 4.1 ป 5/1 สืบค้นความ เป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้ หลักฐานที่หลากหลาย ส 4.1 ป 5/3 อธิบายความ แตกต่างระหว่างความจริง กับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ เรื่องราวในท้องถิ่น	การศึกษาความเป็นมา ของชาติพันธุ์ที่มีใน ท้องถิ่นเบื้องต้น	ชาติพันธุ์ วรรณนา	4
3	สามศาสนาอยู่ ร่วมกันอย่างมี ความสุข	ส 4.1 ป 5/1 สืบค้นความ เป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้ หลักฐานที่หลากหลาย	การศึกษาเกี่ยวกับ ศาสนาที่มีในท้องถิ่น เบื้องต้น	สามศาสนาอยู่ ร่วมกันอย่างมี ความสุข	4
4	วัฒนธรรม ประเพณี	ส 4.1 ป 5/1 สืบค้นความ เป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้ หลักฐานที่หลากหลาย	การศึกษาวัฒนธรรม ประเพณีที่มีในท้องถิ่น เบื้องต้น	วัฒนธรรม ประเพณี	4
5	สถานที่สำคัญ ของชุมชน	ส 4.1 ป 5/3 อธิบายความ แตกต่างระหว่างความจริง กับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ เรื่องราวในท้องถิ่น ส 4.1 ป 5/1 สืบค้นความ เป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้ หลักฐานที่หลากหลาย ส 4.1 ป 5/2 รวบรวมข้อมูล จากแหล่งต่างๆ เพื่อตอบ คำถามทางประวัติศาสตร์ อย่างมีเหตุผล	การรู้จักสถานที่สำคัญ ที่มีในชุมชน	สถานที่สำคัญ ของชุมชน	3
			รวม		19

ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดดังนี้ หัวข้อเรื่อง มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ชิ้นงานหรือภาระงาน (หลักฐาน ร่องรอยแสดงความรู้) การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ การจัดบรรยากาศเชิงบวก สื่อการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ กิจกรรมเสนอแนะ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังนี้

4.1 ขั้นกำหนดประเด็นปัญหา การกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษา แสวงหาคำตอบด้วยเหตุผล (ศึกษาอะไร ช่วงเวลาไหน สมัยใด เพราะเหตุใด)

4.2 ขั้นรวบรวมหลักฐาน การค้นหาและรวบรวมหลักฐานประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งได้แก่วัตถุโบราณร่องรอยถิ่นที่อยู่อาศัยหรือการดำเนินชีวิต

4.3 ขั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล การวิเคราะห์หลักฐาน (การตรวจสอบการประเมินความน่าเชื่อถือ การประเมินคุณค่าของหลักฐาน) การตีความหลักฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผลมีความเป็นกลาง และปราศจากอคติ

4.4 ขั้นตีความและสังเคราะห์ การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อตอบคำถามด้วยการเลือกสรรข้อเท็จจริงจากหลักฐานอย่างเคร่งครัด โดยไม่ใช้ค่านิยมของตนเองไปตัดสินพฤติกรรมของคนในอดีต โดยพยายามทำความเข้าใจความคิดของคนในยุคนั้นหรือนำตัวเข้าไปอยู่ในยุคสมัยที่ตนศึกษา

4.5 ขั้นนำเสนอข้อมูล การนำเสนอเรื่องที่ศึกษาและอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีความต่อเนื่อง น่าสนใจตลอดจนมีการอ้างอิงข้อเท็จจริง เพื่อให้ได้งานทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าและมีความหมาย

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เนื้อหา ลักษณะ รูปแบบ การจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) นำค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่คำนวณได้มีค่า ≥ 0.5 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปหาค่าประสิทธิภาพร่วมกับชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นเบื้องต้น ผู้วิจัยได้สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development): การพัฒนาและการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้

ตารางที่ 8 สรุปวิธีการดำเนินการขั้นการพัฒนาและการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ฉบับร่าง ประกอบด้วย คู่มือครู คู่มือนักเรียน ชุดการเรียนรู้และ เอกสารประกอบการบรรยาย	-	ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของชุดการเรียนรู้	ตรวจสอบชุดการเรียนรู้	- ผู้เชี่ยวชาญด้านชุดการเรียนรู้ 1 คน - ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล 1 คน - ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนประวัติศาสตร์ 1 คน	ตรวจสอบชุดการเรียนรู้ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของชุดการสอน (IOC)
3. เพื่อปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้	แก้ไขปรับปรุงชุดการเรียนรู้	-	ชุดการเรียนรู้ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
4. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้	นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนแบบภาคสนาม (Field Tryout)	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ปีการศึกษา 2560 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	ชุดการเรียนรู้ วิเคราะห์ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของค่า E_1/E_2
5. เพื่อปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้	แก้ไขปรับปรุงชุดการเรียนรู้	-	ชุดการเรียนรู้ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : D₁) การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบึงตี้ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านบึงตี้ อำเภอยะโยค จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้จากวิธีสุ่มอย่างง่าย

แบบแผนการวิจัยการทดลองขั้นพื้นฐาน (Pre Experimental Design)
แบบ (One - Group Pretest Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2551: 144)

แบบแผนการวิจัยแบบ (One - Group Pretest Posttest Design)

ทดสอบก่อนใช้ชุดการเรียนรู้	ทดลอง	ทดสอบหลังใช้ชุดการเรียนรู้
T ₁	X	T ₂

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้

X หมายถึง การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังใช้ชุดการเรียนรู้

ขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย ชุดการเรียนรู้เรื่อง 1) บึงต้นน้ำ 2) ซาติพันธุ์วรรณนา 3) สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 4) วัฒนธรรมประเพณี และ 5) สถานที่สำคัญของชุมชน

2. แบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ฉบับ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงผู้บริหารโรงเรียนบ้านบึงตี้ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้

2. ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1

โรงเรียนบ้านบ้องตี้ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเองในการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนทำการทดลองผู้วิจัยได้ชี้แจงหลักการ เหตุผล และประโยชน์ ของการวิจัยให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน เพื่อให้ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกิดประโยชน์สูงสุด

3. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ ความเข้าใจ จำนวน 30 ข้อ

4. ดำเนินการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน โดยการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เวลาในการสอน 1 ชั่วโมง / สัปดาห์ เป็นเวลา 19 สัปดาห์ สอบ 1 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 การกำหนดเป้าหมายหรือประเด็นคำถามที่ต้องการศึกษาแสวงหาคำตอบ (ศึกษาอะไร ช่วงเวลาไหน สมัยใดและเพราะเหตุใด)

4.2 การค้นหาและรวบรวมหลักฐานประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งได้แก่ วัตถุโบราณร่องรอยถิ่นที่อยู่อาศัยหรือการดำเนินชีวิต

4.3 การวิเคราะห์หลักฐาน (การตรวจสอบหลักฐาน การประเมินความน่าเชื่อถือการประเมินคุณค่าของหลักฐาน) และการตีความอย่างเป็นเหตุเป็นผลมีความเป็นกลางและปราศจากอคติ

4.4 การสรุปข้อเท็จจริงเพื่อตอบคำถามด้วยการเลือกสรรข้อเท็จจริงจากหลักฐานอย่างเคร่งครัดโดยไม่ใช้ค่านิยมไปตัดสินพฤติกรรมของคนในอดีตโดยพยายามเข้าใจความคิดของคนในยุคนั้นหรือนำตัวเข้าไปอยู่ในยุคสมัยที่ตนศึกษา

4.5 การนำเสนอเรื่องที่ศึกษาและอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

5. หลังจากดำเนินการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้สิ้นสุดลง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post test) โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียน

จากขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research) : การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบ่อน้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	1. ชี้แจงหลักการ เหตุผล และประโยชน์ในการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ 2. ทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ 3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3.1 ชี้แจง แนะนำการใช้ชุดการเรียนรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และประโยชน์จากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ 3.2 ชี้แจงปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้โดยการสอนแบบแบ่งกลุ่มกิจกรรม 3.3 ชี้แจงสรุปนักเรียนและครูร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย และสรุป 4. ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านบ่อน้ำ อำเภอยะโยค จังหวัดกาญจนบุรี	- ชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อน้ำ - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน - การทดลองภาคสนาม (Field Tryout)/คำร้อยละของ E ₁ /E ₂ ใช้เกณฑ์ 80/80 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินผลคุณภาพของชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อน้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การเห็นคุณค่าในท้องถิ่นด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อน้ำ และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการ

ทดสอบความรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อน้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อน้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วนำผลการทดสอบมาหาค่าความต่าง

ของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติทดสอบแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test แบบ Dependent)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามตัวชี้วัด ก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบั้งตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว เกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ ศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากหลักสูตร คู่มือครู คู่มือการวัดและประเมินผล แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อสอบแยกตามเนื้อหาและจุดประสงค์

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดครอบคลุมสาระการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน จำนวน 1 ฉบับ โดยสร้างไว้จำนวน 60 ข้อ ซึ่งใช้ในการทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกัน

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ข้อสอบแบบปรนัยตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	ระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด					
	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	วิเคราะห์	ประเมินค่า	สร้างสรรค์	รวม (ข้อ)
มาตรฐาน ส 4.1 ป 5/1 1. สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานที่หลากหลาย	1	3	4	2	-	10
มาตรฐาน ส 4.1 ป 5/2 2. รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อตอบคำถามทางประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผล	1	3	3	3	-	10
มาตรฐาน ส 4.1 ป 5/3 3. อธิบายความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่น	1	2	3	4	-	10
รวม	3	8	10	9	-	30

3. นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบว่าตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุง เพื่อพัฒนาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Item Objective Congruence: IOC) นำค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่คำนวณได้มีค่า ≥ 0.5 แสดงว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้เท่ากับ 1.00

4. นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ดังนี้ การปรับคำหรือความหมายให้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านบึงตี้ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความยากง่าย (p) คือสัดส่วนระหว่างจำนวนผู้ตอบข้อสอบในแต่ละข้อถูก ต่อจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมดโดยเกณฑ์ความยากง่าย กำหนดให้อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) คือ การตรวจสอบคะแนนระหว่างคนที่ได้คะแนนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำเกณฑ์อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (มาเรียม นิลพันธุ์ 2551: 186 - 188) และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยเกณฑ์ 0.75 ขึ้นไป โดยใช้สูตรของ Kuder-Richardson (KR-20) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2551: 182)

จากการนำผลการทดสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ไปวิเคราะห์ความยากง่าย (ค่า p) เป็นรายข้อได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.50 - 0.77 และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อได้ 0.20 - 0.47 ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์อยู่ในระหว่างเกณฑ์ที่กำหนดนำข้อสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าเท่ากับ 0.73

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคะแนนที่ได้ จากการทดสอบก่อนและหลังเรียน ใ้ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ใช้ค่า t-test แบบไม่อิสระ (t-test Dependent) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. แบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น เป็นเครื่องมือที่ใช้สอบถามความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นด้านความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาท้องถิ่น ความรู้สึกที่มีต่อ

ท้องถิ่นและคนในท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่นเป็นแบบบันทึกแบบเขียนแบบบรรยายความ

ขั้นตอนการสร้างแบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น

การสร้างแบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบบันทึก
2. วิเคราะห์คุณลักษณะรักความเป็นไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นมาสร้างเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended Form) จำนวน 3 ข้อ เช่น 1) ความรู้ที่นักเรียนได้จากการศึกษา ท้องถิ่นบ่งดีมีอะไรบ้าง 2) นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อท้องถิ่นบ่งดี และความสำคัญในท้องถิ่นที่นักเรียนศึกษาเป็นอย่างไร 3) นักเรียนคิดว่าจะมีส่วนร่วมในการดูแล พัฒนาท้องถิ่นของนักเรียน ได้อย่างไร
3. นำแบบบันทึกที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC = 1.00 แล้วนำมาปรับปรุง เช่น แก้ไขคำให้เหมาะสมกับท้องถิ่นเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น
4. นำแบบบันทึกที่ได้จากการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านบึงดี จำนวน 30 คน เขียนบรรยายการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น หลังจากได้เรียนชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่งดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำข้อมูลที่ได้มาพรรณนาความในด้านความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาท้องถิ่น การเห็นคุณค่าที่มีต่อท้องถิ่นและคนในท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่น

3. การสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่งดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและใช้เกณฑ์การประเมินแบบ ลิเคอร์ท (Likert) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบประเมินความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้ จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม 3) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ด้านสื่อการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลนักเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อชุดการเรียนรู้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5 4 3 2 และ 1 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก
ระดับ	3	หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อย
ระดับ	1	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแบบพรรณนาความ โดยนักเรียนตอบแบบสอบถามหลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตารางที่ 11 เกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็น

ผลคะแนน	ระดับความคิดเห็น
4.50 – 5.00	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	เห็นด้วยระดับมาก
2.50 – 3.49	เห็นด้วยระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	เห็นด้วยระดับน้อย
1.00 – 1.49	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องเชิงเนื้อหา และนำไปปรับปรุงแก้ไข

4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนเพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Objective Congruence : IOC) ได้ IOC = 1.00

5. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น ปรับปรุงข้อความคำถามในแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ การปรับปรุงเกณฑ์การให้คะแนนให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับ

แบบฝึกที่สร้างขึ้น จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข ให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน มาวิเคราะห์โดยใช้ระดับคะแนนเสนอค่าเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงชุดการเรียนรู้ สรุปรูปได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 สรุปรูปวิธีการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงชุดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5	- ประเมินผลฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ - ประเมินผลการบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านบ้องตี้ จำนวน 30 คน	- แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	(\bar{X}) S.D. t-test แบบ Dependent (\bar{X}), S.D. และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. เพื่อประเมินการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5	เห็นคุณค่าในท้องถิ่น		- แบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น	(\bar{X}), S.D. และ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	- สอบถามความคิดเห็นของนักเรียน		- แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน	

สรุป

การวิจัย วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research And Development) แบบแผนการวิจัยแบบ Pre Experimental Design แบบกลุ่มเดียว สอบก่อนและหลัง (One Group Pretest Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านบ่อตี่ ตำบลบ่อตี่ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนใช้ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ใช้ค่า t-test แบบ ไม่อิสระ (t-test Dependent) และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็น 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแบบพรรณนาความคิดเห็นใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ 1) ผลการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2) ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ 3) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ ในด้านเนื้อหา รูปแบบกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และ 4) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ในด้านเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ของชุดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ 1 คน และครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ 2 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลดังรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทยและมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต ซึ่งกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้ เห็นคุณค่าและมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนเองนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความรู้และความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ชุมชน และท้องถิ่น ภูมิใจในความเป็นไทย ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย เป็นพลเมืองดียึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม โดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” ในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบและแน่นอน

มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต เห็นคุณค่าในท้องถิ่นและรู้จักใช้วิทยาการ ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีในการพัฒนาองค์ความรู้ให้ทันต่อความเจริญและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ เป็นแบบอย่างหรือเป็นผู้นำด้านการพัฒนาอาชีพเพื่อการพึ่งพาตนเองพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น รักการออกกำลังกาย มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งยั่งยืนเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ มีค่านิยมการเป็นผู้ผลิต มากกว่าการเป็นผู้บริโภคและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาท้องถิ่นให้ยั่งยืน

ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ พบว่า ชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เพราะชุดการเรียนรู้สามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนได้และยังช่วยอำนวยความสะดวกให้กับครู นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการพัฒนาชุดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด เนื่องจากผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่แท้จริง โดยนักเรียนได้ปฏิบัติจริงและได้พบปัญหา รวมทั้งวิธีแก้ไขปัญหา และนักเรียนก็ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ดังกล่าวข้างต้นมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยคำนึงถึงความต้องการของนักเรียน ชุมชน และสังคมพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตเพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์และทักษะต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของตนเอง

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ ในด้านเนื้อหา รูปแบบ กิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เรื่องท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิเคราะห์ข้อมูลจาก 1) สถานภาพและข้อมูลทั่วไป 2) ความต้องการในการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และ 3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป ได้แก่ นักเรียน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นบึงตี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ รายละเอียดดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพและข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ในการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้		
- ไม่เคยเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้	60	100
- เคยเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้	-	-
รวม	60	100
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นบึงตี้		
- ไม่มีเลย	10	16.67
- มีน้อย	40	66.66
- มีปานกลาง	10	16.67
- มีมาก	-	-
รวม	60	100

จากตารางที่ 13 พบว่านักเรียนตอบแบบสอบถามไม่เคยเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นบึงตี้ ผู้ตอบแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาไม่มีเลยและมีปานกลางคิดเป็นร้อยละ 16.67

ตอนที่ 2 ความต้องการในการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

ตารางที่ 14 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1) นักเรียนต้องการชุดการเรียนรู้ลักษณะใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- เป็นชุดการเรียนรู้ที่มีภาพประกอบ	25	83.33
- ในชุดการเรียนรู้ใช้เนื้อหาเข้าใจง่าย	28	93.33
- ในชุดการเรียนรู้มีเนื้อหาหลากหลาย	15	50.00
- เรียงจากเนื้อหาง่ายไปยาก	23	76.67
- แบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ	20	66.67

ตารางที่ 14 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2) นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดการเรียนรู้อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	26	86.67
- เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงพื้นที่จริง	28	93.33
- เป็นกิจกรรมกลุ่ม 3-6 คน	25	83.33
3) นักเรียนต้องการเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการเรียนรู้ลักษณะใด เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- สื่อที่นักเรียนสร้างด้วยตนเอง	18	60.00
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ Power point, E-book	26	86.67
- สถานที่จริง รูปภาพ	28	93.33
- ใบงาน	25	83.33
- ใบความรู้	24	80.00
- แบบฝึกหัด	27	84.37
- แบบทดสอบ	24	80.00
4) นักเรียนต้องการให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างไรบ้าง		
- สังเกต (พฤติกรรมการเรียน , ความร่วมมือและความรับผิดชอบ)	25	83.33
- แฟ้มสะสมผลงาน	26	86.67
- ประเมินความสามารถในการทำงาน	25	83.33
- ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	26	86.67
- แบบทดสอบ	24	80.00

จากตารางที่ 14 พบว่า นักเรียนตอบแบบสอบถามความต้องการในการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

1. นักเรียนต้องการชุดการเรียนรู้ลักษณะใด นักเรียนต้องการให้ชุดการเรียนรู้ใช้เนื้อหาเข้าใจง่ายจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 รองลงมาคือ ชุดการเรียนรู้ที่มีภาพประกอบจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ชุดการเรียนรู้เรียงจากเนื้อหาง่ายไปยาก จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 ชุดการเรียนรู้แบ่งเนื้อหาชุดการเรียนรู้ออกเป็นตอน ๆ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ชุดการเรียนรู้มีเนื้อหาจำนวนมาก ๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตามลำดับ

2. นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดการเรียนรู้อะไรบ้าง นักเรียนต้องการให้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงพื้นที่จริง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 รองลงมาเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 เป็นกิจกรรมกลุ่ม 3-6 คน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ตามลำดับ

3. นักเรียนต้องการเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการเรียนรู้ลักษณะใดเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้น นักเรียนต้องการเรียนจากสถานที่จริง รูปภาพ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 รองลงมาเรียนจากแบบฝึกหัด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 84.37 เรียนจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Power point, E-book จำนวน 26 คิดเป็นร้อยละ 86.67 เรียนจากใบงาน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 เรียนจากใบความรู้เท่ากับเรียนจากแบบทดสอบ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 เรียนจากสื่อที่นักเรียนสร้างด้วยตนเอง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ตามลำดับ

4. นักเรียนต้องการให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างไรบ้าง นักเรียนต้องการวัดและประเมินผลโดยการใช้แฟ้มสะสมผลงานเท่ากับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 รองลงมาคือ การสังเกต (พฤติกรรมการเรียน , ความร่วมมือและความรับผิดชอบ) เท่ากับการประเมินความสามารถในการทำงาน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 การใช้แบบทดสอบ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ โดยมีรายละเอียดดังนี้ โดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะไปในทางเดียวกันว่าต้องการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้หรือสถานที่จริง เนื้อหาในการเรียนไม่มากเกินไป มีภาพประกอบสีสันสวยงาม และได้ร่วมกันเรียนและทำกิจกรรมแบบกลุ่ม

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการเรียนรู้ จำนวน 3 คน เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ สถานภาพข้อมูลทั่วไป เนื้อหา ลักษณะหรือรูปแบบชุดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการนำไปใช้ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาประวัติศาสตร์มีวิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากการมีประสบการณ์ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์มาไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์โดยตรง โดยจำแนกตาม

เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ และประสบการณ์เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวน และร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1) เพศ		
- ชาย	2	66.67
- หญิง	1	33.33
รวม	3	100
2) อายุ		
- ระหว่าง 20 – 30 ปี	2	66.67
- ระหว่าง 31 – 40 ปี	1	33.33
รวม	3	100
3) ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	1	33.33
- ปริญญาโท	2	66.67
รวม	3	100
4) ประสบการณ์ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์		
- 1 – 5 ปี	2	66.67
- 6 – 10 ปี	1	33.33
รวม	3	100

จากตารางที่ 15 ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 เป็นเพศหญิง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ด้านอายุมีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 อายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ครู คศ.1 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีประสบการณ์ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ 1 – 5 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีประสบการณ์สอน 6 – 10 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสัมภาษณ์

ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการเรียนรู้ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้านรูปแบบหรือลักษณะของชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมพบว่า ควรมีรูปภาพและสีสันสวยงาม ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบและมีแบบทดสอบท้ายบทเรียน

ด้านเนื้อหา โดยภาพรวมพบว่าควรศึกษาเกี่ยวกับต้นกำเนิดแหล่งที่มาของสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน และประวัติความเป็นมาของสถานที่สำคัญต่าง ๆ มีเนื้อหาที่น่าสนใจไม่ซับซ้อน มีตัวอย่างที่ชัดเจนเหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าควรมีการลงพื้นที่สำรวจจริง และหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นที่มีและศึกษาจากสถานที่จริง จัดกิจกรรมที่หลากหลายในการสืบค้นข้อมูลในท้องถิ่นของนักเรียน

ด้านการจัดกิจกรรม ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยภาพรวมพบว่า สมควรใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพราะเป็นกระบวนการที่มีระบบในการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์

ด้านสื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมพบว่า ในชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ควรประกอบด้วย คู่มือสำหรับครู ใบความรู้ ใบงาน ใบกิจกรรม สื่อบุคคล แบบบันทึก หรือ สมุดบันทึกกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและมีความรู้ในเนื้อหามากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้านการวัดและประเมินผลเพื่อใช้ในการวัดผลการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ โดยภาพรวมพบว่าควรใช้วิธีการประเมินหลาย ๆ แบบผสมผสานกัน เช่น การสังเกต ชิ้นงาน การประเมินตามสภาพจริงและควรประเมินให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งในส่วนของกระบวนการผลงาน

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ซึ่งได้ศึกษาจาก ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ในทุกขั้นตอนผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำแนวทางมาสังเคราะห์ และพัฒนาเป็นชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นใหม่เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและ

ประเมินผล ตามแนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาชั้นตอนที่ 1 มาเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ โดยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างชุดการเรียนรู้ฉบับร่าง 2) การประเมินและตรวจสอบชุดการเรียนรู้ จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 3) การปรับปรุงแก้ไข และ 4) การหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ แบบภาคสนาม (Field Tryout) โดยมีรายละเอียดดังนี้

การสร้างชุดการเรียนรู้

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในชั้นตอนที่ 1 จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและ ความต้องการรวมทั้งการขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ดังนี้

1. คู่มือครู ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานและตัวชี้วัด แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
2. คู่มือนักเรียน ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล
3. สื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบการบรรยาย

ตารางที่ 16 ชุดการเรียนรู้

ชื่อชุดการเรียนรู้	ชื่อเรื่อง	สาระสำคัญ
ชุดการเรียนรู้ที่ 1	เรื่อง บึงตี้บ้านเรา	การศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นบึงตี้
ชุดการเรียนรู้ที่ 2	เรื่อง ชาติพันธุ์วรรณนา	การศึกษาความเป็นมาของชาติพันธุ์ที่มีในท้องถิ่นบึงตี้
ชุดการเรียนรู้ที่ 3	เรื่อง สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	การศึกษาเกี่ยวกับศาสนาที่มีในท้องถิ่นบึงตี้
ชุดการเรียนรู้ที่ 4	เรื่อง วัฒนธรรมประเพณี	การศึกษาวัฒนธรรมประเพณีที่มีในท้องถิ่นบึงตี้
ชุดการเรียนรู้ที่ 5	เรื่อง สถานที่สำคัญของชุมชน	การรู้จักสถานที่สำคัญในชุมชน

ซึ่งในแต่ละชุดประกอบด้วย 1) คำนำ 2) สารบัญ 3) คำชี้แจง 4) วัตถุประสงค์ 5) มาตรฐานและตัวชี้วัด 6) แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ 7) ใบความรู้ 8) ใบกิจกรรม 9) แบบฝึกหัด 10) แบบทดสอบ 11) เฉลยแบบฝึกหัด 12) เฉลยแบบทดสอบ 13) เกณฑ์การวัดและประเมินผล 14) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

การหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้แบบภาคสนาม (Field Tryout)

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นำชุดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านบึงตี้ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 1 ตั้งแต่วันที่วันที่ 15 พฤษภาคม 2561 ถึงวันที่ 10 ตุลาคม 2561 ได้ค่าประสิทธิภาพ ดังนี้

ตารางที่ 17 แสดงผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คะแนน	คะแนนแบบทดสอบ					คะแนนรวม	คะแนนทดสอบหลังเรียน
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5		
	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน		
คะแนนเต็ม	300	300	300	300	300	1,500	1,500
คะแนนที่ได้	245	264	224	257	250	1,240	1,306
ร้อยละ	81.67	88.00	74.67	85.67	83.33	80.67	82.25

จากตารางที่ 17 พบว่า ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียนทั้งจำนวน 5 ชุด มีค่าเท่ากับ 80.67 และร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนของชุดการเรียนรู้ทั้ง 5 ชุด มีค่าเท่ากับ 82.25 แสดงว่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 80.67/82.25 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ แสดงว่าชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่หนึ่งที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อนี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน โดยมีประสิทธิผลดังต่อไปนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังใช้ชุดการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน คือ 1) ประเมินผลการเรียนรู้อก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ การประเมินความสามารถและสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน 2) ปรับปรุงชุดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ตารางที่ 18 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อนี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ การใช้ชุดการเรียนรู้	จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t-test	Sig.
ก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้	30	30	13.37	2.51	32.751	.000
หลังการใช้ชุดการเรียนรู้	30	30	23.13	3.04		

จากตารางที่ 18 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อนี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้โดยผลการเรียนรู้หลังเรียน ($\bar{X} = 23.13$, S.D. = 3.04) สูงกว่าผลการเรียนรู้อก่อนเรียน ($\bar{X} = 13.37$, S.D. = 2.51)

ตารางที่ 19 แสดงผลการเปรียบเทียบด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อน้ำร้อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยจำแนกเป็นรายชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ลำดับที่
ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ่อน้ำร้อน	10	6.10	0.48	4
ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ชาตัพันธ์วรรณนา	10	6.37	0.70	1
ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	10	5.93	0.85	5
ชุดการเรียนรู้ที่ 4 วัฒนธรรมประเพณี	10	6.20	0.70	2
ชุดการเรียนรู้ที่ 5 สถานที่สำคัญของชุมชน	10	6.17	0.69	3
รวม	50	30.77	0.17	

จากตารางที่ 19 พบว่าโดยภาพรวม นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องท้องถิ่นบ่อน้ำร้อน เท่ากับ ($\bar{X} = 30.77$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายชุดพบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง ชาตัพันธ์วรรณนามากที่สุด ($\bar{X} = 6.37$, S.D. = 0.70) รองลงมาเรื่องวัฒนธรรมประเพณี ($\bar{X} = 6.20$, S.D. = 0.70) เรื่องสถานที่สำคัญของชุมชน ($\bar{X} = 6.17$, S.D. = 0.69) เรื่องบ่อน้ำร้อน ($\bar{X} = 6.10$, S.D. = 0.48) และน้อยที่สุดเรื่องสามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ($\bar{X} = 5.93$, S.D. = 0.85)

แบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นได้จากการบันทึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อน้ำร้อน ดังนี้

2.2 ผลการประเมินการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น หลังการใช้ชุดการเรียนรู้

ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนบรรยายการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นสรุปผลการศึกษาดังนี้

2.2.1 ความรู้ที่นักเรียนได้จากการศึกษา ท้องถิ่นบ่อน้ำร้อน มีอะไรบ้าง

ด้านความรู้ที่นักเรียนได้ศึกษาจากท้องถิ่น สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนได้รับความรู้จากการเรียน ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และได้ค้นคว้าหาความรู้จากสถานที่จริงในชุมชน ทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของท้องถิ่นบ่อน้ำร้อน ชาตัพันธ์ที่มีในท้องถิ่นต่างศาสนาต่างเชื้อชาติ พิธีกรรมทางศาสนาของผู้ที่นับถือศาสนาต่าง ๆ วัฒนธรรมที่มีในท้องถิ่นที่มีสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น และสถานที่สำคัญที่มีในท้องถิ่นทำให้รู้ถึงความเป็นมาและความสำคัญของสถานที่ต่าง ๆ นอกจากความรู้

ที่ได้รับจากการที่นักเรียนได้ศึกษาข้อมูลในท้องถิ่นแล้ว นักเรียนเกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่

ตัวอย่างข้อความในแบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น

...จากการที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับชุมชนบึงตี้ ได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ มากมาย เช่น สถานที่สำคัญของชุมชน ด้านศาสนา ชุมชนบึงตี้มีการพัฒนาขึ้นมามากในทุกๆ ด้านและเป็นชุมชนที่มีความสำคัญกับพวกเรา

2.2.2 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อท้องถิ่นบึงตี้ และความสำคัญในท้องถิ่นที่นักเรียนศึกษาเป็นอย่างไร

ด้านความรู้สึกต่อท้องถิ่นและความสำคัญในท้องถิ่น สามารถสรุปได้ว่า ท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่มีความเป็นอยู่อย่างสงบสุข เพราะมีการอยู่ร่วมกันหลายศาสนาหลายเชื้อชาติแต่ก็ไม่มีปัญหากันมีความสามัคคีปรองดอง มีธรรมชาติที่สวยงาม น่าอยู่ น่าอาศัย และเกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของตนเอง ผู้คนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ มีความเป็นมิตร คอยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันสิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่

ตัวอย่างข้อความในแบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น

...รู้สึกดีที่มีชุมชนบึงตี้เป็นชุมชนที่เล็กและมีผู้คนมากมายชุมชนบึงตี้มีความสำคัญต่อเราในทุกๆ ด้านมากมายซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของคนทุกศาสนา

2.2.3 นักเรียนคิดว่าจะมีส่วนร่วมในการดูแล พัฒนาท้องถิ่นของนักเรียน ได้อย่างไร

ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแล พัฒนาท้องถิ่น สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนมีความรักและหวงแหนท้องถิ่น ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของนักเรียนทั้งในด้านการดูแลรักษาทรัพยากรในท้องถิ่น และช่วยกันดูแลป่าไม้ในชุมชน ร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นให้สืบต่อไปตราบนานเท่านาน

ตัวอย่างข้อความในแบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น

...เราควรดูแลหมู่บ้านบึงตี้ของเราให้ความร่วมมือกันในการทำความดีเพื่อให้หมู่บ้านของเราพัฒนาขึ้นเราจึงต้องช่วยกันทำความสะอาดและช่วยกันดูแลบึงตี้ของเราให้ดีที่สุด

ผลจากการประเมินการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของนักเรียนสรุปได้ว่า นักเรียนเกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น นักเรียนคิดว่าในท้องถิ่นมีธรรมชาติที่สวยงามอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ป่าและอาหารนานาชนิด ผู้คนในชุมชนมีความสามัคคีกันมีวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม นักเรียนยังได้รับความรู้ต่าง ๆ

จากการศึกษาเรื่องราวในท้องถิ่นของตนเอง และมีความต้องการที่จะพัฒนาท้องถิ่นของนักเรียนให้มีความน่าอยู่ยิ่งขึ้น

2.3 ผลการประเมินความคิดเห็นที่นักเรียนมีต่อชุดการเรียนรู้

การประเมินชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยชุดการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	\bar{x}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านเนื้อหา				
1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับตัวชีวิต	3.70	0.70	มาก	3
2. เนื้อหามีความเหมาะสมกับวัยเรียน	3.63	0.56	มาก	4
3. เนื้อหาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหา	4.33	0.55	มาก	1
4. เนื้อหามีความเชื่อมโยงกับเรื่องในชีวิตประจำวัน	4.03	0.49	มาก	2
รวม	3.92	0.58	มาก	1
ด้านชุดการเรียนรู้				
5. เป็นชุดการเรียนรู้ที่มีลักษณะสีสันสวยงาม	3.83	0.70	มาก	2
6. เป็นชุดการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนสามารถใช้ร่วมกันได้	3.63	0.72	มาก	3
7. ชุดการเรียนรู้มีรูปภาพประกอบสีสันสวยงามและเหมาะสมกับเนื้อหา	4.13	0.63	มาก	1
รวม	3.86	0.68	มาก	2

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบั้งตี้ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบั้งตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
8. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับบทเรียน	3.27	0.58	มาก	4
9. นักเรียนได้ฝึกการคิดและแก้ปัญหา การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย	3.83	0.53	มาก	1
10. นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.20	0.61	มาก	2
11. การเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม	3.57	0.63	มาก	3
รวม	3.72	0.70	มาก	3
ด้านสื่อการเรียนรู้				
12. สื่อการสอนของชุดการเรียนรู้ประกอบด้วยจุดประสงค์ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด คำชี้แจง ใบความรู้ รูปภาพ ใบกิจกรรม เกณฑ์การประเมิน แบบบันทึกผลการประเมิน	3.83	0.70	มาก	2
13. ใบความรู้ รูปภาพ ใบกิจกรรม เกณฑ์การประเมิน แบบบันทึกผลการประเมินมีความสอดคล้องกับเนื้อหาตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด	3.97	0.61	มาก	1
14. ใบความรู้ รูปภาพ ใบกิจกรรมมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.13	0.63	ปานกลาง	4
15. สื่อ อุปกรณ์ในชุดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น	3.63	0.67	มาก	3
รวม	3.64	0.65	มาก	4

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านการวัดและประเมินผล				
16. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน	3.53	0.63	มาก	2
17. แบบประเมินพฤติกรรมสอดคล้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน	3.37	0.61	ปานกลาง	3
18. เกณฑ์การประเมินมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	3.60	0.81	มาก	1
19. แบบประเมินหลังเรียนของแต่ละชุดการเรียนรู้ตรงตามเนื้อหาและตัวชี้วัด	3.03	0.76	ปานกลาง	4
รวม	3.38	0.70	มาก	5
รวมทั้งหมด	3.70	0.12	มาก	

จากตารางที่ 20 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ในด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.58) รองลงมาคือ ด้านชุดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.68) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.59) ด้านสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.65) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.70)

ผลการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 5 ชุดการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ พบว่า จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมมีรายละเอียด ดังนี้

ชุดการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้องตื้นน้ำรู้ ภาพประกอบของชุดการเรียนรู้ ควรปรับภาพให้ชัดเจนและมีขนาดใหญ่ขึ้น หลังจากแก้ไขแล้ว พบว่า นักเรียนมีความตื่นตัวเกิดความกระตือรือร้น และให้ความสนใจกับชุดการเรียนรู้ การเรียนรู้การทำกิจกรรมตามใบงาน นักเรียนที่มีผลการเรียนรู้อยู่ในกลุ่มระดับสูงมีความสามารถทำชุดการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์และเสร็จตามเวลาที่กำหนด ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนรู้ในกลุ่มต่ำมีความสามารถทำชุดการเรียนรู้ได้ตรงกับวัตถุประสงค์และเสร็จตามเวลาที่กำหนดเพื่อน ๆ ในกลุ่มของตนเองคอยให้ความช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มที่เรียนไม่ทันจนสามารถร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไปได้ทันเวลา นอกจากนี้ยังพบว่าในชุดการเรียนรู้ ครูต้องอธิบายความหมายของชุดการเรียนรู้เพิ่มเติม

ชุดการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ชาติพันธุ์วรรณนา ปรับเนื้อหาและรูปแบบของชุดการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายมากขึ้น พบว่า นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้น สนใจในเรื่องที่เรียนในชุดการเรียนรู้ นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถรับรู้ถึงประวัติความเป็นมาจากชาติพันธุ์ของตนเองแล้วนำไปบอกกล่าวให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงถิ่นกำเนิดของตนเอง และปฏิบัติกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ได้เสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้

ชุดการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพิ่มที่มาของการนับถือศาสนาต่าง ๆ ในท้องถิ่นให้มีความหลากหลาย นักเรียนสามารถเข้าใจถึงศาสนาที่ตนเองนับถือและเข้าใจในกิจกรรมทางศาสนาของเพื่อน พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องศาสนาต่าง ๆ ที่คนในชุมชนนับถือเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย เกิดการเข้าใจในศาสนาอื่นและให้เกียรติผู้ที่นับถือศาสนาต่างจากตนเอง เกิดการรักและเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของตนเอง

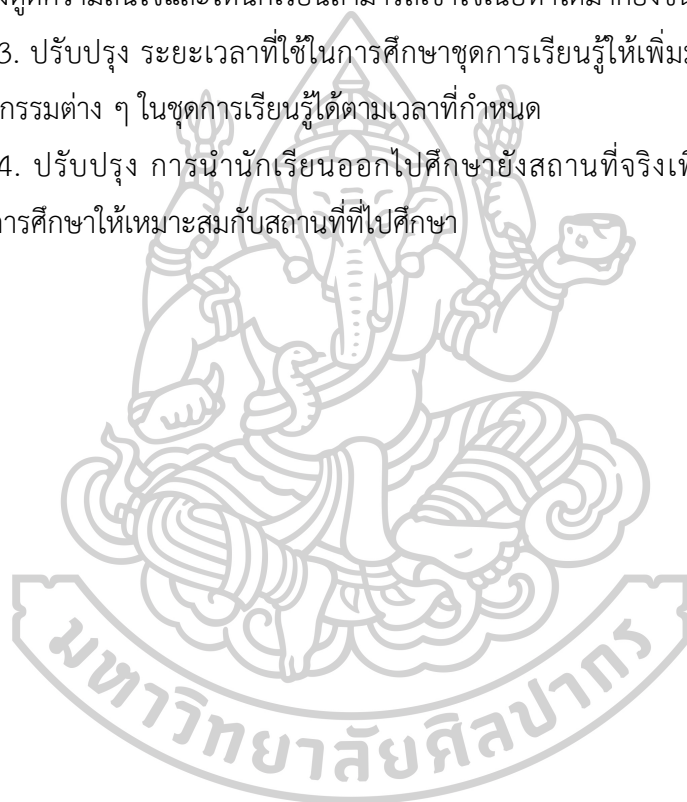
ชุดการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณี ปรับเนื้อหาและขนาดของรูปภาพให้ดูเหมาะสมและสวยงาม พบว่า นักเรียนสนใจในการเรียนรู้และเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนและได้ทราบถึงวัฒนธรรมประเพณีที่มีในชุมชนของตนเองได้มากยิ่งขึ้น เกิดการเห็นคุณค่าเกี่ยวกับประเพณีในท้องถิ่นของตนเองและอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ไปตราบนานเท่านาน

ชุดการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สถานที่สำคัญในชุมชน ได้มีการนำนักเรียนออกไปเรียนรู้จากสถานที่สำคัญจริง พบว่า นักเรียนเกิดการกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ เกิดความสนุกสนาน มีความต้องการในการเรียนรู้และศึกษาสถานที่สำคัญในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ทำให้เกิดการเห็นคุณค่าสถานที่สำคัญในท้องถิ่นของตนเองเกิดความรักและหวงแหนและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

ผลการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ทั้ง 5 ชุด พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่น บ้องตื้นหลังการใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน โดยนักเรียนสามารถบอกถึงความสำคัญของท้องถิ่น บ้องตื้นได้มีความรู้ความเข้าใจในชุมชน เกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นที่ตนเองอาศัย และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

หลักจากผู้วิจัยได้ทดลองใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบั้งตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วได้พบข้อควรปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงชุดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ซึ่งมีข้อควรปรับปรุง ดังต่อไปนี้

1. ปรับปรุง เนื้อหาให้มีคำ และภาษาที่ถูกต้องโดยอาศัยนักเรียนในเรื่องของคำต่าง ๆ ที่เป็นภาษาถิ่นในชุมชน เพื่อให้ชุดการเรียนรู้ถูกต้องและสมบูรณ์มากที่สุด
2. ปรับปรุง สื่อ ภาพประกอบของชุดการเรียนรู้ให้ชัดเจน และมีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจและให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น
3. ปรับปรุง ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาชุดการเรียนรู้ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุดการเรียนรู้ได้ตามเวลาที่กำหนด
4. ปรับปรุง การนำนักเรียนออกไปศึกษาไปยังสถานที่จริงเพิ่มมากขึ้นและกำหนดระยะเวลาในการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานที่ที่ไปศึกษา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัย (Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ 2) การพัฒนา (Development) เป็นการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ 3) การวิจัย (Research) เป็นการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ และ 4) การพัฒนา (Development) เป็นการประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาค้นคว้าพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ 2) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ 3) เพื่อทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ และ 4) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน แบบแผนการวิจัย ใช้การทดลองแบบกลุ่มเดียว สอบก่อนและหลัง (One Group Pretest Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ศึกษาค้นคว้าพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ 2) แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของชุดการเรียนรู้ 3) ชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 4) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบประเมินผลงานนักเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยศึกษาความคิดเห็นและข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ แล้วนำมาพัฒนาเป็นชุดการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหาให้ผู้เรียนเรียนรู้ทั้งหมด 5 เรื่อง คือ 1) เรื่อง บึงตี้ 2) เรื่อง ชาติพันธุ์วรรณนา 3) เรื่อง สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 4) เรื่อง วัฒนธรรมประเพณี และ 5) เรื่อง สถานที่สำคัญของชุมชน ซึ่งแต่ละชุดมีองค์ประกอบ คือ คู่มือครู ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานและตัวชี้วัด/แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ) เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน คู่มือนักเรียน ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าสถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบที (t-test) แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัย (Research) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ 2) การพัฒนา (Development) เป็นการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ 3) การวิจัย (Research) เป็นการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ และ 4) การพัฒนา (Development) เป็นการประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่ารูปแบบของชุดการเรียนรู้ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายชัดเจน มีตัวอย่างลักษณะกิจกรรมและศึกษาสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนที่เป็นสถานที่จริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น ควรมีเนื้อหาที่ให้ความรู้ มีภาพประกอบและมีสีสันสวยงาม มีแบบทดสอบท้ายบทเรียน มีตัวอย่างให้ศึกษาอย่างหลากหลายเพื่อจะได้ความรู้เพิ่มมากขึ้น ด้านเนื้อหาเรื่องท้องถิ่นบึงตี้ ควรเป็นเรื่องที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ศึกษาจากผู้มีประสบการณ์จริงในชุมชน สอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองของตนเองในเรื่องที่ต้องการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของตนเองเกิดการรักและหวงแหนและนำความรู้มาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ด้านการนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ ควรจัดการเรียนการสอนโดยจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่ 4-5 คน เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล เรียนรู้แบบกลุ่มย่อย มีการวัดผลประเมินผลครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและเจตคติ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น แบบทดสอบ แบบฝึกหัด และแบบประเมินการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย คู่มือครู ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานและตัวชี้วัด/แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ) เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียน คู่มือนักเรียน ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล โดยชุดการ

เรียนรู้ที่สร้างขึ้นนี้ประกอบด้วย 5 ชุดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) เรื่อง บ้องตัน่ารู้ 2) เรื่อง ชาติพันธุ์วรรณนา 3) เรื่อง สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 4) เรื่อง วัฒนธรรมประเพณี และ 5) เรื่อง สถานที่สำคัญของชุมชน ชุดการเรียนรู้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยชุดการเรียนรู้มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.67/82.25 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้

3. ผลการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้นำชุดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ซึ่งใช้ชุดการเรียนรู้ จำนวน 19 ชั่วโมง สอบ 1 ชั่วโมง ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ มีทักษะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความสุขและสนุกสนานกับการเรียนเกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของตนเอง มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ที่นำมาทดลองใช้เกิดจากเหตุการณ์ และสถานที่จริงมาใช้ประกอบการเรียนรู้

4. ผลการประเมินและปรับปรุงชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

4.1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4.2. การเห็นคุณค่าในท้องถิ่นด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนเกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของตนเอง

4.3. ความคิดเห็นที่นักเรียนมีต่อชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จากการศึกษาด้านเอกสาร นโยบายการศึกษา ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ศึกษาความต้องการและความคิดเห็นในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ของนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องในการสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า จะต้องคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยจัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองความสามารถของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแท้จริง และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนแต่ละคนมีสติปัญญา ความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: 68) ที่กล่าวว่า การสร้างชุดการเรียนรู้เป็นการนำเอาหลักจิตวิทยาไปใช้ในการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านความสามารถ สติปัญญา จึงควรเปิดโอกาสและให้อิสระในการเรียนรู้ตามระดับสติปัญญาของนักเรียน โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือตามความเหมาะสม และยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ที่ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้จะต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติมา ศิริวงศ์ (2551: 78-82) ที่กล่าวไว้ว่าการพัฒนาชุดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา รุ่งเรือง (2551: 65-69) ได้พัฒนาผลการเรียนรู้เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และงานวิจัยของ รัฐสุดา สุตรัก (2551: 63-67) ได้พัฒนาเรื่อง ผลของการใช้การเรียนการสอนชิปปาและวิธีการทางประวัติศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยการเรียนการสอนชิปปาและวิธีการทางประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลการศึกษาเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนการสอนชิปปาและวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับดี

นอกจากนี้ผลการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีความต้องการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนยังไม่มีความรู้ในท้องถิ่นของตนเอง จึงทำให้นักเรียนไม่เห็นคุณค่าในท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยและไม่เกิดความภาคภูมิใจในถิ่นที่อยู่อาศัย ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ขึ้น เนื้อหาที่จัดขึ้นเน้นความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เป็นผู้ฝึกปฏิบัติจริง โดยนำเรื่องราว และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่แตกต่างจากเดิมที่เรียนโดยครูเป็นผู้บรรยาย เพื่อเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ อันธ์ (2544: 143) ศึกษาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้จัดการในการคิด ได้เรียนรู้จากการทำจริง ปฏิบัติจริงนำสิ่งที่ได้มาวิเคราะห์หิวจรณและหาข้อสรุปได้ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ชุดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบั้งตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80.67/82.25 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการสร้างชุดการเรียนรู้ได้จัดทำอย่างมีระบบขั้นตอน ศึกษาทฤษฎีและการสร้างชุดการเรียนรู้และได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างชุดการเรียนรู้ จากการศึกษาสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการเรียนรู้ และการตอบแบบสอบถามของนักเรียนเรียน พบว่า ชุดการเรียนรู้ที่ต้องการ ควรประกอบด้วย คู่มือครู คู่มือนักเรียน ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานและตัวชี้วัด/แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ) เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน ตัวอย่างกิจกรรมเกี่ยวกับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการจัดกิจกรรมการเรียนให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กุหลาบ หงษ์ทอง (2546: บทคัดย่อ) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ คู่มือครู คู่มือนักเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี เจริญศิริ (2557: 80) ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้และการเคลื่อนที่เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบดังนี้ คู่มือนักเรียน คู่มือครู ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจง วัตถุประสงค์/มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ เกณฑ์การวัดและประเมินผล และชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียน เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุดการเรียนรู้โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เป็นการฝึกให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ปัญญา รุ่งเรือง (2551: 103) ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ภูมิศาสตร์ประเทศไทยโดยใช้วิธีการสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล (Individual Tryout) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.22/80.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 60/60 ที่กำหนดไว้ ผลการหาประสิทธิภาพกลุ่มเล็กหรือกลุ่มย่อย (Small Group Tryout) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 77.22/75.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนดไว้ และผลการหาประสิทธิภาพภาคสนาม (Field Tryout) ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.22/80.26 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ เนื่องจากนักเรียนมีความสนใจและได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญแล้วนำกลับไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอย่างมีขั้นตอน จึงทำให้ชุดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนต้องการเรียนรู้และส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กุหลาบ หงษ์ทอง (2546: 167) และ สมพิศ กอบจิตติ (2548: 91) กล่าวว่าข้อดีของชุดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว ได้รับความสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น และได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน และสอดคล้องกับหลักทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget, อ้างถึงใน (กุหลาบ หงษ์ทอง, 2546: 90) ที่กล่าวว่า “ให้เด็กเป็นผู้แสวงหาความรู้ ค้นคว้าด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้กระทำมากที่สุด”

3. ผลการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของชุดการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตนเองด้วยความสนใจกระตือรือร้น และสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง สนุกกับการที่ได้ศึกษาหาความรู้จากสถานที่จริงที่กำหนดให้ พร้อมทั้งได้ศึกษาหลังจาก การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทำให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้และศึกษาหาความรู้จากสถานที่จริง ทำให้นักเรียนสนใจ กระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา รุ่งเรือง (2551: 104) ผลการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ ภูมิศาสตร์ประเทศไทยโดยใช้วิธีการสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนส่วนใหญมีความสนใจ และกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม กล้าซักถาม กล้าแสดงออก ร่วมกันแก้ปัญหา และร่วมมือกันในการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี การประเมินและปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546: ม.ป.ป.) กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้พัฒนา

เต็มศักยภาพ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างหลากหลาย สนุกสนานและท้าทาย มีความมั่นใจ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนการสอนแบบเดิมที่มีครูเป็นผู้สอน ให้นักเรียนท่องจำ และเรียนอย่างเฉื่อยชา ไม่สามารถทำให้นักเรียนมีลักษณะที่เหมาะสมที่จะอยู่ในสังคมได้ จำเป็นต้องปรับแนวความคิดวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข สร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า และคงสันติสุขได้อย่างสมบูรณ์แบบ

4. การประเมินและแก้ไขชุดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการใช้ชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุดการเรียนรู้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญและทดลองใช้ แบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว มีเนื้อหาที่ใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียน ความรู้ที่ได้นั้นมาจากการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้ และได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนอย่างมีความสุขสนุกกับการเรียนทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์และประสบการณ์ตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร เตมิตี (2545: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้มีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดการเรียนรู้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวิช ลักษณะสง่า (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการศึกษาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้การศึกษาท้องถิ่นก่อนและหลังใช้ชุดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความสามารถในการศึกษาท้องถิ่นและนักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น โดยนักเรียนเห็นว่าท้องถิ่นมีแหล่งเรียนรู้ให้ศึกษาและมีคนในท้องถิ่นเป็นผู้ให้ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สมพิศ กอบจิตติ (2548: 165) กล่าวว่า การศึกษาจะต้องพัฒนานักเรียนทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยจัดให้นักเรียนเรียนตามความสนใจ ความถนัด และคุณลักษณะของนักเรียน สิ่งที่เรียนควรเป็นประโยชน์สัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของนักเรียนให้มากที่สุด บทบาทของครูในปรัชญานี้คือ เตรียมและแนะนำให้คำปรึกษาแก่นักเรียน สนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีเมื่อได้ประสบการณ์ตรงและการทำงานร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับหลักการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตรง และจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้เป็นรายชุด พบว่าชุดการเรียนรู้ชุดที่ 1 บัณฑิตนำรู้ นักเรียนได้ความรู้ในเรื่องของความเป็นมาของชุมชนของตนเอง และตนเองมาจากชาติพันธุ์ใดทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเอง และท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ เพราะมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุดการเรียนรู้

ดังกล่าวจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมจริง และเนื้อหาเป็นเรื่องเกี่ยวกับตนเอง และตัวอย่างกิจกรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ว่ามีความเป็นมาอย่างไรซึ่งนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้มีทักษะและพฤติกรรม เจตคติที่ดีและเกิดการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุหลาบ หงษ์ทอง (2546: 92) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่นักเรียนต้องปฏิบัติเป็นประจำในชีวิตประจำวันทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ของเรื่อง สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ต่ำที่สุดนั้นเป็นเพราะว่าเนื้อหาอาจยากเกินไปและนักเรียนบางคนก็ไม่สนใจที่จะศึกษาความเป็นมาของศาสนาอื่นที่ตนเองไม่ได้นับถือ จึงทำให้ยากแก่การเข้าใจอีกทั้งระยะเวลาในการเรียนรู้น้อยเกินไปไม่เหมาะสมกับเนื้อหาที่มีมาก จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าชุดอื่นการเรียนรู้อื่น ๆ

ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อเตี้ย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจึงมีความรู้สึกเป็นอิสระในการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติตามกิจกรรมตามขั้นตอนตามความสามารถของตนเองจนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความสุขต่อการเรียนรู้ ประกอบกับชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้นำเหตุการณ์และสถานที่จริงมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ได้รับความรู้ที่หลากหลาย นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ มีประสบการณ์และเทคนิควิธีการที่แตกต่างไปจากการสอนของครู ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ อันติ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่านักเรียนชอบเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีความสุขจากการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายได้ค้นคว้าหาความรู้จากสถานที่จริงและบุคคลภายนอกมีอิสระเสรีในการคิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภา พูลขวัญ (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างสุขภาพในการป้องกันโรค สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนคิดว่าชุดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนเร็วขึ้นและดีขึ้น ทำให้นักเรียนสนใจ กระตือรือร้นต่อการเรียน และการใช้ชุดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมการเรียนการสอนมีการสอดแทรกปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่นของตนเองเกิดการเห็นคุณค่าในท้องถิ่นตนเอง มีความรักและหวงแหนในถิ่นที่อยู่อาศัยและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผลการปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ ได้ปรับปรุงการใช้ภาษาคำศัพท์ของท้องถิ่นบางคำ มีการออกเสียงไม่ตรงกับภาษาพูดจริง ทำให้นักเรียนที่เป็นเจ้าของภาษาอ่านและฟังไม่เข้าใจ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีการปรับแก้คำศัพท์บางคำที่ เขียน และออกเสียงไม่ตรงกันกับเจ้าของภาษาให้มีความถูกต้อง เพื่อที่จะได้ใช้ในการสื่อสารกันได้เข้าใจมากขึ้น และในประเพณีสำคัญต่าง ๆ ในชุมชนยังมีหลากหลายแต่ก็มีข้อจำกัดในการหาข้อมูลและภาพประกอบได้เพราะในชุมชนเป็นพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลจึงทำได้ลำบาก เช่น การสื่อสารกับคนในท้องถิ่น การหาข้อมูลที่มีความเสี่ยงและอันตรายซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและภาพประกอบที่มีมาใช้และทำการพัฒนาชุดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งต่อไป ใช้คำชี้แจงและคำสั่งให้ง่ายต่อความเข้าใจ ปรับปรุงเนื้อหาให้ง่ายขึ้นเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ปรับปรุงรูปภาพประกอบให้สอดคล้องระหว่างภาพกับเนื้อหา และใช้ภาพประกอบที่มีสีสันสวยงามเพื่อเร้า ความสนใจของนักเรียน และปรับปรุงระยะเวลาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยในการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไปควรจัดทำสื่อวีดิทัศน์ มัลติมีเดีย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้นักเรียนเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเกิดการเรียนรู้ที่น่าสนใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีผลการเรียนสูงยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อใช้ชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และที่สำคัญคือทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันจากการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวคิดและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบ่อตี่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแนวทางหนึ่งในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมและทำการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า คำศัพท์และคำพื้นฐานของท้องถิ่นยังไม่ชัดเจน ดังนั้นควรศึกษาคำศัพท์และคำพื้นฐานของท้องถิ่น ที่เป็นภาษากะเหรี่ยง หรือพม่าเพิ่มเติม เพราะบางครั้งนักเรียนอาจ

สอบถามคำพื้นฐานต่าง ๆ ที่นักเรียนเรียนและครูผู้สอนเข้าใจไม่ตรงกัน เช่น ศึกษาจากคนในชุมชน หรือศึกษาจากตำราคำศัพท์เพิ่มเติม

2. ผลการวิจัยพบว่า เวลาที่ใช้ในการสอนมีจำนวนจำกัด ดังนั้นควรศึกษาเรื่องเวลาที่ใช้ในการสอน เพราะบางหน่วยการเรียนรู้มีเนื้อหาค่อนข้างมากทำให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนได้ไม่ครบถ้วน

3. ผลการวิจัยพบว่า การจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อกระตุ้นนักเรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น ดังนั้นควรมีการจัดกลุ่มทำกิจกรรมบางครั้งครูควรกำหนดนักเรียนให้มีความเหมาะสมโดยคละ เด็กเก่ง เด็กกลาง และเด็กอ่อน ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เน้นการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนของตนเอง

2. ควรศึกษาวิจัยเพื่อสร้างสื่อการเรียนรู้ประเภทอื่น ๆ เช่น สื่อวีดิทัศน์ มัลติมีเดีย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ประกอบในชุดการเรียนรู้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

รายการอ้างอิง

- Anderson, R. M. (1982). Self Instruction and Method of Preparing Elementary School Social Studies Teacher Trainees to Apply an Inductive Teaching Model. Dissertation Abstracts International.
- Burenheide, B. (2007). I Can Do This: Revelations on Teaching With Historical Thinking. *The History Teacher*, 4(1).
- Cardareli, S. M. (1973). Individualized Instruction Programmed and Material. New York: Harper & Eaglewood Cliffs.
- Claboug, C. J. (2012). Educators' Perceptions about the Uses of Primary Sources in Social Studies Classroom. Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction): The University of Tennessee, Knoxville.
- Duane, J. E. (1975). Individualized instruction Programmed and Materials. New Jersey: Englewood Cliffs Company.
- Good, C. V. (1973). Dictionary of Education. 3rd ed. New York: Teacher College Press.
- Houston, R. W. (1972). Developing Instructional Modules. A Modular System for Writing Modules College of Education. Houston: University of Houston.
- Husbands, C. (1996). What is History Teaching? Bristol: Pa Open University Press.
- Kapfer, P. M. K. (1972). Instructional to Learning Package in American Education. New jersey: Education Technology Publication, Englewood Cliffs. .
- Kemp and Dayton. (1985). The original of intellect: Piaget theory. San Francisco, Calif: W.H. Freeman.
- Lehman, E. (1997). Constructivist Inquiry for the Study of History: Learning from Small-Group Discussions in an American Studies Classroom. Doctoral Dissertation: The Ohio State University.
- Moore, K. (1974). Teaching Basic science Skills Through Realistic science Experiences in the Elementary School, Science Educational. Boston: Allyn, & Bacon.
- Nation Center for History in the Schools. (1996). Standards in Historical Thinking. Los Angeles: National Center for History in the Schools.

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กอตซ์ลัค หลุยส์. (2525). การเข้าใจประวัติศาสตร์ : มุขบทว่าด้วยระเบียบวิธีประวัติศาสตร์. แปลจาก Understanding History : A Primer of Historical Method โดยธิดิมา พิทักษ์ไพรวรรณ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: เอดิสัน.
- กุหลาบ หงษ์ทอง. (2546). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คมลักษณ์ ไชยยะ. (2551). กะเหรี่ยงใน/นอก : ปฏิสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ ณ อาณาบริเวณชายแดน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา ภาควิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เฉลิม มลิลา นิตเชตต์ปรีชา. (2559). เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2551). การสร้างชุดการสอน. เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://innosawake.blogspot.com/2008/07/4.html>.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพ สื่อหรือชุดการสอน วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, ปีที่ 5 ฉบับที่ 1.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2551). ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยรัตน์ โดศिला. (2555). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาติรี เกิดธรรม. (2547). เทคนิคการสอนแบบโครงงาน. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ชุติมา ศิริวงศ์. (2551). การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- दनัย ไชโยธธา. (2550). ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทรงภพ เตชะตานนท์. (2551). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ทวิช ลักษณะสง่า. (2556). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการศึกษาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤณี พิชญสถิต. (2547). การพัฒนาชุดการเรียนการสอน เรื่องไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นุชนาส สอนสง. (2549). การพัฒนาชุดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ เรื่องบรรยากาศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2545). นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประนอม เคียนทอง. (2554). ชุดการสอน. เข้าถึงเมื่อ 27 เมษายน 2560, เข้าถึงได้จาก [Http://pranom2.multiply.com/journal/item/1](http://pranom2.multiply.com/journal/item/1).
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2551). การศึกษาผลการเรียนรู้เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้ชุดการเรียนรู้กับวิธีสอนแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคม ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปยุตธนา พลเยี่ยม. (2554). ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พนารัตน์ ศรีปัญญากร. (2553). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรกมล จันทร์. (2544). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรเพ็ญ อ้นตระกูล. (2554). ระเบียบวิธีการวิจัยทางประวัติศาสตร์. นครปฐม: ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภารดี มหาขันธ์. (2553). คู่มือการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์. ชลบุรี: สาขาวิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มยุรี เจริญศิริ. (2557). การสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่องแรงและการเคลื่อนที่เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). การจัดระบบการศึกษา หน้าที่ 7-10. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2551). วิธีวิจัยทางการศึกษา. นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ยงยุทธ ชูแว่น. (2551). ครึ่งศตวรรษแห่งการค้นหาและเส้นทางสู่นาคตประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไทยว่าด้วยความเป็นมา สถานภาพ แนวคิด วิธีการศึกษาและบทบาทในสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ระพี สาคริก. (2543). ความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์. เข้าถึงเมื่อ 14 ตุลาคม 2559, เข้าถึงได้จาก

<http://www.baanjomut/>.

รัฐสุดา สุตรัก. (2551). ผลการใช้การเรียนการสอนชิปปาและวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

รุจิวรรณ อัจฉกุล. (2552). การพัฒนาชุดการสอนข้ออยู่เบื้องต้น เรื่องการปฏิบัติข้ออยู่เบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เรวัฒน์ คำชาย. (2551). การศึกษาผลการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปยุโรป และอเมริการะหว่างการเรียนโดยใช้โปรแกรมบทเรียนและการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (TAI) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

โรงเรียนบ้านบ่อตั้ง. (2559). แบบรายงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา (SAR) โรงเรียนบ้านบ่อตั้ง. กาญจนบุรี: ม.ป.ท.

ลาวัลย์ วิทยาอุทมิกุล และคณะ. (2543). คู่มือการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย ส 028 ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วัฒนา เจริญผล. (2551). พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัส ส 33101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโท กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วาสนา ชาวหา. (2548). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา : กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา. กรุงเทพฯ: อาร์แอนด์ ปรีนท์.

วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2543). เรื่อง สถานภาพการศึกษาประวัติศาสตร์สุโขทัย พ.ศ. 2518-2539. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมพิศ กอบจิตติ. (2548). การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวันโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมโภชน์ ฐานุช. (2553). รายงานผลการใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปริญญาโท กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). แนวดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์พัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2545-2559). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2545). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ การศาสนา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2553). การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา. นนทบุรี: โครงการส่งเสริมการ แต่งตำรา สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2554). การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา = The Management of history instruction in schools / สิริวรรณ ศรีพหล (พิมพ์ครั้งที่ 2. ed.). นนทบุรี โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุกัญญา อิมใจ. (2548). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือกับเรียนรู้ด้วยกลุ่ม แบบ STAD กับแบบ Jigsaw. หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุคนธ์ สิ้นพานนท์. (2551). นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคโนโลยีปริ้นติ้ง.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2545). การผลิตชุดการสอน. ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2550). 19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ภาพพิมพ์.
- หทัยรัตน์ อันดี. (2544). การพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อดิสร คักดีสูง. (2554). ความคิดทางประวัติศาสตร์และวิธีวิทยาวิจัย. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- อัจฉรา ต้นบรรจง. (2546). ผลการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโป่งน้อย อำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัมพร เต็มดี. (2545). การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัด ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- อาภา พูลขวัญ. (2554). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องการเสริมสร้างสุขภาพในการป้องกันโรค สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชา หลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- อุมาพร ภาสกริรมย์. (2550). การพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

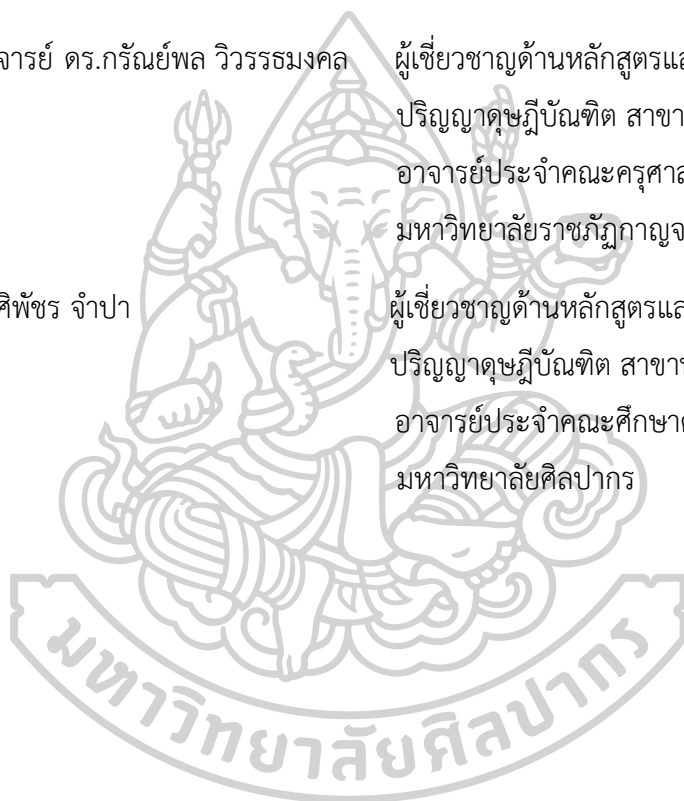

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

.....

รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการวัดผลประเมินผล ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัย และพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์พหล วิวรรณมงคล	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
อาจารย์ ดร.ศศิพัชร จำปา	ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถามความคิดเห็น
- แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น
- แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
- ตัวอย่างชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงเต
- แบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น

แบบสอบถามความต้องการชุดการเรียนรู้
(สำหรับนักเรียน)

เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนในการสร้างชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยจึงขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริง โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น และความต้องการในการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ว่าที่ร้อยตรีจุมพล เอื้องเพชร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการนิเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามความต้องการชุดการเรียนรู้

(สำหรับนักเรียน)

เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพและความคิดเห็นของนักเรียน

1) ประสบการณ์ในการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้

- ไม่เคยเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้
 เคยเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้

2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นบึงตี้

- ไม่มีเลย
 มีน้อย
 มีปานกลาง
 มีมาก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น และความต้องการในการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนตามความเป็นจริง
ดังนี้

1) นักเรียนต้องการชุดการเรียนรู้ลักษณะใด

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เป็นชุดการเรียนรู้ที่มีภาพประกอบ
 ในชุดการเรียนรู้ใช้เนื้อหาเข้าใจง่าย
 ในชุดการเรียนรู้มีเนื้อหามาก ๆ
 เรียงจากเนื้อหาง่ายไปยาก
 แบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ
 อื่น ๆ

2) นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดการเรียนรู้อะไรบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงพื้นที่จริง
- เป็นกิจกรรมกลุ่ม 3-6 คน
- อื่นๆ

3) นักเรียนต้องการเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการเรียนรู้ลักษณะใด เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สื่อที่นักเรียนสร้างด้วยตนเอง
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ Power point, E-book
- สถานที่จริง รูปภาพ
- ใบงาน
- ใบความรู้
- แบบฝึกหัด
- แบบทดสอบ
- อื่น ๆ

4) นักเรียนต้องการให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างไรบ้าง

- สังเกต (พฤติกรรมการเรียน , ความร่วมมือและความรับผิดชอบ)
- แฟ้มสะสมผลงาน
- ประเมินความสามารถในการทำงาน
- ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- แบบทดสอบ
- อื่น ๆ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น

(สำหรับครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการจัดการเรียนรู้)
เรื่อง การพัฒนาชุดการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนในการสร้างชุดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนเรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ ผู้วิจัยจึงขอให้นักเรียนผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบตามความเป็นจริง โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

ว่าที่ร้อยตรีจุมพล เอื้องเพชร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการนิเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น

(สำหรับครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการจัดการเรียนรู้)
เรื่อง การพัฒนาชุดการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

เพศ.....

อายุ.....

ระดับการศึกษา.....

ตำแหน่ง.....

ประสบการณ์ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์/ หรือประสบการณ์ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์

.....
.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1. ท่านคิดว่าควรจัดเนื้อหาการเรียนรู้อะไรบ้าง เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

.....
.....

2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมอะไรบ้าง อย่างไร ในชุดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

.....
.....

.....
.....

.....
.....

แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อน-หลังเรียน
ชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบึงตี้

- คำชี้แจง**
1. ข้อสอบชุดนี้มีจำนวน 30 ข้อ
 2. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
 3. ใช้เวลา 40 นาที

<p>1. คำว่า “บึงตี้” ที่เพี้ยนมาจากภาษากะเหรี่ยง มีความหมายว่า อย่างไร</p> <p>ก. แข็งขาอ่อนแรง ข. ห้วยน้ำเหลือง</p> <p>ค. น่องเมื่อยล้า ง. ห้วยที่มีความสวยงาม</p> <p>2. คำว่า “บึงตี้” หรือ “บึงตี้” ที่มาจากภาษามอญ มีความหมายว่าอย่างไร</p> <p>ก. เดินไปแล้วไม่ถึง ข. ห้วยน้ำเหลือง</p> <p>ค. แข็งขาอ่อนแรง ง. ไปแล้วหลง</p> <p>3. กลุ่มคนที่คาดว่าน่าจะมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ “บึงตี้” เป็นกลุ่มแรก น่าจะเป็นชาวอะไร</p> <p>ก. ชาวพม่า ข. ชาวไทย</p> <p>ค. ชาวกะเหรี่ยง ง. ชาวมอญ</p> <p>4. “บึงตี้” มีเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ในแต่ละทิศทาง ตำบลใดมีเขตติดต่อไม่ถูกต้อง</p> <p>ก. ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลวังกระแจะ</p> <p>ข. ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลศรีมงคล</p> <p>ค. ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลลุ่มส้ม</p> <p>ง. ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบ่อสุพรรณ</p> <p>5. ตำบล “บึงตี้” แบ่งเขตการปกครองออกเป็นหลายเขตการปกครอง ยกเว้นข้อใด</p> <p>ก. วังกระแจะ หมู่ 4 ข. บึงตี้ล่าง หมู่ 2</p> <p>ค. ห้ายเหมือง หมู่ 3 ง. บึงตี้บน หมู่ 1</p>	<p>6. เพื่อกเขาตะนาวศรี ในชุมชน “บึงตี้” มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าอะไร</p> <p>ก. เขาสามฤดู ข. เขาแดน</p> <p>ค. เขามะพร้าว ง. เขากระจก</p> <p>7. กลุ่มชาติพันธุ์ใด ไม่มีปรากฏในท้องถิ่นบึงตี้</p> <p>ก. ชาวไทย ข. ชาวมอญ</p> <p>ค. ชาวกะเหรี่ยง ง. ชาวจีน</p> <p>8. ชาวกะเหรี่ยงในชุมชนบึงตี้ ส่วนมากนับถือศาสนาใด</p> <p>ก. อิสลาม ข. คริสต์</p> <p>ค. พราหมณ์-ฮินดู ง. ไม่นับถือศาสนา</p> <p>9. เพราะเหตุใด ชาวทวายพม่า จึงอ้างว่าตนเองไม่ใช่ชาว “พม่า”</p> <p>ก. เพราะ ชาวพม่าต้องอยู่ในเมืองอย่างกึ่ง</p> <p>ข. เพราะ ชาวทวายพม่าไม่ยอมเป็นพม่า</p> <p>ค. เพราะ ชาวทวายพม่าลืมนั่นตระกูลของตนเอง</p> <p>ง. ไม่มีข้อถูก</p> <p>10. ปัจจุบันชาวทวายพม่า ตั้งถิ่นฐานอยู่รวมกันบริเวณใดมากที่สุด</p> <p>ก. บ้านบึงตี้ล่าง ข. ศูนย์อพยพผู้พลัดถิ่นฯ</p> <p>ค. บ้านมะเขือย่อ ง. บ้านไทรโยคน้อย</p>
--	--

<p>11. ภาษาที่ชาวทวายพม่า ใช้กันมากที่สุด คือ ภาษาใด</p> <p>ก. ภาษาไทย ข. ภาษากะเหรี่ยง</p> <p>ค. ภาษาท้องถิ่นทวาย ง. ภาษามอญ</p> <p>12. ศาสนาที่ผู้คนในชุมชนบ้องตี้ นับถือ ยกเว้น ศาสนาใด</p> <p>ก. ศาสนาพุทธ ข. ศาสนาคริสต์</p> <p>ค. ศาสนาอิสลาม ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู</p> <p>13. วัดใด ที่ไม่อยู่ในชุมชนบ้องตี้</p> <p>ก. วัดท้ายเหมือง ข. วัดบ้องตี้ล่าง</p> <p>ค. วันบ้องตี้บน ง. วัดทุ่งมะเขย้อย</p> <p>14. วัดบ้องตี้ล้นพุลผลาราม (วัดบ้องตี้บน) ก่อตั้งเป็นวัดแรกของตำบลบ้องตี้ใน พ.ศ. ไດ</p> <p>ก. พ.ศ. 2480 ข. พ.ศ. 2500</p> <p>ค. พ.ศ. 2510 ง. พ.ศ. 2520</p> <p>15. ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ในชุมชนบ้องตี้ ปัจจุบันนับถือศาสนาคริสต์แบบนิกายใด</p> <p>ก. นิกายโรมันคาทอลิก ข. นิกายลูเทอแรน</p> <p>ค. นิกายโปรเตสแตนต์ ง. นิกายแองกลิคัน</p> <p>16. ปัจจุบัน “คริสตจักร” ในชุมชนบ้องตี้ มีหลายแห่ง ยกเว้นที่ใด</p> <p>ก. คริสตจักรบ้องตี้ ข. คริสตจักรตะนาวศรี</p> <p>ค. คริสตจักรวังชะโดะ ง. คริสตจักรห้วยมะนาว</p> <p>17. “คริสตจักรวันเสาร์” ได้เข้ามาก่อตั้งโรงเรียน ชื่อว่าอะไร</p> <p>ก. Bamboo Scholl ข. สุธาสิณี</p> <p>ค. ไทโรยคมณีกาญจนวิทยา ง. เฮงเคิลไทย</p>	<p>18. วัฒนธรรมประเพณีใด ไม่ปรากฏ ในชุมชนบ้องตี้</p> <p>ก. ไหว้ต้นไม้ ข. ผีตาโขน</p> <p>ค. ทอดสะพาน ง. คำตันโพธิ์</p> <p>19. พิธีไหว้ต้นไม้ จะต้องประกอบพิธีในวันใด</p> <p>ก. วันพระจันทร์ข้างขึ้น ข. วันคริสต์มาส</p> <p>ค. วันขึ้นปีใหม่ ง. วันสงกรานต์</p> <p>20. พิธีไหว้หัวนอน มีลักษณะเป็นอย่างไร</p> <p>ก. ไหว้ที่เตียงนอน ข. ไหว้ที่หิ้งพระ</p> <p>ค. มีบ้านเล็กๆ สำหรับไหว้หัวนอนโดยเฉพาะ ง. ไหว้ญาติผู้ใหญ่</p> <p>21. กิจกรรมใดที่ ไม่ปรากฏ ในวันสงกรานต์ของชุมชนบ้องตี้</p> <p>ก. พิธีการรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ</p> <p>ข. พิธีสงฆ์น้ำพระ</p> <p>ค. พิธีก่อพระเจดีย์ทราย</p> <p>ง. พิธีแข่งเรือยาว</p> <p>22. วัดคู่ประสงค์ของการจัด พิธีทอดสะพานเพื่อสิ่งใด</p> <p>ก. เพื่อระลึกถึงบุญคุณพ่อแม่</p> <p>ข. เพื่อให้เดินข้ามสะพานได้</p> <p>ค. เพื่อชำระสิ่งชั่วร้ายอัปมงคล และขอพร</p> <p>ง. เพื่อนัดประชุมคนในชุมชน</p> <p>23. ผู้คนในชุมชนบ้องตี้ ประกอบไปด้วยผู้นับถือศาสนาต่างๆ ยกเว้นศาสนาใด</p> <p>ก. ศาสนาพุทธ ข. ศาสนาคริสต์</p> <p>ค. ศาสนาอิสลาม ง. ศาสนายูดาห์</p>
--	--

<p>24. โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนบึงตี้บน มีชื่อว่าอะไร</p> <p>ก. โรงเรียนบ้านบึงตี้ ข. โรงเรียน ตชด.บ้านบึงตี้ล่าง ค. โรงเรียนบ้านทุ่งมะเขยย่อ ง. โรงเรียนไทรโยคมณีกาญจน์</p> <p>25. วัดใดที่ไม่มีในชุมชนบึงตี้</p> <p>ก. วัดบึงตี้บน ข. วัดพูน้อย ค. วัดบึงตี้ล่าง ง. วัดทุ่งมะเขยย่อ</p> <p>26. คริสตจักรใด ไม่ได้อยู่ในชุมชนบึงตี้</p> <p>ก. คริสตจักรบึงตี้ ข. คริสตจักรตะนาวศรี ค. คริสตจักรรวอโคได้ ง. คริสตจักรไมตรีจิต</p> <p>27. มัสยิด ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาใด</p> <p>ก. กินเจ ข. ละหมาด ค. ตักบาตรเทโว ง. เวียนเทียน</p> <p>28. สถานที่สำคัญใดให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องของ ยาเสพติด และกฎวินัยจรรยา</p> <p>ก. โรงพยาบาล ข. โรงเรียนไผ่ ค. สถานีตำรวจ ง. มาลาเลียคลินิก</p>	<p>29. วัตถุประสงค์ของการตั้งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบึงตี้ เพื่อสิ่งใด</p> <p>ก. ดูแลความเป็นอยู่ของชุมชน ข. ควบคุมผู้กระทำความผิด ค. อบรมสั่งสอนนักเรียน ง. ให้ความรู้ในเรื่องของสุขภาพ และรักษาโรค</p> <p>30. ถ้านักเรียนรู้สึกว่ามีไข้สูงหลังจากออกมาจากป่า เพราะโดนยุงกัด นักเรียนควรไปสถานที่ใด</p> <p>ก. วัด ข. โรงเรียน ค. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ง. มาลาเรียคลินิก</p>
---	--

คู่มือสำหรับครู
ประกอบชุดการเรียนรู้
เรื่อง

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์
เรื่อง ท้องถิ่นบ้องตี้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จัดทำโดย

ว่าที่ร้อยตรีจุมพล เอื่องเพ็ชร

โรงเรียนบ้านบ้องตี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้ใช้ทักษะต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้ ทั้งนี้ได้นำเนื้อหาเชื่อมโยงกับ ท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งยังมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง ท้องถิ่นเบื้องต้น อย่างถูกต้องและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้จัดทำชุดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ทั้งหมด 5 ชุด คือ

ชุดการเรียนรู้ที่ 1 บึงต้นน้ำ

ชุดการเรียนรู้ที่ 2 ชชาติพันธุ์วรรณนา

ชุดการเรียนรู้ที่ 3 สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ชุดการเรียนรู้ที่ 4 วัฒนธรรมประเพณี

ชุดการเรียนรู้ที่ 5 สถานที่สำคัญของชุมชน

การเรียนรู้นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้เป็นอย่างดี

ว่าที่ร้อยตรีจุมพล เอื้องเพชร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการนิเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจงสำหรับครูในการใช้ชุดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-5 เรื่อง ท้องถิ่นบั้งตี้

1. ศึกษาคู่มือครูและอ่านคำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้แต่ละชุดให้เข้าใจ เพื่อจัดเตรียมการสอนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

2. ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนอย่างละเอียดเพื่อเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนตามที่ระบุไว้ในแผนเพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยชุดการเรียนรู้เรื่องท้องถิ่นบั้งตี้ ประกอบด้วย ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องบั้งตี้หน้ารู้ ชุดการเรียนรู้ที่ 2 ชาติพันธุ์วรรณนา ชุดการเรียนรู้ที่ 3 สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ชุดการเรียนรู้ที่ 4 วัฒนธรรมประเพณี ชุดการเรียนรู้ที่ 5 สถานที่สำคัญของชุมชน เวลาการสอน จำนวน 20 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ระยะเวลา 1 ภาคเรียน หลังจากนั้นให้ดำเนินการทดสอบ ความรู้ความเข้าใจด้วยแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 40 นาที

4. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยชุดการเรียนรู้ย่อยชุดการเรียนรู้ที่ 1-5

องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

คู่มือครู

- ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้องตี่น้ำรู้
ประกอบด้วย
1. ปก
 2. คำนำ
 3. สารบัญ
 4. วัตถุประสงค์
 5. คำอธิบายรายวิชา
 6. คำชี้แจงสำหรับครู
 7. องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้
 9. แผนการจัดการเรียนรู้
 10. ใบความรู้สำหรับครู/ใบกิจกรรม
 11. เฉลยใบกิจกรรม
 12. เกณฑ์การประเมินใบความรู้
 13. แบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 14. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
 15. แบบทดสอบหลังเรียน
 16. เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

คู่มือนักเรียน

- ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้องตี่น้ำรู้
ประกอบไปด้วย
1. ปก
 2. คำนำ
 3. สารบัญ
 4. วัตถุประสงค์
 6. คำชี้แจงสำหรับนักเรียน
 7. ใบความรู้สำหรับนักเรียน
 8. ใบกิจกรรม
 9. เกณฑ์การวัดและประเมินผลการ

วัตถุประสงค์

ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้องตี่น่ารู้ จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อใช้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง บ้องตี่น่ารู้
2. เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้ดีขึ้น
3. เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดสื่อการเรียนการสอนที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้
4. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา 15102

วิชาประวัติศาสตร์ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 40 ชั่วโมง

จำนวนเวลา 1 ชั่วโมง/สัปดาห์

จำนวน 0.5 หน่วยกิต

บอกช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น บอกประวัติความเป็นมาของตนเอง และครอบครัว อธิบายอิทธิพลของอารยธรรมอินเดีย และจีนที่มีต่อไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บอกถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน

อธิบายพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา บอกปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจและการปกครองของอาณาจักรอยุธยา บอกพัฒนาการขออาณาจักรอยุธยาด้านการเมือง การปกครองและเศรษฐกิจ บอกผลงานของบุคคลสำคัญในสมัยอยุธยา

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ส 4.1 ป.5/1, ป. 5/2, ป. 5/3

ส 4.2 ป. 5/1, ป. 5/2

ส 4.3 ป. 5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4

รวมทั้งหมด 9 ตัวชี้วัด

หมายเหตุ

1. สามารถบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. สามารถสื่อสาร แลกเปลี่ยน เรียนรู้วัฒนธรรมในประเทศต่างๆในกลุ่มอาเซียน

ชุดการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง

บ่อน้ำร้อน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนบ้านบ่อน้ำร้อน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

กระทรวงศึกษาธิการ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. ชิ้นงานหรือภาระงาน (หลักฐาน ร่องรอยแสดงความรู้)

ผลงานการทำใบกิจกรรมเรื่อง บ้องตื้นน้ำรู้ และแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

วิธีสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้องตื้นน้ำรู้

ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นปัญหา

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : - ชุดการเรียนรู้เรื่อง บ้องตื้นน้ำรู้

1. ครูตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนตอบ หรือแสดงความคิดเห็น เช่น
 - นักเรียนเคยสงสัยชื่อชุมชนของนักเรียน หรือไม่ว่า มีความหมายหรือมีที่มาของชื่อเป็นอย่างไร
 - ท้องถิ่นของนักเรียนมีความเป็นมาอย่างไร
 - หากนักเรียนต้องการทราบความเป็นมาของท้องถิ่นของตนเองนักเรียนจะสอบถามหรือรวบรวมข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ ได้อย่างไร
2. ครูอธิบายให้ฟังว่า การที่นักเรียนจะทราบข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่นจะต้องอาศัยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ
3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่งปานกลาง ค่อนข้างอ่อน และอ่อน จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง บ้องตื้นน้ำรู้จากชุดการเรียนรู้ที่ 1 และสื่อ/แหล่งข้อมูลต่าง ๆ
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถามข้อสงสัย เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
5. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

คำถามกระตุ้นความคิด

- นักเรียนคิดว่า ตนเองรู้จักความเป็นมาของชุมชนหรือท้องถิ่นตนเองมากหรือน้อยจงอธิบายเหตุผล (พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 2 รวบรวมหลักฐาน

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ : - ชุดการเรียนรู้เรื่อง บ้องตีน่ารู้

- หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น
- พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ผู้รู้ในท้องถิ่น

1. สมาชิกในแต่ละกลุ่มวางแผนการทำงานร่วมกัน และแบ่งหน้าที่ให้กับสมาชิกในกลุ่มตามความเหมาะสม

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเรื่อง บ้องตีน่ารู้ จากสื่อ/แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วบันทึกผล

3. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง บ้องตีน่ารู้

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลการสืบค้นข้อมูล เรื่อง บ้องตีน่ารู้ จากสื่อ/แหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และประเมินผลจากข้อมูลที่ได้รวบรวมว่า ท้องถิ่นของนักเรียนมีความเป็นมาอย่างไร

ขั้นที่ 4 ตีความและสังเคราะห์

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลสรุปจากการเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และประเมินผลจากข้อมูลที่ได้รวบรวมมาตีความและสังเคราะห์ว่า ข้อมูลที่ได้จากหลักฐานใดมีความสำคัญ มีความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่นมากกว่ากัน

2. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในประเด็น ที่ครูกำหนด ดังนี้

- หลักฐาน หรือข้อมูลที่แสดงความเป็นมาของท้องถิ่นใดได้ชัดเจนที่สุด เพราะเหตุใด
- ความเป็นมาของท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร
- ความเป็นมาของท้องถิ่นมีความน่าสนใจอย่างไร

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปผลการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นแล้วบันทึกข้อมูล

4. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง บ้องตีน่ารู้

คำถามกระตุ้นความคิด

- การตรวจสอบข้อมูล มีประโยชน์อย่างไร (เป็นการตรวจสอบข้อมูลเพื่อคัดกรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ก่อนนำไปตีความหรือสังเคราะห์ข้อมูล)

ชั่วโมงที่ 4

ชั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ :

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการสืบค้นข้อมูลเรื่อง บ้องตี้ นำรู้
2. ครูและนักเรียนร่วมกันบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการสืบค้นข้อมูล และแนวทางในการนำความรู้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

4. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้องตี้ นำรู้

9. การจัดบรรยากาศเชิงบวก

ให้นักเรียนตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ รอคอยให้นักเรียนได้ใช้ความคิดโดยครูเป็นผู้แนะนำให้นักเรียนคิด เขียน และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยความสุข

10. สื่อการเรียนรู้

10.1 ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้องตี้ นำรู้

10.2 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

10.3 ใบกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง บ้องตี้ นำรู้

10.4 ใบกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง บ้องตี้ นำรู้

11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	(ประเมินตามสภาพจริง)
ตรวจใบงานที่ 1.1 ตรวจใบงานที่ 1.2	ใบงานที่ 1.1 ใบงานที่ 1.2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตการใฝ่เรียนรู้ มีความรับผิดชอบ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

คำถามกระตุ้นความคิด

- การสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างไร (ช่วยให้เกิดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่น และเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง)

12. กิจกรรมเสนอแนะ

12.1 ให้นักเรียนศึกษาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น จากผู้รู้ในชุมชน

12.2 ศึกษาความรู้เกี่ยวกับในชุมชน จากห้องสมุด หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการเกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายอรรถ ร่มสุข)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงดี

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้ จำนวนนักเรียนทั้งหมดคน คิดเป็นร้อยละ.....
- นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดีคน คิดเป็นร้อยละ.....
- นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินระดับปานกลางคน คิดเป็นร้อยละ.....
- นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินระดับปรับปรุงคน คิดเป็นร้อยละ.....
2. ผลการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน

.....

.....

3. ปัญหาและอุปสรรคระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

4. การปรับปรุงและพัฒนา

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(จุมพล เอื่องเพ็ชร)

วันที่...../...../.....

ใบความรู้ ชุดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง บ้องตี้น่ารู้

เป้าหมายการเรียนรู้ชุดที่ 1

เมื่อเรียนจบชุดการเรียนรู้นี้ นักเรียน
จะมีความรู้ความสามารถต่อไปนี้

1. อธิบายความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานที่หลากหลาย

(มฐ. ส 4.1 ป.5/1)

2. อธิบายข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อ
ตอบคำถามทางประวัติศาสตร์อย่างมี
เหตุผล (มฐ. ส 4.2 ป.5/2)

บ้องตี้ล่าง บ้องตี้บน จนท้ายเหมือง
ดงหมากสวย ห้วยพง งามดงดอน
แดนต่อแดน แผ่นดิน ไม่สิ้นสุด
คงความงาม ความรัก สามัคคี

เป็นเขตบ้าน ด่านเมือง แต่เบื้องก่อน
กรุ่นกำจร หมากใจ หมากไมตรี
ใจต่อใจ ให้มนุษย์ พิสุทธ์ศรี
คงความดี ต่อกัน นิรันดร

ประพันธ์โดย เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

ชุดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง บ้องตี้น้ำรู้

สาระสำคัญ

การศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นบ้องตี้

การสืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น

ชื่อและความหมาย ระบุว่า “บ้องตี้” น่าจะเพี้ยนมาจากคำในภาษากะเหรี่ยงที่ว่า “เบ้าะติ” ซึ่งแยกได้เป็น 2 คำ คือ “เบ้าะ” แปลว่า เหลือง “ติ” แปลว่า น้ำ ชื่อของลำห้วย และบ้านบ้องตี้ จึงแปลได้ว่า ห้วยน้ำเหลือง หรือบ้านน้ำเหลือง

ซึ่งคำอธิบายดังกล่าวน่าจะมาจากการที่คนในท้องถิ่นซึ่งอาศัยอยู่ในบ้องตี้บนเป็นกะเหรี่ยง อาจสรุปได้ว่า ชื่อหมู่บ้านบ้องตี้ น่าจะมาจากภาษากะเหรี่ยง

แต่จากการสอบถามชาวกะเหรี่ยงและชาวมอญบางส่วน ในชุมชนบ้องตี้ ได้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันว่า “บ้องตี้” น่าจะมาจากคำว่า “บ้องตี้” ในภาษามอญ ซึ่งแปลว่า “แข่งขานอ่อนล้า” เพราะมีการอพยพมาทั่วทุกทิศทุกทางเนื่องจากมีระยะทางที่ไกลและยังเชื่อว่า กลุ่มคนท้องถิ่นดั้งเดิมที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้กลุ่มแรก คือ คนมอญ

ภาพ ลำห้วยบริเวณชุมชนบ้องตี้

การเดินทางจากเมืองกาญจนบุรีถึงสุดเขตแดน

บ้านบ้องตี้ ตั้งอยู่ในตำบลบ้องตี้ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีพรมแดนติดกับประเทศพม่า โดยมีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นพรมแดนธรรมชาติ เนื่องจากเป็นชุมชนชายแดนคนทั่วไป อาจเข้าใจว่าเป็นพื้นที่ไกลปืนเที่ยง แต่ความจริงแล้ว บ้องตี้ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองกาญจนบุรีนัก จากสถานีขนส่งจังหวัดกาญจนบุรี ถึงหมู่บ้านท้ายเหมือง หมู่ที่ 3 ซึ่งเป็นพื้นที่สุดเขตแดน ระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตร ชาวบ้านบ้องตี้ส่วนใหญ่เดินทางเข้าตัวเมืองกาญจนบุรีด้วยรถโดยสารประจำทาง ซึ่งมีวันละ 3 เที่ยว ในช่วง 06.00 น – 16.00 น ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง

ภาพ รถโดยสารประจำทาง กาญจนบุรี – บ้องตี้

ที่ตั้งและขนาดของชุมชนบ้องตี้

ตำบลบ้องตี้เป็น 1 ใน 7 ตำบลของอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่ประมาณ 132 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 82,500 ไร่

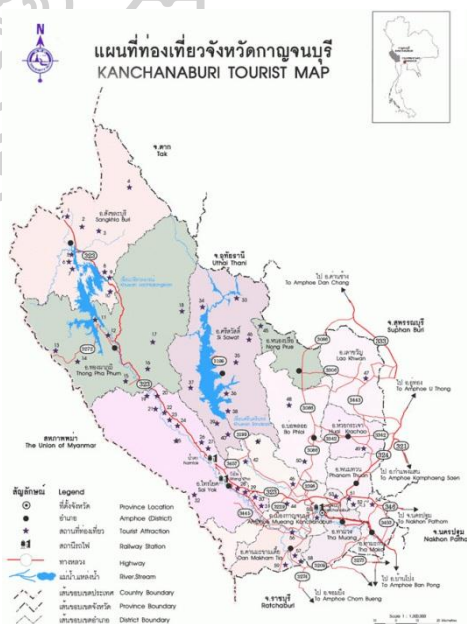
ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลวังกระแจะ

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลศรีมงคล

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลลุ่มสุ่ม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ภาคตะนาวศรี ประเทศพม่า

ตำบลบ้องตี้ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้องตี้บน หมู่ที่ 2 บ้องตี้ล่าง หมู่ที่ 3 ท้ายเหมือง และ หมู่ที่ 4 หุ่นมะเขยอ โดยที่ตั้งของหมู่บ้านบ้องตี้บน บ้องตี้ล่าง และท้ายเหมือง ทอดยาวติดต่อกัน ในอดีตทั้ง 3 หมู่บ้าน เคยเป็นชุมชนเดียวกัน ด้วยชุมชนขยายตัวใหญ่ขึ้น จึงต้องแยกพื้นที่การปกครองออกเป็น 3 หมู่บ้าน ส่วนบ้านหุ่นมะเขยอ หมู่ที่ 4 ตั้งอยู่อย่างเอกเทศ แยกออกจากอีก 3 หมู่บ้าน เพราะเป็นหมู่บ้านใหม่ที่ก่อตัวขึ้นไม่นานมานี้

แผนที่ ตำแหน่งที่ตั้งของจังหวัดกาญจนบุรี

ภาพ ถนนที่เชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านในบริเวณอ่างเก็บน้ำท้ายเหมือง

ลักษณะภูมิประเทศของชุมชนบ้องตี้

บ้องตี้ เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา เมื่ออยู่ในชุมชนจะมองเห็นแนว “เขาแดน” หรือเทือกเขาตะนาวศรีทอดตัวจากเหนือลงใต้ มองเห็นอยู่ไม่ไกล และสามารถมองเห็นได้ทุกบริเวณ พื้นที่แวดล้อมชุมชนเป็นผืนป่าตามแนวเขา สลับกับพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน ซึ่งกระจายอยู่นอกชุมชน

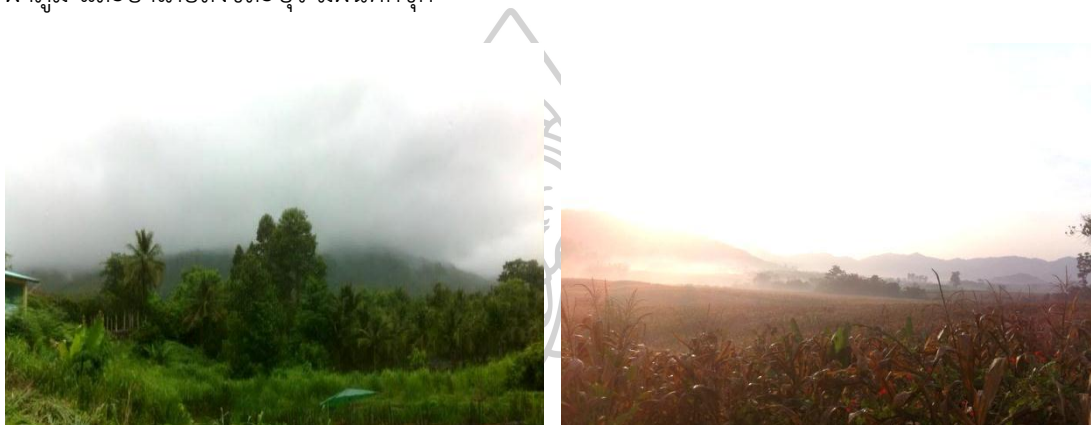
“เขามะพร้าว” ทางตะวันตกของเทือกเขาตะนาวศรี คือต้นน้ำสายที่ไหลผ่านบ้องตี้ บ้านเรือนในชุมชนไหลผ่านเรียงรายไปตามแนวลำน้ำ โดยสายน้ำที่ไหลผ่านบ้านท้ายเหมืองและบ้องตี้บนไปทางทิศตะวันออก แล้วอ้อมวกไปทางทิศเหนือ ผ่านบ้องตี้ล่าง มะเขยย่อ ก่อนไหลลงแม่น้ำน้อยที่บ้านแก่งประหลอม

ภาพ เขาแดน หรือเทือกเขาตะนาวศรี

ลักษณะภูมิอากาศในชุมชนบ้องตี้

ชุมชนบ้องตี้ ตั้งอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในเขตภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดูกาล ช่วงฤดูหนาวอากาศแห้งแล้ง ฤดูฝนและฤดูแล้งมีลักษณะอากาศที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมฝ่ายใต้พัดราวกลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ทำให้อุณหภูมิค่อนข้างสูง และอบอ้าวมากในฤดูร้อน อากาศร้อนจัดในช่วงเดือนเมษายน ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลอันดามัน ทำให้ฝนตกชุก อากาศมีความชื้นสูง โดยเฉพาะบริเวณตอนบนของจังหวัด ในเขตอำเภอ ไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรี มีฝนตกชุก

ภาพ ลักษณะภูมิอากาศในช่วงเช้า

ภาพ ลักษณะภูมิอากาศในช่วงเย็น

ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน บ้านเรือนในชุมชนบ้องตี้

ชุมชนบ้องตี้ มีพื้นที่ทั้งหมด 1,254 ไร่ มีการตั้งบ้านเรือนกระจุกตัวเป็นกลุ่ม มีพื้นที่เรียกตามพื้นที่ตั้ง เช่น กลุ่มดงหมาก กลุ่มหลังโรงเรียน กลุ่มหลังอนามัย กลุ่มต้นตาล และกลุ่มวังคะโตะ เป็นต้น การกระจุกตัวของบ้านเรือนนี้จะหนาแน่นบริเวณใจกลางหมู่บ้าน แล้วกระจายออกไปตามลำห้วยบ้องตี้ และถนน โดยมีพื้นที่เพาะปลูกแผ่ขยายอยู่รอบ ๆ ชุมชน

ภาพ ชุมชนดงหมากสามัคคี

ถนนลาดยางสาย รพช. ซึ่งเป็นถนนสายหลักของตัวอำเภอไทรโยค ตัดผ่านบริเวณใจกลางหมู่บ้านบ้องตี้ ไปสิ้นสุดที่บ้านท้ายเหมือง ทั้งสองฟากถนนเป็นตำแหน่งที่ตั้งของหน่วยงานราชการสำคัญหลายแห่ง คือ โรงเรียน สถานีอนามัย สถานีตำรวจภูธร มาลาเรียคลินิก องค์การบริหารส่วนตำบล วัด และศาลาประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น

ภาพ ถนนลาดยาง รพช. ที่ทอดยาวระหว่างชุมชนบ้องตี้

ในอดีต ชุมชนบ้องตี้ ตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้แหล่งน้ำ ที่ชาวบ้านเรียกว่า “ห้วยบ้องตี้” ซึ่งไหลคดเคี้ยวผ่านกลุ่มบ้านต่าง ๆ เป็นลำน้ำสายเดียวของหมู่บ้าน และตำบล แม้ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาระบบประปาหมู่บ้านขึ้นแล้ว แต่สำหรับบางกลุ่มหมู่บ้านยังไม่อาจเข้าถึงสาธารณูปโภคเหล่านี้ จึงยังคงต้องตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ

บ้านเรือนแต่ละหลังตั้งอยู่ห่างกัน ส่วนใหญ่ไม่มีรั้ว ลักษณะบ้านเรือนดั้งเดิมมักเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว ยกพื้นสูง สร้างจากวัสดุที่หาได้ในชุมชน แต่บ้านเรือนที่ปลูกสร้างใหม่ได้นำวัสดุสมัยใหม่จากภายนอกชุมชนมาใช้มากขึ้น โดยเฉพาะบ้านของคนไทยที่มีฐานะดีจะยิ่งแตกต่างจากบ้านเรือนทั่วไปฐานะทางเศรษฐกิจของชาวบ้านในบ้องตี้ จึงสามารถมองเห็นได้จากลักษณะของบ้านเรือนในระดับหนึ่ง

ภาพ สภาพบ้านเรือนในชุมชนบ้องตี้

ลักษณะประชากรในชุมชนบ้องตี้

ลักษณะประชากรสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) คนไทยหรือคนมีสัญชาติไทย หรือคนต่างด้าวมีถิ่นที่อยู่ในถาวรในประเทศไทย 2) คนไม่มีสัญชาติไทย หรือชนกลุ่มน้อย 3) ผู้หนีภัยจากการสู้รบ 4) แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย หรือแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย และ 5) ชาวเขาที่อยู่ นอกเขตพื้นที่ที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่ชาวบ้านบ่งชี้จากลักษณะทางชาติพันธุ์เป็นหลัก เช่น กะเหรี่ยง มอญ พม่า แยก เป็นต้น “ข้อมูล : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้องตี้ 18 กันยายน 2560”

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร		
	สัญชาติไทย	ไม่ใช่ คนไทย	รวม (คน)
บ้องตี้บน	477 คน	551 คน	1,028
บ้องตี้ล่าง	629 คน	424 คน	1,053
ท้ายเหมือง	305 คน	613 คน	918
ทุ่งมะเขยอ	839 คน	201 คน	1,040
รวม	2,250 คน	1,789 คน	4,039

ตาราง จำนวนประชากรและครัวเรือน

วิถีและการประกอบอาชีพในชุมชนบ้องตี้

ชุมชนที่อาศัยอยู่ในยุคการก่อตัวของชุมชนเป็นคนกระเหรี่ยงที่ย้ายถิ่นมาจาก บ้านวังเย็นวังปลาหมู วังสิงห์ วังโพธิ์ ชุมชนย้ายถิ่นรุ่นสองมาจากทองผาภูมิ แม่กระบุง อ.ศรีสวัสดิ์ วิถีชีวิตชุมชนในยุคนั้นจะมีความเรียบง่าย ปัจจัยการตั้งถิ่นฐานจะมุ่งเน้นเรื่องความสามารถในการประกอบอาชีพความสงบปลอดภัยการดำรงอยู่เป็นแบบการพึ่งพาตนเอง อาศัยภูมิปัญญาของคนในชุมชนในวิถีการกินอยู่และการรักษาโรคต่าง ๆ อาชีพของคนยุคเก่าจะเป็นวิถีกระเหรี่ยง การทำไร่ข้าว ปลูกพืชแซม เช่น พริกกระเหรี่ยง แตงเปรี้ยว ถั่ว ข้าว สมุนไพรกระปรอบ งา และในฤดูฝน ผู้เฒ่าผู้แก่จะพูดเสมอว่า “เป็นพืชคู่ไร่คู่นาเอาไว้กิน” (วิถีกระเหรี่ยงต่อกรณิการไร่ข้าว คือ การทำในที่หนึ่งและย้ายไปในที่ใหม่อีกสองสามแห่ง แล้วย้อนกลับมาทำที่เดิม)

ภาพ การทำไร่มันสำปะหลัง และการปลูกกล้วย

สำหรับนอกฤดูทำไร่ หัวหน้าครอบครัว และผู้ชายที่แข็งแรงจะเข้าป่า ล่าสัตว์ หาของป่า พืช สมุนไพร นำไปขายเพื่อแลกซื้อสิ่งที่หาซื้อไม่ได้จากในชุมชน ความอุดมของป่าในอดีต ลำห้วยบ้องตี้ จึงอุดมไปด้วยปลาชนิดต่าง ๆ ปลาและสัตว์น้ำจึงเป็นแหล่งโปรตีนของคนบ้องตี้ยุคก่อน อุปกรณ์หาปลาก็จะเป็นพวกสวิงถักเอง ไซ กระบอไม้ บางคนใช้คบเพลิงส่องหาปลาและใช้มีดฟันปลาในน้ำ ซึ่งเป็นวิธีการหาปลาอีกแบบหนึ่ง ในฤดูหนาวคนรุ่นหนุ่มสาว และเด็กเยาวชนจะมีการเล่น เช่น แข่งขันลูกช่วง การละเล่นซอซอญ มอญซอญผ้า ในช่วงหัวค่ำ หลังเลิกงาน สถานที่ลานต่าง ๆ จะถูกกำหนดให้วนไปตามบ้านที่เหมาะสม หากบ้านใครเป็นเจ้าของก็เป็นเจ้าภาพ จะต้องเตรียมอุปกรณ์และพินเพื่อจุดไฟให้เกิดแสงสว่าง

ภาพ การละเล่นของเด็ก ๆ ในชุมชนบ้องตี้

สำหรับจัดกิจกรรมการละเล่นต่าง ๆ การเดินทางและการติดต่อกับทางราชการ ทำได้ยากลำบาก เพราะการคมนาคมสมัยก่อนจะใช้การเดินทางด้วยเท้า การนำของป่าไปขายเพื่อแลกกับของใช้จะเป็นที่ตลาดวังโพธิ์หรือการติดต่อกับอำเภอไทรโยค ต้องใช้เวลาในการเดินทางจำนวน 2 วัน และต้องพักค้างคืน 1 คืน เกวียนในหมู่บ้านก็จะมีอยู่เพียง 2-3 เล่มเท่านั้น รอยต่อแห่งการเปลี่ยนแปลงระหว่าง พ.ศ. 2526-2544 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญด้านอาชีพและวิถีชีวิต จากการที่คนย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยมากขึ้น ได้นำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และฝ้ายเข้ามาปลูกในชุมชนคนหนุ่มสาววัยแรงงานและหัวหน้าครอบครัวเริ่มลองผิตลองถูกันไปปลูกฝ้าย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แสวงหาความมั่นคง ความมั่งหวังคือเงิน เพื่อต้องการยกฐานะในสังคมพืชเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2544 พืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าวโพดสัตว์ ฝ้าย ได้ขยายอติพลอย่างรุนแรง เกิดการขยายพื้นที่เพาะปลูก การบุกรุกแผ้วถางป่าไม้จึงขยายตัวเป็นวงกว้าง การปลูกข้าวไร่ วิถีชีวิตดั้งเดิมหายไปจากบ้องตี้อย่างสิ้นเชิง บางครอบครัวมีฐานะดีขึ้น หลายครอบครัว เริ่มประสบกับภาวะหนี้สินการฝึกเป็นหนี้เริ่มจากการใช้แหล่งทุนของนายทุนข้าวโพด ฝ้าย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) พ.ศ. 2544 - 2548 การปลูกข้าวไร่เริ่มมีให้เห็นในตำบลบ้องตี้อาจเป็นเพราะต้องการข้าวไว้กินเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่าย บางรายอาจเป็น

เพราะสถานะหนี้สินพอกพูน คนหนุ่มสาววัยแรงงานเริ่มเข้าสู่เมืองใหญ่ ชายแรงงานหลากหลายรูปแบบ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการต่าง ๆ คนหนุ่มสาวที่เข้าไปในเมืองในยุคแรกส่วนใหญ่เป็นแรงงานคุณภาพต่ำตามวุฒิการศึกษา พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2553 เป็นยุคเปิดรับสังคมทุนต้นแบบ พี่ชไร่ เช่น ฝ้ายหายไ้จากแปลงเพาะปลูกข้าวโพดเริ่มลดพื้นที่น้อยลง มันสำปะหลังเข้ามาแทนที่อย่างรวดเร็ว การปลูกพืชยืนต้น เช่น ยางพารา เริ่มมีให้เห็นมากขึ้น เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตของคนบ้องตี้ สังคมจึงเปลี่ยนจากการพึ่งพาตนเองเป็นสังคมแบบการพึ่งพาทุนเต็มรูปแบบ (นิยมทุน)

ภาพ พืชเศรษฐกิจที่เริ่มมีเข้ามาในชุมชน

ประชากรส่วนหนึ่งมีปัญหาการไม่มีที่ดินทำกิน ความต้องการเปลี่ยนและแสวงหาอาชีพใหม่ได้ขยายวงกว้างแรงกว่าเดิมการกระทำผิดกฎหมาย ในรูปแบบต่าง ๆ ส่งสัญญาณอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานจากแผนของรัฐบาลเริ่มปรากฏให้เห็นมากขึ้น จากถนนดินกลายเป็นถนนลูกรัง (เส้นทางยุทธศาสตร์) จากถนนลูกรังพัฒนากลายเป็นถนนลาดยาง เมื่อ พ.ศ. 2534 และการมีไฟฟ้าใช้เมื่อ พ.ศ. 2532 รวมทั้งการมีน้ำประปาในหมู่บ้านในที่สุด

ภาพ การประกอบอาชีพของผู้คนในชุมชน

ใบกิจกรรมที่ 1.1

เรื่อง บ้องตี้น่ารู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามที่กำหนดให้ถูกต้อง

1. คำว่า “บ้องตี้” น่าจะเพี้ยนมาจากภาษากะเหรี่ยง ที่มีความหมายว่าอย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

2. คำว่า “บ้องตี้” ในภาษามอญ มีความหมายว่าอย่างไร สาเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

.....

.....

.....

3. ตำบล บ้องตี้ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน ได้แก่หมู่บ้านใดบ้าง

.....

.....

.....

4. ลักษณะทางภูมิอากาศ มีลักษณะเป็นอย่างไร และสามารถนำไปประกอบอาชีพที่สำคัญในชุมชน บ้องตี้ได้ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

5. ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนบ้องตี้มีการตั้งถิ่นฐานแบบใด เอื้อต่อการเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชุมชนได้อย่างไร

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 1.2
เรื่อง บ้องตีน่ารู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญในเรื่อง บ้องตีน่ารู้ ตามที่นักเรียนเข้าใจพร้อมกับ
ระบุหลักฐานอ้างอิง แล้วให้นักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

(ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ตรวจ)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

เฉลยใบกิจกรรมที่ 1.1

เรื่อง บ้องตี้ที่น่ารู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามที่กำหนดให้ถูกต้อง

1. คำว่า “บ้องตี้” น่าจะเพี้ยนมาจากภาษากะเหรี่ยง ที่มีความหมายว่าอย่างไร เพราะเหตุใด

ตอบ บ้องตี้ หรือ คำว่า “เบ้าะติ” ซึ่งแยกได้เป็น 2 คำ คือ “เบ้าะ” แปลว่า เหลือง “ติ” แปลว่า น้ำ ชื่อของลำห้วย และบ้านบ้องตี้ จึงแปลได้ว่า ห้วยน้ำเหลือง หรือบ้านน้ำเหลืองซึ่งคำอธิบายดังกล่าวน่าจะมาจากการที่คนในท้องถิ่นซึ่งอาศัยอยู่ในบ้องตี้บน เป็นกะเหรี่ยง อาจสรุปได้ว่า ชื่อหมู่บ้านบ้องตี้ น่าจะมาจากภาษากะเหรี่ยง

2. คำว่า “บ้องตี้” ในภาษามอญ มีความหมายว่าอย่างไร สาเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

ตอบ คำว่า “บ้องตี้” น่าจะมาจากคำว่า “บ้องตี้” ในภาษามอญ ซึ่งแปลว่า “แข่งขาอ่อนล้า” เพราะมีการอพยพมาทั่วทุกทิศทุกทางเนื่องจากมีระยะทางที่ไกลและยังเชื่อว่า กลุ่มคนท้องถิ่นดั้งเดิมที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้กลุ่มแรก คือ คนมอญ

3. ตำบล บ้องตี้ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน ได้แก่หมู่บ้านใดบ้าง

ตอบ ตำบลบ้องตี้ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้องตี้บน หมู่ที่ 2 บ้องตี้ล่าง หมู่ที่ 3 ท้ายเหมือง และหมู่ที่ 4 ทุ่งมะเขือย้อย โดยที่ตั้งของหมู่บ้านบ้องตี้บน บ้องตี้ล่าง และท้ายเหมือง ทอดยาวติดต่อกัน ในอดีตทั้ง 3 หมู่บ้าน

4. ลักษณะทางภูมิอากาศของชุมชน บ้องตี้ มีลักษณะเป็นอย่างไร และสามารถนำไปประกอบอาชีพที่สำคัญในชุมชนบ้องตี้ได้ เพราะเหตุใด

ตอบ ชุมชนบ้องตี้ ตั้งอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในเขตภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดูกาล ช่วงฤดูหนาวอากาศแห้งแล้ง ฤดูฝนและฤดูแล้งมีลักษณะอากาศที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด สามารถประกอบอาชีพในการเพราะปลูกข้าว พืชและผลไม้ต่าง ๆ

5. ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนบ้องตี้มีการตั้งถิ่นฐานแบบใด เอื้อต่อการเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชุมชนได้อย่างไร

ตอบ มีการตั้งบ้านเรือนกระจุกตัวเป็นกลุ่ม มีพื้นที่เรียกตามพื้นที่ตั้ง เช่น กลุ่มดงหมาก กลุ่มหลังโรงเรียน กลุ่มหลังอนามัย กลุ่มต้นตาล และกลุ่มวังคะโตะ สามารถหาความรู้ได้โดยตรงจากการไปหาข้อมูลของชุมชนที่ต้องการทราบ

เกณฑ์การประเมินใบกิจกรรม

ข้อที่	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้อง และชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ระบุใจความสำคัญถูกต้องแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุปัญหา ไม่ระบุใจความสำคัญและไม่ชัดเจน
2	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายได้ชัดเจน และเหมาะสม	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาได้ถูกต้อง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลแต่ยังไม่ชัดเจน	คำตอบมีการระบุสาเหตุของปัญหาแต่ไม่อธิบายเหตุผล
3	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้ชัดเจน เหมาะสม พร้อมทั้งแสดงเหตุผลครบถ้วน	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมแต่ยังไม่ชัดเจน พร้อมทั้งแสดงเหตุผล	คำตอบระบุวิธีการแก้ปัญหาแต่ไม่เหมาะสม หรือสมเหตุสมผล
4	คำตอบประเมินข้อมูลได้ ถูกต้อง และมีเหตุผลที่เหมาะสม	คำตอบประเมินข้อมูลได้ ถูกต้องแต่แสดงเหตุผลไม่เหมาะสม	คำตอบประเมินข้อมูลได้ ถูกต้องแต่ไม่แสดงเหตุผล

เกณฑ์การให้คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10 – 12	ดี
7 – 9	พอใช้
4 – 6	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่.....สมาชิกในกลุ่ม

1.
2.
3.
4.
5.

ที่	รายการ	ระดับพฤติกรรม		
		ทำเป็นประจำ (3)	ทำเป็นบางครั้ง (2)	ทำน้อยครั้ง (1)
1	ความร่วมมือภายในกลุ่ม			
2	การเสนอความคิดเห็น			
3	การใช้เหตุผลในการตอบ			
4	การพูดนำเสนองาน			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(จุมพล เอื้องเพ็ชร)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10 – 12	ดี
7 – 9	พอใช้
4 – 6	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความร่วมมือภายในกลุ่ม	ทุกคนภายในกลุ่มช่วยกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียน 1-2 คนไม่ช่วยทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1-2 คน
2. การเสนอความคิดเห็น	นักเรียนทุกคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย	นักเรียนเสนอความคิดเห็น 1-2 ประเด็น	นักเรียนเสนอความคิดเห็น เพียงประเด็นเดียว
3. การใช้เหตุผลในการตอบ	ให้เหตุผลในการตอบคำถามสมเหตุสมผล	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผล 1 ประเด็น	ให้เหตุผลในการตอบคำถามแต่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า 1 ประเด็น
4. การพูดนำเสนอผลงาน	พูดเสียงดัง ฟังชัดได้ยินทั่วห้อง มีความมั่นใจในการพูด	พูดเสียงดัง ได้ยินทั่วห้อง	พูดเสียงเบา ไม่ชัดเจน

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง บ้องดีน้ำรู้

- คำชี้แจง**
1. ข้อสอบชุดนี้มีจำนวน 10 ข้อ
 2. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
 3. ใช้เวลา 15 นาที

<p>1. คำว่า “บ้องดี” ที่เพี้ยนมาจากภาษา กะเหรี่ยง มีความหมายว่าอย่างไร</p> <p>ก. แข็งขาอ่อนแรง ข. ห้วยน้ำเหลือง ค. น่องเมื่อยล้า ง. ห้วยที่มีความสวยงาม</p> <p>2. คำว่า “บ้องดี” หรือ “บ้องดี” ที่มาจาก ภาษามอญ มีความหมายว่าอย่างไร</p> <p>ก. เดินไปแล้วไม่ถึง ข. ห้วยน้ำเหลือง ค. แข็งขาอ่อนแรง ง. ถูกทุกข้อ</p> <p>3. กลุ่มคนที่น่าจะมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ “บ้องดี” เป็นกลุ่มแรก น่าจะเป็นชาวอะไร</p> <p>ก. ชาวพม่า ข. ชาวไทย ค. ชาวกะเหรี่ยง ง. ชาวมอญ</p> <p>4. “บ้องดี” มีเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ในแต่ ละทิศทาง ตำบลใดมีเขตติดต่อไม่ถูกต้อง</p> <p>ก. ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลวังกระแจะ ข. ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลศรีมงคล ค. ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลลุ่มสุ่ม ง. ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบ่อสุพรรณ</p> <p>5. ตำบล “บ้องดี” แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น หลายเขตการปกครอง ยกเว้นข้อใด</p> <p>ก. วังกระแจะ หมู่ 4 ข. บ้องดีล่าง หมู่ 2 ค. ท้ายเหมือง หมู่ 3 ง. บ้องดีบน หมู่ 1</p>	<p>6. เทือกเขาตะนาวศรี ในชุมชน “บ้องดี” มีชื่อ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่าอะไร</p> <p>ก. เขาสามฤดู ข. เขาแดน ค. เขามะพร้าว ง. เขากระฉก</p> <p>7. เทือกเขาตะนาวศรี ที่เป็นต้นน้ำสายที่ไหลผ่าน “บ้องดี” มีชื่อว่าอะไร</p> <p>ก. เขามะพร้าว ข. เขาแดน ค. เขามะกอก ง. เขาสามฤดู</p> <p>8. หลักฐานที่เป็นสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ใด ช่วยให้เป็นแนวทางในการตั้งถิ่นฐานของชุมชน บ้องดี</p> <p>ก. บ้านบ้องดีมีป่าไม้มาก ข. บ้านต้นมะม่วงมีภูเขาสูงชัน ค. บ้านวังกระแจะมีทางเกวียน ง. บ้านแก่งประหลอมมีแม่น้ำไหลผ่าน</p> <p>9. หลักฐานที่แสดงลักษณะสภาพแวดล้อมทาง กายภาพในชุมชนบ้องดีคือหลักฐานประเภทใด</p> <p>ก. ภูมิอากาศแห้งแล้ง ข. ภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ค. ภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อน ง. ภูมิอากาศแบบฝนตกชุก</p>
--	---

<p>10. หากนักเรียนไปสอบถามข้อมูลชุมชนเบื้องต้นจากชาวบ้านที่ตั้งบ้านเรียนในชุมชน นักเรียนจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องหรือไม่</p> <p>ก. ได้ เพราะชาวบ้านมีข้อมูลอยู่แล้ว</p> <p>ข. ได้ เพราะชาวบ้านทุกคนได้ความรู้มาจกบรรพบุรุษในเรื่องชุมชนตัวเอง</p> <p>ค. ไม่ได้ เพราะชาวบ้านไม่มีข้อมูลที่ถูกต้อง</p> <p>ง. ไม่ได้ เพราะชาวบ้านบางคนไม่รู้ข้อมูลที่ถูกต้อง</p>	
---	--

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ชุดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง บ้องต๋นารู้

ข้อ	คำตอบ
1	ข
2	ค
3	ง
4	ง
5	ก
6	ข
7	ก
8	ง
9	ค
10	ข

แบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น

แบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น ด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์
เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้

คำชี้แจง ให้นักเรียนบรรยายความรู้สึกเห็นคุณค่าในท้องถิ่น จากการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ มาพอสังเขป

ความรู้ที่นักเรียนได้จากการศึกษา ท้องถิ่นบึงตี้ มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อท้องถิ่นบึงตี้ และความสำคัญในท้องถิ่นที่นักเรียนศึกษาเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นักเรียนคิดว่าจะมีส่วนร่วมในการดูแล พัฒนาท้องถิ่นของนักเรียน ได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 21 ผลการประเมินแบบสอบถามความต้องการชุดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. นักเรียนต้องการชุดการเรียนรู้ในลักษณะใด	+1	+1	+1	1.00
2. นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในชุดการเรียนรู้อะไรบ้าง	+1	+1	+1	1.00
3. นักเรียนต้องการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อ การเรียนรู้รูปแบบใด เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น	+1	+1	+1	1.00
4. นักเรียนต้องการให้มีการวัดประเมินผลอย่างไร	+1	+1	+1	1.00
5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับชุดการ เรียนรู้ เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 22 ผลการประเมินแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นสำหรับครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม	+1	+1	+1	1.00
2. ท่านคิดว่าควรจัดเนื้อหาการเรียนรู้ อะไรบ้างเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมอะไรบ้าง อย่างไรที่เหมาะสมกับนักเรียน	+1	+1	+1	1.00
4. ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วย วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีความเหมาะสมกับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	1.00
5. ท่านคิดว่าด้านสื่อการเรียนรู้ในชุดการ เรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้ ควรมีลักษณะเป็น อย่างไร	+1	+1	+1	1.00
6. ท่านคิดว่าด้านการวัดและประเมินผล ควร มีลักษณะเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00
7. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงตี้	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 23 ผลการประเมินแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

รายการประเมิน		ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ความสอดคล้อง ของสถานการณ์กับ ข้อคำถามทักษะด้าน ความเข้าใจ	คำว่า “บ็องตี้” ที่เพี้ยนมาจาก ภาษากระเหรี่ยงเรียกว่าอะไร	+1	+1	+1	1.00
	คำว่า “บ็องตี้” หรือ “บ็องตี้” ที่มาจากภาษามอญ มีความหมายว่าอย่างไร	+1	+1	+1	1.00
	เพื่อกเขาตะนาวศรี ในชุมชน “บ็องตี้” มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่ง ว่าอะไร	+1	+1	+1	1.00
2. ความสอดคล้อง ของสถานการณ์กับ ข้อคำถามทักษะด้าน การนำไปใช้	พิธีไหว้ต้นไม้ จะต้องประกอบ พิธีในวันใด	+1	+1	+1	1.00
	ผู้คนในชุมชนบ็องตี้ ประกอบ ไปด้วยผู้ที่นับถือศาสนาต่าง ๆ ยกเว้นศาสนาใด	+1	0	+1	0.80
	โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนบ็องตี้ มีชื่อว่าอะไร	+1	0	+1	0.80
	วัดใดที่ไม่มีในชุมชนบ็องตี้	+1	0	+1	0.80
	คริสตจักรใด ไม่ได้อยู่ในชุมชน บ็องตี้	+1	+1	+1	1.00
	มัสยิด ใช้ประกอบพิธีกรรม ทางศาสนาใด	+1	+1	+1	1.00
	สถานที่สำคัญใดให้ความรู้กับ ประชาชนในเรื่องของ ยาเสพติด และกฎวินัยจรรยา	+1	+1	+1	1.00
	วัตถุประสงค์ของการตั้ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ็องตี้ เพื่อสิ่งใด	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 23 ผลการประเมินแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (ต่อ)

รายการประเมิน		ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3. ความสอดคล้อง ของสถานการณ์กับ ข้อคำถามทักษะด้าน การคิดวิเคราะห์	กลุ่มคนที่คาดว่าน่าจะมาตั้ง ถิ่นฐานอยู่ที่บ้องตี้ เป็นกลุ่ม แรกน่าจะเป็นชาวอะไร	+1	+1	+1	1.00
	บ้องตี้ มีเขตติดต่อกับตำบล ต่าง ๆ ในแต่ละทิศทาง ตำบล ใดมีเขตติดต่อไม่ถูกต้อง	+1	0	+1	0.80
	ตำบล บ้องตี้ แบ่งเขตการ ปกครองออกเป็นหลายเขต การปกครอง ยกเว้นข้อใด	+1	0	+1	0.80
	กลุ่มชาติพันธุ์ใด ไม่มีปรากฏ ในชุมชนบ้องตี้	+1	+1	+1	1.00
	ชาวกระเหรี่ยงในชุมชนบ้องตี้ ส่วนมากนับถือศาสนาใด	+1	0	+1	1.00
	เพราะเหตุใด ชาวทวายพม่า จึงอ้างว่าตนเองไม่ใช่ชาวพม่า	+1	+1	+1	1.00
	ปัจจุบันชาวทวายพม่า ตั้งถิ่น ฐานอยู่ร่วมกันบริเวณใดมาก ที่สุด	+1	0	+1	1.00
	วัดบ้องตี้ล้นพุลผลาราม ก่อตั้งเป็นวัดแรกของตำบล บ้องตี้ใน พ.ศ. ไດ	+1	0	+1	0.80
	วัฒนธรรมประเพณีใด ไม่ปรากฏในชุมชนบ้องตี้	+1	+1	+1	1.00
	พิธีไหว้หัวนอน มีลักษณะใด	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 23 ผลการประเมินแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (ต่อ)

รายการประเมิน		ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
4. ความสอดคล้อง ของสถานการณ์กับ ข้อคำถามทักษะด้าน การประเมินค่า	ภาษาที่ชาวทวายพม่า ใช้กัน มากที่สุดคือ	+1	+1	+1	1.00
	ศาสนาที่ผู้คนในชุมชนบ้องตี้ นับถือ ยกเว้นศาสนาใด	+1	+1	+1	1.00
	วัดใด ที่ไม่อยู่ในชุมชนบ้องตี้	+1	0	+1	0.80
	ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ใน ชุมชนบ้องตี้ ปัจจุบันนับถือ ศาสนาคริสต์แบบนิกายใด	+1	+1	+1	1.00
	ปัจจุบัน คริสตจักร ในชุมชน บ้องตี้มีหลายแห่งยกเว้นข้อใด	+1	0	+1	0.80
	คริสตจักรวันเสาร์ ได้เข้ามา ก่อตั้งโรงเรียนชื่อว่าอะไร	+1	0	+1	0.80
	กิจกรรมใดที่ไม่ปรากฏ ในวัน สงกรานต์ของชุมชนบ้องตี้	+1	+1	+1	1.00
	วัตถุประสงค์ของการจัด พิธี ทอดสะพานเพื่อสิ่งใด	+1	+1	+1	1.00
	ถ้านักเรียนรู้สึกว่ามีไขสูง หลังจากออกมาจากป่า เพราะ โดนยุงกัด นักเรียนควรไป สถานที่ใด	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 24 ผลการประเมินค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ด้านเนื้อหา 1.1 เนื้อหามีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด 1.2 เนื้อหามีความเหมาะสมกับวัยเรียน 1.3 เนื้อหาให้การส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหา 1.4 เนื้อหามีความเชื่อมโยงกับเรื่องในชีวิตประจำวัน	+1	0	+1	0.80
2. ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม 2.1 เป็นชุดการเรียนรู้ที่มีลักษณะสีสันสวยงาม 2.2 เป็นชุดการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนสามารถใช้ร่วมกันได้ 2.3 เป็นชุดการเรียนรู้มีรูปภาพประกอบสีสันสวยงามและเหมาะสมกับเนื้อหา	+1	0	+1	0.80
3. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 3.1 กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับบทเรียน 3.2 นักเรียนได้ฝึกการคิดและแก้ปัญหา 3.3 นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง 3.4 การเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม	+1	+1	0	0.80

ตารางที่ 24 ผลการประเมินค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
<p>4. ด้านสื่อการเรียนรู้</p> <p>4.1 สื่อการสอนของชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย จุดประสงค์ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด คำชี้แจง ใบความรู้ รูปภาพ ใบกิจกรรม เกณฑ์การประเมิน แบบบันทึก ผลการประเมิน</p> <p>4.2 ใบความรู้ รูปภาพ ใบกิจกรรม เกณฑ์การประเมิน แบบบันทึกผลการประเมินมีความสอดคล้องกับเนื้อหาตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด</p> <p>4.3 ใบความรู้ รูปภาพ ใบกิจกรรม มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>4.4 สื่อ อุปกรณ์ในชุดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น</p>	+1	+1	+1	1.00
<p>5. ด้านการวัดและประเมินผล</p> <p>5.1 แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน</p> <p>5.2 แบบประเมินพฤติกรรมสอดคล้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน</p> <p>5.3 เกณฑ์การประเมินมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>5.4 แบบประเมินหลังเรียนของแต่ละชุดการเรียนรู้ตรงตามเนื้อหาและตัวชี้วัด</p>	+1	0	+1	0.80

ตารางที่ 25 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของชุดการเรียนรู้

รายการประเมิน		ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้องตีนารู้					
1. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ วัตถุประสงค์		+1	+1	+1	1.00
2. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ คู่มือครู	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบความรู้สำหรับครู	+1	+1	+1	1.00
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของเกณฑ์การวัดและ ประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแบบสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	+1	1.00
3. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ คู่มือนักเรียน	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบความรู้	+1	0	0	0.60
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบกิจกรรม	+1	0	+1	0.80
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแบบทดสอบระหว่างเรียน	+1	0	0	0.60
ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ชาติพันธุ์วรรณนา					
1. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ วัตถุประสงค์		+1	+1	+1	1.00
2. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ คู่มือครู	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	0	0.80
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบความรู้สำหรับครู	+1	+1	0	0.80

ตารางที่ 25 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของชุดการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน		ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของเกณฑ์การวัดและ ประเมินผล	+1	+1	0	0.80
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแบบสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	-1	0.60
3. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ คู่มือนักเรียน	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบความรู้	+1	+1	+1	1.00
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบกิจกรรม	+1	0	+1	0.80
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแบบทดสอบระหว่างเรียน	+1	0	+1	0.80
ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข					
1. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ วัตถุประสงค์		+1	+1	+1	1.00
2. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ คู่มือครู	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	0	0.80
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบความรู้สำหรับครู	+1	+1	+1	1.00
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของเกณฑ์การวัดและ ประเมินผล	+1	+1	0	0.80
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแบบสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	-1	0.60
3. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ คู่มือนักเรียน	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบความรู้	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 25 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของชุดการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน		ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบกิจกรรม	+1	0	+1	0.80
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแบบทดสอบระหว่างเรียน	+1	0	+1	0.80
ชุดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณี					
1. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ วัตถุประสงค์		+1	+1	+1	1.00
2. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ คู่มือครู	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบความรู้สำหรับครู	+1	+1	+1	1.00
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของเกณฑ์การวัดและ ประเมินผล	+1	+1	-1	0.60
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแบบสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	0	0.80
3. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ คู่มือนักเรียน	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบความรู้	+1	+1	+1	1.00
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบกิจกรรม	+1	0	+1	0.80
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแบบทดสอบระหว่างเรียน	+1	0	+1	0.80
ชุดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สถานที่สำคัญในชุมชน					
1. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ วัตถุประสงค์		+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 25 ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของชุดการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน		ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ คู่มือครู	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบความรู้สำหรับครู	+1	1	+1	1.00
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของเกณฑ์การวัดและ ประเมินผล	+1	+1	-1	0.60
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแบบสังเกตพฤติกรรม	+1	+1	0	0.80
3. ความเหมาะสม และสอดคล้องของ คู่มือนักเรียน	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบความรู้	+1	+1	+1	1.00
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของใบกิจกรรม	+1	0	+1	0.80
	ความเหมาะสมและสอดคล้อง ของแบบทดสอบระหว่างเรียน	+1	0	+1	0.80

ตารางที่ 26 ผลการประเมินแบบบันทึกการเห็นคุณค่าในท้องถิ่น

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ความรู้ที่นักเรียนได้จากการศึกษา ท้องถิ่นบึงดี มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	1.00
2. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อท้องถิ่นบึงดี และความสำคัญในท้องถิ่นที่นักเรียนศึกษา เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1.00
3. นักเรียนคิดว่าจะมีส่วนร่วมในการดูแลพัฒนา ท้องถิ่นของนักเรียน ได้อย่างไร	+1	+1	+1	1.00

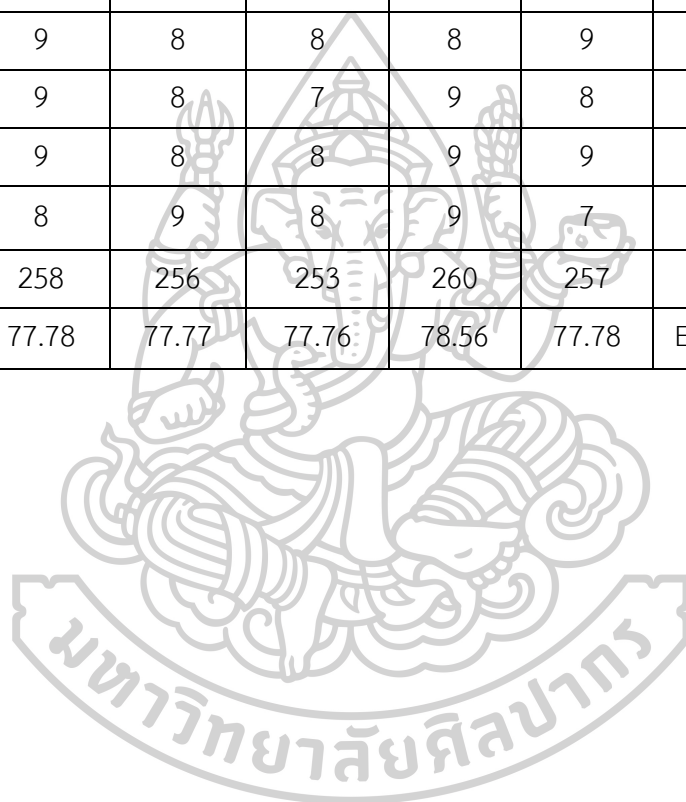

ตารางที่ 27 แสดงค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้จากการทดลองภาคสนาม (Field Tryout)

นักเรียน คนที่	คะแนนของแบบทดสอบหลังเรียน						
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	รวม	วัดผล หลังเรียน
	10	10	10	10	10	50	30
1	9	9	9	9	9	45	24
2	8	9	8	8	9	42	23
3	8	9	9	9	9	44	25
4	9	9	9	9	9	45	25
5	9	8	8	9	8	42	21
6	8	9	7	9	8	41	24
7	8	9	9	9	9	44	24
8	9	9	9	9	9	45	23
9	8	9	9	8	9	43	26
10	9	9	9	9	9	45	25
11	8	9	9	8	8	42	27
12	9	8	8	9	9	43	24
13	8	9	8	9	8	42	25
14	9	8	9	8	9	43	23
15	8	9	8	8	8	41	25
16	9	8	9	8	9	43	22
17	9	9	8	9	9	44	21
18	8	9	8	9	8	42	26
19	9	8	9	8	9	43	24
20	9	8	9	9	9	44	21
21	9	9	9	9	9	45	22
22	8	7	9	8	8	40	24
23	9	8	8	9	7	41	26
24	9	8	9	8	9	43	24

ตารางที่ 27 แสดงค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้จากการทดลองภาคสนาม (Field Tryout) (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนของแบบทดสอบหลังเรียน						วัดผล หลังเรียน
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	รวม	
	10	10	10	10	10	50	30
25	9	8	8	9	8	42	23
26	8	9	8	9	9	43	21
27	9	8	8	8	9	42	22
28	9	8	7	9	8	41	21
29	9	8	8	9	9	43	24
30	8	9	8	9	7	41	25
รวม	258	256	253	260	257	1284	710
ร้อยละ	77.78	77.77	77.76	78.56	77.78	E1= 80.67	E2= 82.25

ตารางที่ 28 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ข้อที่	p	r	ข้อที่	P	r
1	.85*	.18	16	.06	.00
2	.94*	.12	17	.48	.24
3	.85*	.18	18	.72	.23
4	.15*	.18	19	.52	.22
5	.08*	.06	20	.71	.24
6	.69	.41	21	.72	.24
7	.56	.29	22	.06	.12
8	.84	.29	23	.32	.18
9	.66	.24	24	.41	.47
10	.87	.24	25	.65	.59
11	.56	.29	26	.73	.35
12	.31	.41	27	.24	.35
13	.55	.53	28	.71	.35
14	.67	.25	29	.32	.18
15	.63	.71	30	.65	.59

จากตารางการหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับข้อสอบที่เป็นไปตามเกณฑ์ของการหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกได้ทำการปรับปรุงข้อคำถามและตัวเลือกให้มีความเหมาะสมและถูกต้องมากขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การหาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่น KR-20 เท่ากับ 0.73

ภาพกิจกรรมนำหลักสูตรไปใช้

ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 เข้าเยี่ยมชมการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องท้องถิ่นบ่อตั้ง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบ่อตั้ง

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเองหน้าชั้นเรียน

ผลงานนักเรียน

นักเรียนนำเสนอผลงานหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้องตัน่ารู้

นักเรียนนำเสนอผลงานหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ชาติพันธุ์วรรณนา

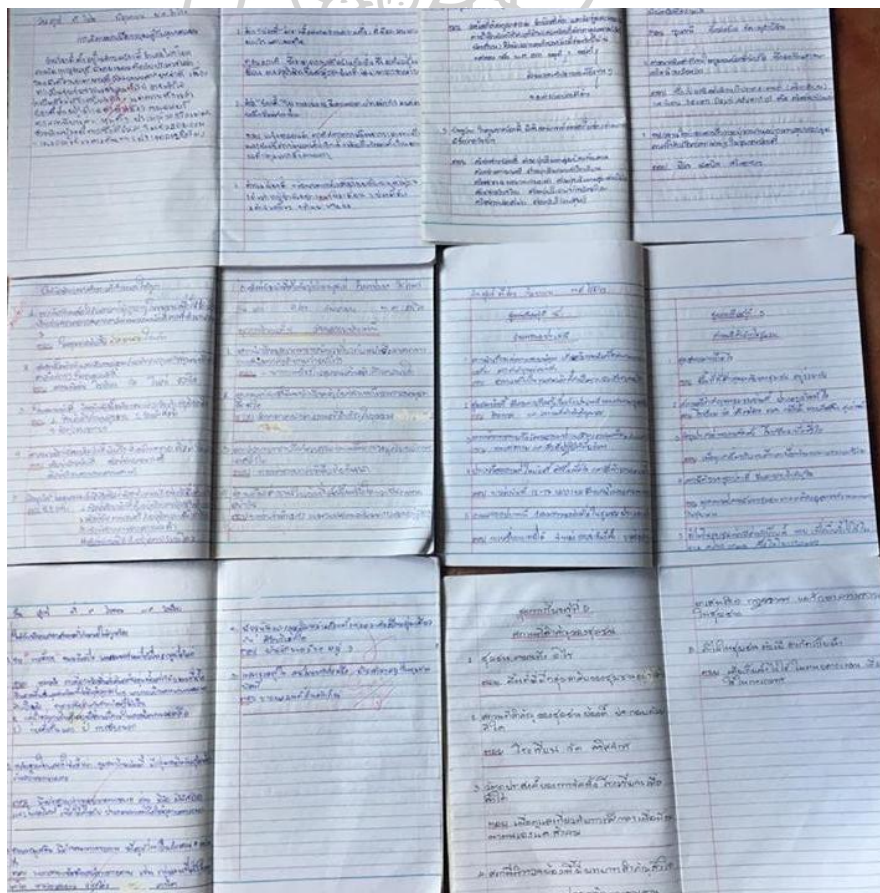
นักเรียนนำเสนอผลงานหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สามศาสนาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

นักเรียนนำเสนอผลงานหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วัฒนธรรมประเพณี

นักเรียนนำเสนอผลงานหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สถานที่สำคัญของชุมชน

แบบฝึกหัดแต่ละหน่วยการเรียนรู้ที่นักเรียนใช้ในการเรียนรู้

1. คำว่า บัณฑิต หมายความว่าคนจบจากมหาวิทยาลัย ที่มีคุณ
 งามดีในชาติ

2. คำว่า บัณฑิต ในภาษาไทย มีความหมายมากกว่าในสำนวน
 ได้เรียนในชั้นเรียน

3. คำว่า บัณฑิต แบ่งออกตามคุณงามความดี 4 ชนิดดังนี้
 1. บัณฑิตที่ดีทั้งกายและใจ

4. สถาบันทางวิทยาศาสตร์มีลักษณะเป็นอย่างไร และ
 สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง การเขียนเรียงความ

1. การเขียนเรียงความต้องมีการวางโครงเรื่อง
 2. การเขียนเรียงความต้องมีการใช้คำที่ถูกต้อง
 3. การเขียนเรียงความต้องมีการใช้คำที่ถูกต้อง
 4. การเขียนเรียงความต้องมีการใช้คำที่ถูกต้อง
 5. การเขียนเรียงความต้องมีการใช้คำที่ถูกต้อง

แบบฝึกหัดที่นักเรียนได้รับความรู้จากชุดการเรียนรู้เรื่อง ท้องถิ่นบึงดี

1. คำว่า บัณฑิต หมายความว่าคนจบจากมหาวิทยาลัย ที่มีคุณ
 งามดีในชาติ

2. คำว่า บัณฑิต ในภาษาไทย มีความหมายมากกว่าในสำนวน
 ได้เรียนในชั้นเรียน

3. คำว่า บัณฑิต แบ่งออกตามคุณงามความดี 4 ชนิดดังนี้
 1. บัณฑิตที่ดีทั้งกายและใจ

4. สถาบันทางวิทยาศาสตร์มีลักษณะเป็นอย่างไร และ
 สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ชุดการเรียนรู้ ๒

สถานที่ศึกษาเรียนรู้

1. ผู้สอน ครูคุณครู ๒ คน

2. สถานที่ศึกษาเรียนรู้ ของผู้สอน บึงดี ๑ แห่ง และ บึงดี
 ๒ แห่ง

3. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง โรงเรียน บึงดี
 ๑ แห่ง

4. สถานที่ศึกษาเรียนรู้ มีทั้งหมด ๒ แห่ง

นำนักเรียนออกไปยังสถานที่จริง

นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นและมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนเมื่ออยู่นอกสถานที่

นำนักเรียนแสวงหาความรู้เกี่ยวกับศาสนา

โรงเรียนสอนศาสนาของศาสนาอิสลาม

ปราชญ์ชาวบ้านกำลังให้ความรู้กับนักเรียน

นักเรียนฝึกปฏิบัติในการชำระล้างร่างกายก่อนการละหมาด

นำนักเรียนเข้าร่วมศึกษาเกี่ยวกับศาสนาคริสต์

ปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้กับนักเรียน

นักเรียนตั้งใจฟังด้วยความตั้งใจ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ว่าที่ร้อยตรีจุมพล เอื้องเพชร
วัน เดือน ปี เกิด	4 สิงหาคม พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี
วุฒิการศึกษา	2553 สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต จากสถาบันราชภัฏนครปฐม สาขาสารสนเทศศาสตร์
	2557 ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	165 หมู่ 5 ตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี 72190

